

Καρδίτσα, η ΕΣΤΙΑ μας!

2017-2022

ΕΣΤΙΑ 2022: Στεγαστικό Πρόγραμμα στο Δήμο Καρδίτσας
για αιτούντες διεθνή προστασία

Καρδίτσα, η ΕΣΤΙΑ μας!
2017-2022

Συντελεστές Έκδοσης

ESTIA 2022

Στεγαστικό πρόγραμμα στο Δήμο Καρδίτσας για αιτούντες διεθνή προστασία

Αναπτυξιακή Καρδίτσας Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ

Συγγραφή κειμένων - Συλλογή & Επιλογή υλικού
Χρυσαιγή Σέγγη, Συντονίστρια προγράμματος ESTIA στο Δήμο Καρδίτσας

Επιμέλεια κειμένων

Στέλλα- Μαρία Καραμαγκιόλα, Γλωσσολόγος PhD

Φωτογραφικό Υλικό

UNHCR, Ομάδα Έργου, Ωφελούμενοι, Φορείς

Συντονισμός - Επιμέλεια Έκδοσης

Ευάγγελος Σακελλαρίου, Γενικός Διευθυντής AN.KA A.E.

Δημιουργικό - Επιμέλεια Έκδοσης

Παναγιώτα Καβράκη, Γραφίστρια

Copyright: AN.KA A.E.

ISBN: 978-618-86757-1-1

Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου

Το πρόγραμμα ESTIA, από το 2015 οπότε και ξεκίνησε η εφαρμογή του μέχρι το τέλος του 2022 που ολοκληρώθηκε, υπήρξε εξαιρετικά επιτυχημένο για τους ωφελούμενους αιτούντες άσυλο και τις οικογένειές τους. Ιδιαίτερα την περίοδο της μεταναστευτικής/προσφυγικής κρίσης και των εκρηκτικών ροών, το ESTIA έδωσε λύση στο πρόβλημα της άμεσης στέγασης, παρέχοντας ταυτόχρονα υποστηρικτικές υπηρεσίες σε χιλιάδες ανθρώπους, με θετικές επιπτώσεις τόσο στους ίδιους, όσο και την κοινωνία.

Ωστόσο, τα νέα δεδομένα των μειωμένων αφίξεων, τα τελευταία χρόνια, απαιτούσαν και νέες απαντήσεις. Για λόγους ισότιμης μεταχείρισης και πρόσβασης όλων των αιτούντων άσυλο στο ίδιο επίπεδο υπηρεσιών, καθώς και για λόγους εξορθολογισμού στη διαχείριση των ευρωπαϊκών πόρων, κρίθηκε αναγκαίο το ESTIA να ολοκληρώσει τον κύκλο του. Με τη σταδιακή μετεγκατάσταση των ωφελούμενων του προγράμματος σε δομές φιλοξενίας σε όλη τη χώρα, ανάλογα με την αλληλοσυσχέτιση των επιμέρους αναγκών, των δυνατοτήτων και της διαθεσιμότητας των δομών, προχωρήσαμε σε άλλες πολιτικές αντιμετώπισης του ζητήματος της στέγασης, ώστε να μην υπάρχουν δύο ταχύτητες στη μεταχείριση των αιτούντων άσυλο που φτάνουν στη χώρα μας.

Όσοι και όσες συντελέσαμε στο ESTIA νιώθουμε την ικανοποίηση ότι δώσαμε τον καλύτερο εαυτό μας, σε ένα πρόγραμμα που υπήρξε ωφέλιμο και τελεσφόρο, καθώς πρόσφερε άμεσες, ουσιαστικές και αποτελεσματικές λύσεις. Σαφώς, η αδιάλειπτη προσπάθεια του προσωπικού ευθύνης μας για τη διασφάλιση αξιοπρε-

Μάνος Λογοθέτης

Γενικός Γραμματέας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο

πούς διαβίωσης των ωφελούμενων, ενισχύθηκε σε σημαντικό βαθμό από την αγαστή συνεργασία με την Αναπτυξιακή Καρδίτσας Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ. Ως ένας από τους φορείς υλοποίησης του έργου, από το 2021 μέχρι τον οριστικό τερματισμό του, παρέιχε 1.133 θέσεις φιλοξενίας σε ευάλωτο πληθυσμό, σε ένα πλαίσιο καθαρά ανθρωποκεντρικό, με την αμεσότητα και την ευαισθησία που απαιτούσαν οι αυξημένες ανάγκες του συστήματος υποδοχής. Θερμές ευχαριστίες για τη συνεργασία!

Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες (UNHCR)

Το 2015-2016 σχεδόν ένα εκατομμύριο άνθρωποι έφτασαν στην Ελλάδα αναζητώντας ασφάλεια και προστασία σε ευρωπαϊκό έδαφος. Στην πλειονότητά τους ήταν πρόσφυγες από τη Συρία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν που υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους για να γλυτώσουν από τον πόλεμο και τις διώξεις στις χώρες καταγωγής τους. Τον Μάρτιο του 2016 πάνω από 50.000 από αυτούς παρέμεναν στη χώρα μας αναζητώντας ένα δεύτερο σπίτι, τη στιγμή που στην Ελλάδα υπήρχαν μόνο 1.200 θέσεις στέγασης.

Αναποκρινόμενη στην κρισιμότητα της κατάστασης, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες προσφέρθηκε να συνδράμει. Έτσι, σε συνεργασία με την Ελληνική Κυβέρνηση, 11 Δήμους, 10 Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις και με συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Νοέμβριο του 2015 εγκαινίασε το πρόγραμμα ESTIA, δημιουργώντας 20.000 νέες θέσεις στέγασης σε διαμερίσματα.

Έως το τέλος του 2020, όταν η ευθύνη υλοποίησής του παραδόθηκε στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, το πρόγραμμα είχε φιλοξενήσει πάνω από 73.000 πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο σε 16 πόλεις και 7 νησιά της χώρας μας.

Οστόσο, το πρόγραμμα ESTIA ήταν κάτι περισσότερο από μία υπηρεσία στέγασης. Πλαισιωμένο από δομημένα προγράμματα παροχής οικονομικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, συνέβαλε καταλυτικά στην αξιοπρεπή υποδοχή και ευημερία των πιο ευάλωτων ανθρώπων που αναζητούσαν άσυλο στην Ελλάδα. Με αυτόν τον τρόπο, βοήθησε χιλιάδες πρόσφυγες να ανακτήσουν ένα αίσθημα κανονικότητας στην καθημερινότητά τους και λειτούργησε ως πρώτο βήμα για την αυτονόμησή τους.

Ελευθέριος Κωνσταντόπουλος
Επικεφαλής του Γραφείου της
Θεσσαλονίκης της Ύπατης Αρμοστείας
του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες

Την ίδια στιγμή, το πρόγραμμα ενίσχυσε την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, προωθώντας την ουσιαστική αλληλεπίδραση μεταξύ των προσφύγων και των μελών των τοπικών κοινωνιών όπου διέμεναν. Αντίστοιχα ήταν και τα οφέλη για τις τοπικές αγορές και οικονομίες, οι οποίες αναζωογονήθηκαν μέσα από την ενοικίαση των διαμερισμάτων και την αύξηση στη ζήτηση και αγορά αγαθών και υπηρεσιών.

Η πόλη της Καρδίτσας ήταν ένας σημαντικός κρίκος στην αλυσίδα των φορέων που συνέβαλαν στην υλοποίηση και επιτυχία του ESTIA. Με τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα από τον Σεπτέμβριο του 2017 μέσω της «Αναπτυξιακής Καρδίτσας», ανέδειξε τον σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα ένταξης και συμπερίληψης, προσφέροντας σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο την ευκαιρία να ανοίξουν την

πόρτα σε μια νέα ζωή.

Η εμπειρία μας από το πρόγραμμα επιβεβαίωσε ότι η στέγαση σε διαμερίσματα συνιστά τον προτιμητέο τύπο φιλοξενίας και ότι οι καταυλισμοί πρέπει να αποτελούν εξαίρεση, μόνο προσωρινά και μόνο σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης, καθώς διαιωνίζουν το τραύμα του ξεριζωμού και δημιουργούν εμπόδια στην εξεύρεση βιώσιμων λύσεων. Για τους πρόσφυγες που έχουν την ευκαιρία να μένουν μαζί με τις κοινότητες που τους φιλοξενούν, είναι ευκολότερο όχι μόνο να γίνουν αυτόνομοι και να πάρουν την ευθύνη για τη ζωή τους, αλλά και να ενταχθούν και να συμβάλουν στην κοινότητα που τους φιλοξενεί.

Θα θέλαμε, κλείνοντας, να ευχαριστήσουμε την «Αναπτυξιακή Καρδίτσας» για την πολύτιμη συνεισφορά της στο πρόγραμμα ESTIA, αλλά και τους πολίτες της πόλης που αγκάλιασαν θερμά και υποστήριξαν τους συνανθρώπους τους που βρίσκονταν σε ανάγκη.

Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων

Τα τελευταία 5 χρόνια, η Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων προσέφερε στο πλαίσιο του ΕΣΤΙΑ την αγαπητική της διακονία προς ευάλωτους πρόσφυγες. Η προσφορά τροφίμων από το Κοινωνικό Παντοπωλείο της Ιεράς Μητροπόλεως βοήθησε όποτε παρουσιάζονταν ανάγκη τις οικογένειες των φιλοξενουμένων Προσφύγων.

Είναι μεγάλη η ικανοποίησή μου εξαιτίας του γεγονότος ότι η Ιερά Μητρόπολή μας συμμετείχε στο εμβληματικό αυτό πρόγραμμα φιλοξενίας προσφύγων σε διαμερίσματα, το οποίο συνέβαλε στην ειρηνική και δημιουργική ένταξη προσφύγων στην περιοχή της Καρδίτσας. Κρίνω ότι το πρόγραμμα ήταν πετυχημένο όχι μόνο διότι κατάφερε να ανταποκριθεί σε άμεσες και επείγουσες στεγαστικές ανάγκες ευάλωτων προσφύγων αλλά πάνω από όλα διότι μέσω των υποστηρικτικών υπηρεσιών που παρείχε εξειδικευμένο προσωπικό σε πρόσφυγες δημιουργήθηκε στο μικρό επίπεδο της γειτονιάς, του σχολείου, της ενορίας, των τοπικών επιχειρήσεων ένας ασφαλής χώρος συνάντησης των προσφύγων με τον τοπικό πληθυσμό. Στον ασφαλή αυτό χώρο, οι διακρίσεις και οι αποκλεισμοί αποθαρρύνονταν ενώ ενισχυόταν η βούληση και η προθυμία των δύο μερών να συνυπάρχουν αρμονικά.

† Ο Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων
Τιμόθεος.

Δήμος Καρδίτσας

Το πρόγραμμα ESTIA πέρασε πλέον στην ιστορία. Όμως, στις περιοχές που υλοποιήθηκε άφησε παρακαταθήκη: Μάθαμε να συμβιώνουμε με τον «ξένο», ο οποίος από τη μία στιγμή στην άλλη έγινε γείτονας και συμπολίτης μας. Η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. της οποίας έχω την τιμή να είμαι Πρόεδρος, θεωρώ ότι με τα άξια στελέχη της έκανε εξαιρετική δουλειά στο πρόγραμμα ESTIA. Το διαχειρίστηκε υποδειγματικά με θετικά αποτελέσματα που διαχέονταν προς κάθε κατεύθυνση. Οι προσφυγικοί πληθυσμοί που βρέθηκαν στην περιοχή μας έτυχαν ικανοποιητικής υποδοχής και υποδειγματικής φιλοξενίας.

Από την άλλη πλευρά με τις ενέργειες που έκαναν τα στελέχη της εταιρίας, η τοπική κοινωνία υποδέχθηκε τους προσφυγικούς πληθυσμούς όχι ως ένα αναγκαίο κακό, αλλά ως νέα πραγματικότητα μέσα στο παγκόσμιο γίνεσθαι, με την οποία θα πρέπει να συμβιώσει, να αφομοιώσει και να αποκομίσει θετικά οφέλη σε κάθε επίπεδο. Έτσι, η αρχική επιφυλακτικότητα μετατράπηκε σε αποδοχή. Ελάχιστες ήταν οι αντιδράσεις που καταγράφηκαν και αυτό κατά την αποψη μου αποτελεί σημαντική κοινωνική πρόοδο. Από την άλλη πλευρά οι προσφυγικοί πληθυσμοί που βρέθηκαν στην Καρδίτσα είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν την τοπική κοινωνία, να μάθουν την τοπική κουλτούρα και σε μεγάλο βαθμό να υπάρξει μια πολιτισμική ώσμωση ανάμεσα σε ανομοιογενείς πληθυσμούς με σα-

Βασίλης Τσιάκος
Δήμαρχος Καρδίτσας
Πρόεδρος Δ.Σ. ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.

φώς διαφορετικές συμπεριφορές. Φυσικά δεν ήταν όλα εύκολα και υπήρξαν κρίσιμες στιγμές.

Η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. κλήθηκε να διαχειριστεί και δύσκολες καταστάσεις. Θα θυμίσω την πανδημία που ξέσπασε ενώ έτρεχε το πρόγραμμα ESTIA. Τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν εκείνη την περίοδο ήταν αρκετά. Ωστόσο όλα ξεπεράστηκαν με συνεχή προσπάθεια των στελεχών της εταιρίας. Είχαμε τον πόλεμο στην Ουκρανία, την οικονομική κρίση που εκφράστηκε μέσα από την συνεχή άνοδο του πληθωρισμού και άλλα επιμέρους προβλήματα που και αυτά επηρέασαν τους προσφυγικούς πληθυσμούς αλλά και την τοπική κοινωνία. Όλα όμως ξε-

περάστηκαν.

Το πρόγραμμα ESTIA στην Καρδίτσα ολοκληρώθηκε με επιτυχία. Η πορεία υλοποίησής του θα μπορούσε να αποτελέσει έναν οδικό χάρτη ενεργειών και εμπειριών, για αντίστοιχα προγράμματα στο μέλλον. Κλείνοντας θέλω να ευχαριστήσω το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου για την εξαιρετική δουλειά που έκανε. Όπως θέλω να ευχαριστήσω τα στελέχη της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. που έτρεξαν και υλοποίησαν το πρόγραμμα υποδειγματικά. Αν κάτι μένει ως εμπειρία σε ότι με αφορά ως Πρόεδρο της εταιρίας είναι η αλλαγή νοοτροπίας μεγάλου κομματιού της τοπικής κοινωνίας απέναντι στο «ξένο» και το διαφορετικό, το οποίο όμως λειτουργεί κάτω από κανόνες και αποδεκτές συμπεριφορές. Συγχαρητήρια στους «πρωταγωνιστές» του ESTIA!

Αναπτυξιακή Καρδίτσας Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α.

Αναμνήσεις.....

Ήταν Φεβρουάριος του 2022, μόνο μερικές εβδομάδες μετά την ανάληψη των καθηκόντων μου ως Γενικού Διευθυντή της εταιρίας, όταν μαθεύτηκε ότι το πρόγραμμα στεγαστικής συνδρομής ESTIA για αιτούντες διεθνή προστασία, υποχρεωτικά θα λήξει στο τέλος της χρονιάς. Τα όνειρα, ο σχεδιασμός, η αισιοδοξία που είχα για την πορεία της εταιρίας δοκιμάστηκαν σκληρά μέσα σ' ένα βράδυ. Τον αιφνιδιασμό και προβληματισμό, γρήγορα διαδέχτηκαν το πείσμα και η ισχυρή βούληση να στηρίξω τους 30 εργαζόμενους που άμεσα ή έμμεσα εμπλέκονταν στην υλοποίηση και μαζί να συνεχίσουμε να προσφέρουμε στους κοντά 400 ωφελούμενους έως το τέλος αλλά και να προσπαθήσουμε να μετριάσουμε τις συνέπειες στην τοπική αγορά.

Ευτυχώς, Δήμος Καρδίτσας και Διοικητικό Συμβούλιο, όπως είχαν πράξει το 2017 στην πιο δύσκολη φάση του Προσφυγικού, αναλαμβάνοντας τότε το βαρύ φορτίο υποδοχής, συμπάρστασης και αλληλεγγύης προς τους αιτούντες διεθνή προστασία συνανθρώπους μας, έκαναν και πάλι το καθήκον τους, αυτή τη φορά στάθηκαν δίπλα στους εργαζόμενους.

Σακελλαρίου Ευάγγελος
Γενικός Διευθυντής

Τι κάναμε.....

Πρώτα από όλα οι εργαζόμενοι, συντονιστές πεδίου, κοινωνικοί επιστήμονες, διερμηνείς, επόπτες φιλοξενίας και όλο το διοικητικό προσωπικό συνέχισαν με αυταπάρηση και ζήλο το έργο τους με μοναδική φιλοδοξία να παρασχεθούν έως την τελευταία ώρα, όσο το δυνατόν καλύτερες υπηρεσίες και να ομαλοποιηθεί το σοκ της επικείμενης αναχώρησης των ωφελούμενων. Ανθρώπων, που ενώ είχαν βρει το καταφύγιο τους, είχαν κάνει την Καρδίτσα, «ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥΣ», είχαν δεχθεί κύματα συμπαράστασης και αλληλεγγύης από τους συμπολίτες μας αλλά ταυτόχρονα είχαν σταθεί δίπλα μας κατά την περίοδο των καταστροφών του μεσογειακού κυκλώνα «ΙΑΝΟΣ».

Καταφέραμε να κρατήσουμε αρκετά από τα αξία αυτά στελέχη κοντά μας, στην εταιρία. Διεκδικήσαμε και αναλάβαμε, λόγω της προίκας του ESTIA και της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας της ομάδας έργου, νέα προγράμματα κοινωνικής συνοχής για ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, όπως οι άστεγοι και διαβιούντες σε εξαιρετικά άσχημες συνθήκες, οι νέοι 25-39 ετών δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και άλλες μικρότερες δράσεις κατάρτισης στην επιχειρηματικότητα για ωφελούμενους με προσφυγικό / μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Ταυτόχρονα, όσα απο τα στελέχη δεν συνέχισαν μαζί μας, λόγω των δεξιοτήτων και της πείρας που απέκτησαν δουλεύοντας στο ESTIA, αναζήτησαν με επιτυχία νέους δρόμους επαγγελματικής σταδιοδρομίας και, ομολογουμένως, τα καταφέρνουν περίφημα.

““ Τους ευχαριστούμε για την παρουσία και προσφορά τους ””

Τι θα θυμόμαστε.....

- Τους 2.500 ωφελούμενους που πέρασαν από την πόλη μας και στη συντριπτική τους πλειοψηφία συμπεριφέρθηκαν άψογα και ανταπέδωσαν την αγάπη που δέχθηκαν, άνθρωποι από τη Συρία που δραπέτευσαν από τον πόλεμο, άνθρωποι από την Κεντρική Αφρική που δραπέτευσαν από λιμούς και εμφυλίου, έψαξαν την "Ιθάκη" τους, στην πόλη μας.
- Το πρώτο κρούσμα Covid19 στην πόλη μας, σε ωφελούμενό μας και την άδικη κριτική σε βάρος της εταιρίας, που όπως απέδειξε η ιστορία, διαχειρίστηκε υποδειγματικά την κατάσταση.
- Τον κίνδυνο που διέτρεξαν ωφελούμενοι από πυρκαγιά σπιτιού και την άμεση ανταπόκριση της ομάδας έργου που πέτυχε την ασφαλή μετακίνηση και μετακόμισή τους μέσα σ' ένα βράδυ.
- Την ευτυχία όλων μας, κάθε φορά που γεννιόταν ένα μωρό, και ειδικά εκείνων των συναδέλφων που αρκετές φορές παραβρίσκονταν, συνοδεύοντας και στηρίζοντας ψυχολογικά την μητέρα, στη διάρκεια του τοκετού.
- Τους μαθητές που έμαθαν να μιλάνε γρήγορα Ελληνικά, παρακολουθώντας με επιμέλεια τα μαθήματα στα σχολεία της πόλης και τα απογεύματα έτρεχαν με προσμονή στα μαθήματα της δικής μας εκπαιδευτικού στους χώρους του Διαπολιτισμικού Σταυροδρομιού.
- Τις δράσεις ένταξης στον πολιτισμό, στην εκπαίδευση, στην πρόληψη υγείας, στον αθλητισμό που συνδιοργανώθηκαν μαζί με άλλους φορείς και την οργάνωση θεσμικών μηχανισμών, όπως το Συμβούλιο Ένταξης & Μεταναστών Προσφύγων.
- Τους φοιτητές, μεταπτυχιακούς, ειδικούς και καθηγητές που «χρησιμοποίησαν» την εταιρία και το πρόγραμμα ESTIA ως πεδίο έρευνας και μας ανέδειξαν ως περίπτωση καλής πρακτικής.
- Τους ωφελούμενους με σοβαρά ιατρικά προβλήματα (αιμοκάθαρση, κινητικά προβλήματα κ.α.) ή θύματα βίας, που φιλοξενήσαμε και φροντίσαμε έως το τέλος του προγράμματος.
- Την ικανοποίηση της μεγάλης πλειοψηφίας των ιδιοκτητών κατοικιών, για την παραλαβή των ιδιοκτησιών τους σε καλύτερη κατάσταση από την ημέρα παράδοσής τους.
- Τα αγχωτικά πρωϊνά που ξεκίναγαν με προβλήματα και τα βράδια που καταλήγαμε ανακουφισμένοι, έχοντας υπερνικήσει τις δυσκολίες, έχοντας ξαναφέρει το χαμόγελο στους ωφελούμενους, την ανακούφιση στους ιδιοκτήτες των σπιτιών, την ικανοποίηση στους γείτονες.
  - Τη στενοχώρια και θλίψη, των τελευταίων ωφελούμενων και ειδικότερα τα δάκρυα αποχαιρετι-

σμού των μικρών παιδιών, που αναχώρησαν από την φιλόξενη πόλη μας, το Νοέμβριο του 2022.

Σε ποιους οφείλουμε.....

Στα Δημοτικά Συμβούλια της περιόδου 2014-2023 και στους Δημάρχους Βασίλη Τσιάκο και Φώτη Αλεξάκο για τις αποφάσεις ακλόνητης υποστήριξης, διάθεσης συνεργασίας, επίλυσης προβλημάτων και διαρκούς έκφρασης αλληλεγγύης.

Στην Εκκλησία, στους φορείς, υπηρεσίες, ιδρύματα, συλλογικότητες και επιχειρήσεις, ένα ολόκληρο "Οικοσύστημα αλληλεγγύης", για τη βοήθειά τους σε κρίσιμες καταστάσεις, την εθελοντική τους συνεισφορά αλλά και για τις ευκαιρίες ένταξης και θέσεις απασχόλησης που πρόσφεραν.

Στους διεθνείς οργανισμούς (ΔΟΜ, DRC, UNICEF, Action Aid) για τις κοινές μας δράσεις ένταξης, τις πρωτοβουλίες και την έμπνευση που μας πρόσφεραν.

Στο προσωπικό της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα (UNHCR) για τη στήριξη, εκπαίδευση και καθοδήγηση του προσωπικού καθ' όλη την περίοδο 2017-2020.

Στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, στον Υπουργό κ. Νότη Μηταράκη και στους Γεν. Γραμματείς κ.κ. Γεωργιάδη και Λογοθέτη, καθώς και στο προσωπικό του Υπουργείου και της Διαχειριστικής Αρχής για την άψογη συνεργασία και στήριξη καθ' όλη την περίοδο 2021-2022.

Στον πρώην Γενικό Διευθυντή κ. Μπέλλη για την εμπνευσμένη καθοδήγηση και οργάνωση της υλοποίησης του προγράμματος.

Αλλά κυρίως στην ομάδα έργου, στη Χρυσανγή, στο Βασίλη Μπ., στην Άρτεμις, στη Χρυσούλα, στην Ειρήνη Τ., στον Αλέξη Β., στη Βάσω Σ., στη Βικτώρια, στην Ειρήνη Ξ., στη Χρυσάνθη Α., στη Βάσω Α., στη Χρυσάνθη Τ., στην Όλγα, στην Αντωνία, στη Δήμητρα, στη Ρίτα, στη Λαμπρινή, στο Θωμά, στο Βασίλη Γ., στη Θώμη, στη Βένια, στη Στέλλα, στη Σοφία, στην Αμαλία, στον Μπιλάλ, στον Φεράς, στη Κοζέτ, στον Ασάφ, στο Θεόφιλο, στον Βασίλη Ρ., στη Μαρία, στη Ρίτσα, στη Νίκη, στο Γιάννη, στον Λάμπρο, στον Αλέξανδρο, στη Βιβή, στο Βασίλη Κ., στη Βαϊτσα, στη Δέσποινα, στη Χρύσα, στη Γιώτα, στο Χρήστο, που χωρίς τη δική τους πολύτιμη συνεισφορά, αστείρευτη διάθεση, απίστευτη αλληλεγγύη, μεθοδικότητα και ατελείωτη υπομονή και επιμονή δεν θα είχαμε πετύχει στο ελάχιστο.....

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Τι ευχόμαστε.....

Να θυμούνται οι αιτούντες διεθνή προστασία τους πολίτες της Καρδίτσας, με χαμόγελο, ευγνωμοσύνη και νοσταλγία και να θεωρούν την πόλη «ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥΣ», όπου και αν βρίσκονται σήμερα.

Και τέλος να μη χρειαστεί να οργανωθεί αντίστοιχο πρόγραμμα στεγαστικής συνδρομής και υποστήριξης στο μέλλον.

A) ESTIA: Στεγαστικό πρόγραμμα στο Δήμο Καρδίτσας για αιτούντες διεθνή προστασία

- Ιστορική Αναδρομή του έργου / Τεχνικά Χαρακτηριστικά (Αύγουστος 2017 έως 31 Δεκεμβρίου 2022)
- Στατιστικά Στοιχεία
  - Εθνικότητες, Φύλο, Ηλικίες
  - Γεννήσεις
  - Στατιστικά Σχολείων
- Διαπολιτισμικό Κέντρο ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ

B) Δράσεις Ένταξης / Εκδηλώσεις

Κύριες Δράσεις Ένταξης στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «ESTIA»

- Εισαγωγή
- Πρόληψη υγείας & πρόνοιας
- Τυπική εκπαίδευση
- Μη τυπική εκπαίδευση
- Ελεύθερος χρόνος (πολιτισμός, αθλητισμός)
- Εργασιακή ένταξη
- Αλληλεγγύη (μάσκα & ΙΑΝΟΣ)

Γ) Ιστορίες της καθημερινής ζωής (Story telling)

- Ωφελούμενοι
- Ομάδα Έργου
- Τοπική κοινωνία

Ιστορίες από τους τοπικούς φορείς και τους οργανισμούς που δραστηριοποιήθηκαν στην Καρδίτσα ως υποστηρικτικοί οργανισμοί του προσφυγικού (φορείς & οργανώσεις, σχολεία, ιδιοκτήτες, γείτονες, εργοδότες)

**A) ESTIA: Στεγαστικό πρόγραμμα στο Δήμο Καρδίτσας
για αιτούντες διεθνή προστασία**

Γενικά

- **Ιστορική Αναδρομή του έργου / Τεχνικά Χαρακτηριστικά**
(Αύγουστος 2017 έως 31 Δεκεμβρίου 2022)
- **Στατιστικά Στοιχεία**
  - Εθνικότητες, Φύλο, Ηλικίες
  - Γεννήσεις
  - Στατιστικά Σχολείων
- **Διαπολιτισμικό Κέντρο ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ**

Γενικά

Η Καρδίτσα είναι μια πόλη στο κέντρο της Ελλάδας, με πληθυσμό 40.272 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2021. Διοικητικά ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Η Αναπτυξιακή Καρδίτσας Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία Ο.Τ.Α. (ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.) ιδρύθηκε το 1989. Ώς φορέας της τοπικής Αυτοδιοίκησης με μακρόχρονη εμπειρία έχει υλοποιήσει πολυάριθμα έργα κατά τη διάρκεια των 34 χρόνων ύπαρξης της, τόσο για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των τοπικών πρωτοβουλιών, όσο και για την «οικοδόμηση ικανοτήτων» και την «ενδυνάμωση» του τοπικού πληθυσμού, ιδιαίτερα των μειονεκτουσών ομάδων και την αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το 2015-2016 υπήρξε μια μεγάλη εισροή ατόμων από τις χώρες της Ασίας και της Αφρικής που έφτασαν στην Ελλάδα αναζητώντας διεθνή προστασία. Το γεγονός αυτό αποδείχθηκε μεγάλη πρόκληση για τις ελληνικές αρχές, οι οποίες τότε δεν είχαν την ικανότητα να διαχειριστούν μόνες τους την κατάσταση. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες συνεργάστηκε στενά με τις ελληνικές αρχές προκειμένου να αναλάβει το πρόγραμμα στέγασης ESTIA, στο πλαίσιο του προγράμματος Υποστήριξης Έκτακτης Ανάγκης στην Ένταξη και Διαμονή, που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τα τέλη του 2015, κατόπιν αιτήματος της Κυβέρνησης και σε συνεργασία με τους Δήμους και τις ΜΚΟ, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες εφαρμόζει το πρόγραμμα στέγασης ESTIA, το οποίο περιλαμβάνει αστικά καταλύματα και χρηματική βοήθεια σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες. Τότε, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες είχε παρέμβει για να καλύψει τις επείγουσες ανάγκες φιλοξενίας χιλιάδων αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα με απώτερο στόχο να αναλάβει το ελληνικό κράτος αυτή την ευθύνη, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του ως Κράτους Μέλους της Ε.Ε., σε μεταγενέστερο χρόνο.

Την άνοιξη του 2017, ο τότε Έλληνας Υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής και ο εκπρόσωπος της Ύπα-

Στις 5 Σεπτεμβρίου του 2017 πραγματοποιήθηκε η εναρκτήρια εκδήλωση του προγράμματος ESTIA στην Καρδίτσα με την παρουσία του τότε αντιπροσώπου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες Philippe Leclerc, αλλά και των εκπροσώπων φορέων της πόλης, όπως ο τότε Αντιπεριφερειάρχης της ΠΕ Καρδίτσας και νυν Δήμαρχος, κος Τσιάκος Βασίλειος, ο τότε, Δήμαρχος της πόλης κ. Αλεξάκος Φώτης, ο Σεβασμιότατος κ.κ. Τιμόθεος της Ιεράς Μητρόπολης Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων, και εκπρόσωποι του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας αλλά και οι διευθυντές της Α' βάθμιας και Β' βάθμιας Εκπαίδευσης.

της Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα, απηύθυναν από κοινού στους Θεσσαλούς Δημάρχους την πρόταση να εφαρμοστεί στην περιφέρεια Θεσσαλίας το πρόγραμμα φιλοξενίας ESTIA για ευάλωτους αιτούντες άσυλο/πρόσφυγες στο αστικό περιβάλλον. Ο Δήμος Καρδίτσας χαιρέτισε την ιδέα και το Δημοτικό Συμβούλιο Καρδίτσας ενέκρινε την υλοποίηση του έργου ESTIA και την ανάθεσή του στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. Έτσι, στις 8 Αυγούστου του 2017 η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. ανέλαβε το έργο ESTIA στην πόλη της Καρδίτσας αρχικά με 30 διαμερίσματα και πλήρη δυναμικότητα 180 ατόμων. Ο στόχος σύντομα αυξήθηκε και έφτασε στον μέγιστο αριθμό των 74 διαμερισμάτων με πλήρη χωρητικότητα 460 ατόμων.

Τον Ιούλιο του 2020, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες, υπέγραψαν Συμφωνία Επιχορήγησης για την εφαρμογή του προγράμματος ενοικίασης καταλυμάτων ESTIA II για αιτούντες άσυλο. Η συμφωνία επιβεβαίωσε τη μετάβαση του στεγαστικού προγράμματος ESTIA, που μέχρι τότε διαχειριζόταν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.

Από 01/01/2021 η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. συνεχίζει τη συνεργασία της με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, ενώ φιλοξενεί δύο κύριες κοινότητες. Την αραβόφωνη κοινότητα, άτομα που προέρχονται από τη Μέση Ανατολή και την γαλλόφωνη/αγγλόφωνη κοινότητα, άτομα που προέρχονται από Αφρικανικές χώρες. Συνολικά, από τον Αύγουστο του 2017 μέχρι και τον Νοέμβριο του 2022 φιλοξενήθηκαν στην πόλη της Καρδίτσας 2.500 άτομα, κυρίως οικογένειες με παιδιά και ευάλωτα άτομα με ιδιαίτερες ανάγκες, όπως μονογονεϊκές οικογένειες και άτομα με σοβαρά περιστατικά υγείας.

Στο πλαίσιο του στεγαστικού προγράμματος ESTIA διευκολύνθηκε επιπλέον με την υποστήριξη των στελεχών της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. η πρόσβαση των ωφελούμενων σε κύριες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων της δημόσιας εκπαίδευσης, των κοινωνικών υπηρεσιών, της διερμηνείας/μετάφρασης και της βασικής ιατρικής περίθαλψης. Ωστόσο, πέρα από τις συμβατικές υποχρεώσεις της, δηλαδή να ανταποκρίνεται επαρκώς στα πρότυπα που έχουν τεθεί για τους εταίρους του ESTIA, η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. προχώρησε ένα βήμα παραπέρα, πρόθυμη να κάνει ένα επιπλέον βήμα προς όφελος τόσο των φιλοξενούμενων ατόμων όσο και του τοπικού πληθυσμού. Από την αρχή του έργου, επέδειξε μια εξαιρετικά ανθρωπιστική και οξυδερκή προσέγγιση στη διαχείριση του έργου, η οποία ξέφυγε από τις απλές διοικητικές ευθύνες ή τις διαδικαστικές αρμοδιότητες και επικεντρώθηκε στην ένταξη και στην ομαλή διαβίωση των διαφορετικών κοινοτήτων που βρίσκονταν στην πόλη.

Όταν το 2017 ο όρος «ένταξη» δεν αναφερόταν συχνά στην ατζέντα των εμπλεκόμενων φορέων του ESTIA, για την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. αποτέλεσε κινητήρια δύναμη και απώτερο στρατηγικό στόχο για την περιοχή. Με αυτό το όραμα η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. από την έναρξη ακόμη της υλοποίησης του έργου ESTIA στην περιοχή, ήρθε σε επαφή με τοπικούς και εθνικούς φορείς, με μη κυβερνητικές οργανώσεις, με ενώσεις φορέων και ομάδες πολιτών και κατάφερε να δη-

Γενικά

μιουργήσει ένα ισχυρό δίκτυο που εξυπηρετούσε το συμφέρον τόσο των δικαιούχων του έργου όσο και της κοινότητας υποδοχής.

Τον Απρίλιο του 2019 η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. εγκαινίασε το Διαπολιτισμικό Κέντρο «Σταυροδρόμι», το οποίο σύμφωνα με τη συμβολική σημασία της λέξης, αποτέλεσε τον χώρο συνάντησης και αναφοράς όλων των κοινοτήτων της πόλης, ως το σημείο που οι διαφορετικές πολιτισμικές κουλτούρες διασταυρώνονται, τα ήθη και τα έθιμα, οι διαφορετικές συνήθειες και τα διαφορετικά βιώματα, οι ιστορίες και τα παραμύθια συναντιούνται. Εκεί, σε αυτό το Κέντρο, όλα συζητούνται, ανταλλάσσονται πληροφορίες και όλοι μαθαίνουν κάτι καινούριο, κάτι διαφορετικό, ο ένας από τον άλλον. Το «Σταυροδρόμι» χρηματοδοτήθηκε αρχικά, ως πιλοτική δράση, από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες μέχρι το τέλος του 2020 ενώ στη συνέχεια χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου στο πλαίσιο του προγράμματος ESTIA 2021 & ESTIA 2022. Το Σταυροδρόμι αποτέλεσε όλα αυτά τα χρόνια έναν Πολυπολιτισμικό Κόμβο για τους ανθρώπους που διαμένουν στην πόλη.

Τον Δεκέμβριο του 2022, με απόφαση του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του προγράμματος ESTIA και σταματάει στη χώρα μας η στέγαση των αιτούντων άσυλο σε διαμερίσματα εντός του αστικού ιστού των πόλεων. Οι ωφελούμενοι του προγράμματος μεταφέρονται σε ανοιχτές δομές (camp).

Τον Οκτώβριο και το Νοέμβριο του 2022, πέντε μισθωμένα λεωφορεία μετέφεραν από την πόλη της Καρδίτσας συνολικά 93 άτομα αιτούντες άσυλο στην ανοιχτή δομή του Κουτσόχερου Λάρισας, ενώ οι υπόλοιποι 58 που διέμεναν μέχρι τότε στην Καρδίτσα, αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τη θέση στέγασης και μετακόμισαν στις μεγάλες πόλεις αναλαμβάνοντας οι ίδιοι την επιβίωσή τους.

Μία μόνο οικογένεια μένει στην πόλη.

Αναχώρηση λεωφορείων από την πόλη της Καρδίτσας προς την ανοιχτή δομή του Κουτσόχερου Λάρισας.

Γενικά

Επιοκόπηση: Καρδίοτα Αύγουστος 2017 έως Δεκέμβριο 2022

Κατά την περίοδο αναφοράς στο πρόγραμμα στεγάστηκαν 2.500 άτομα, τα οποία προέρχονταν από 28 συνολικά χώρες καταγωγής και ένας μικρός αριθμός ατόμων ήταν χωρίς ιθαγένεια. Οι κύριες χώρες καταγωγής ήταν η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (35,3%) και η Συρία (30%) και ακολουθεί το Ιράκ (12,2%) και το Καμερούν (8,5%).

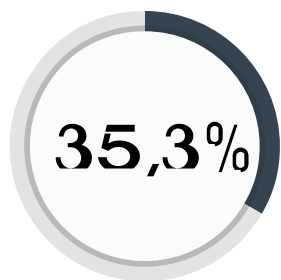
Οι πιο πολλοί από τους ωφελούμενους του έργου μίλαγαν ως μητρική γλώσσα τα Αραβικά (37% του πληθυσμού), τα Λινγκάλα (27,7% του πληθυσμού) και ακολουθούν τα Γαλλικά και τα Κουρμάντζι.

Το 53,5% των ωφελούμενων στο σύνολο του πληθυσμού ήταν γυναίκες και το 46,6% άντρες.

Το 40,4% των ωφελούμενων ήταν παιδιά. Η μεγάλη πλειοψηφία ήταν οικογένειες, κατά μέσο όρο πενταμελείς.

Ένας στους έξι ωφελούμενους πληρούσαν τουλάχιστον ένα από τα κριτήρια ευαλωτότητας για τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα. Οι τρεις πιο κοινές περιπτώσεις ευαλωτότητας ήταν τα σοβαρά ιατρικά προβλήματα, τα θύματα βίας και οι μονογονεϊκές οικογένειες.

Χώρες καταγωγής

Λαϊκή Δημοκρατία
του Κονγκό

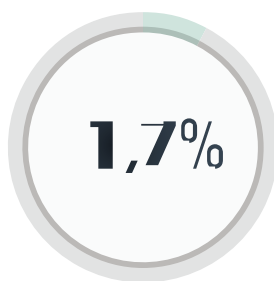
Συρία

Ιράκ

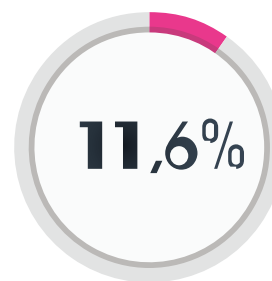
Καμερούν

Χωρίς ιθαγένεια

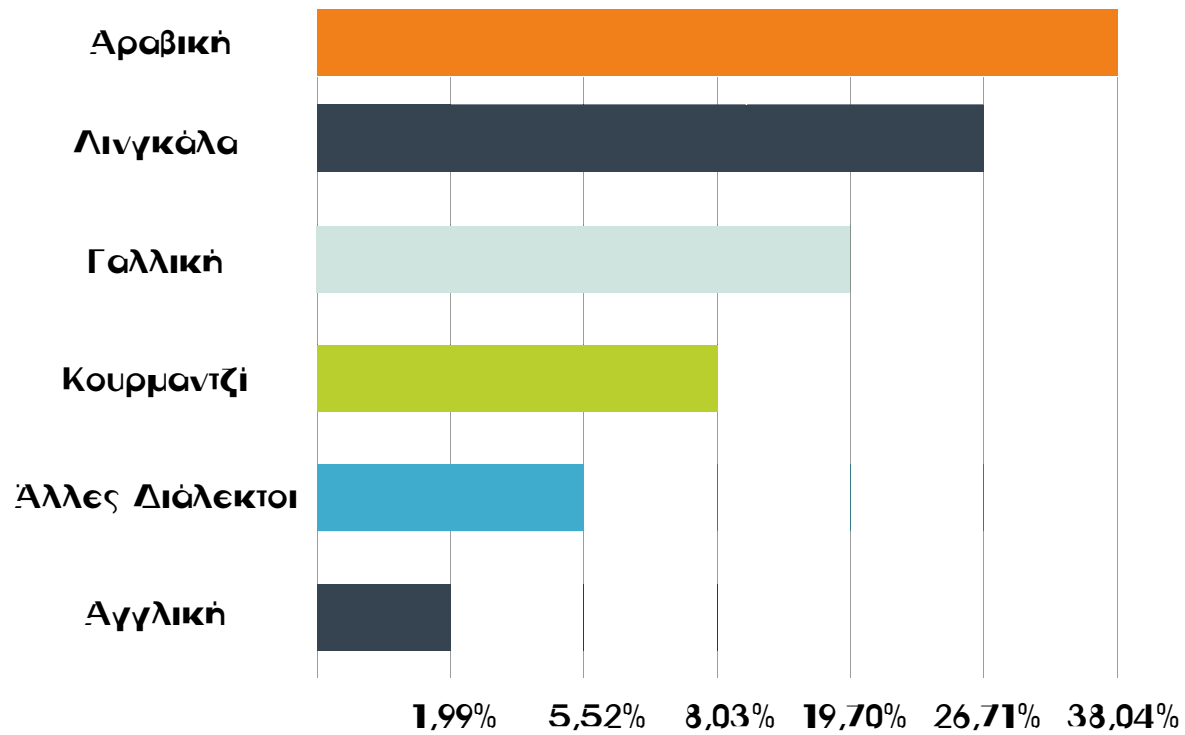

Παλαιστίνη

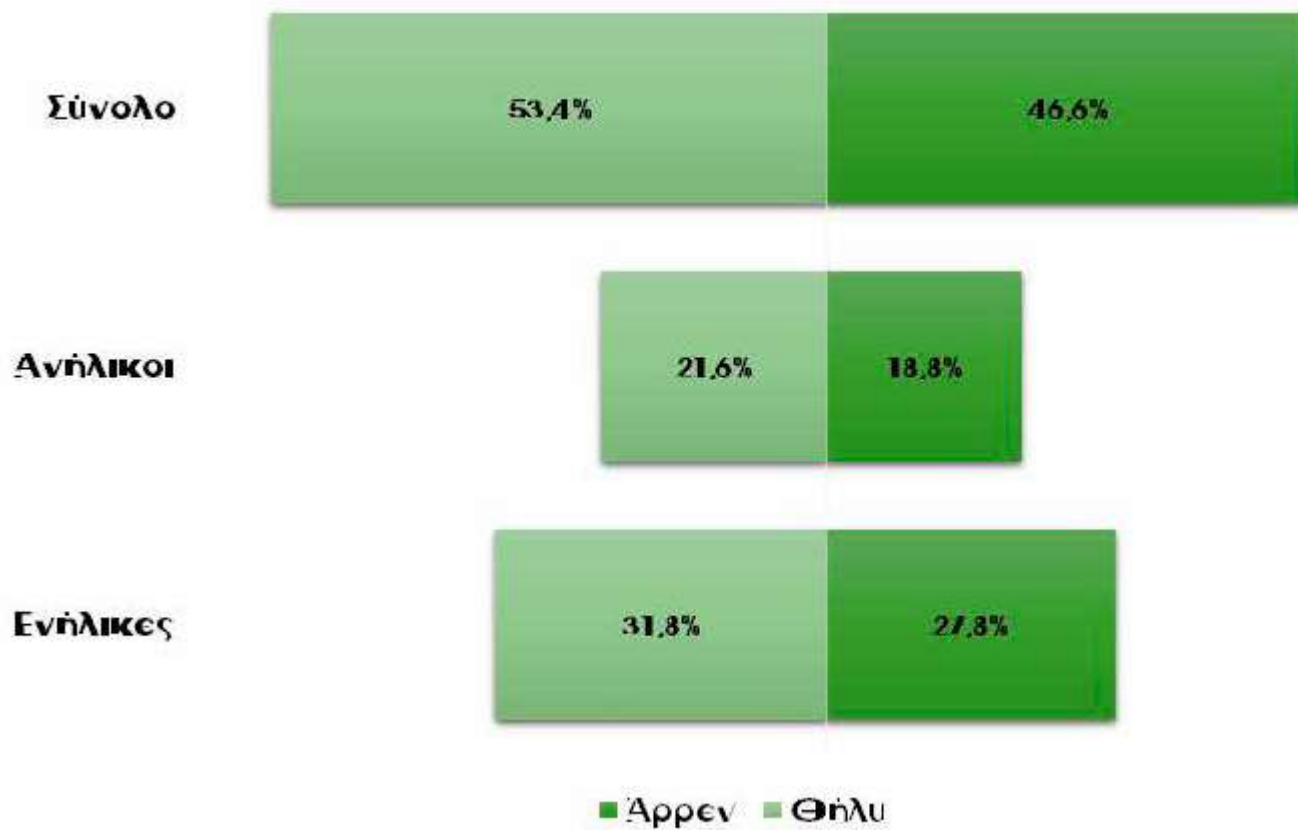

Άλλες Χώρες

Μητρικές Γλώσσες

Κατανομή ανά φύλο

ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

«Η γεωγραφική θέση της περιοχής της Καρδίτσας από πολύ νωρίς αποτέλεσε το πέρασμα, σημείο συνάντησης, συναλλαγών και επικοινωνίας μεταξύ διαφορετικών λαών και ομάδων και συνεπώς συντέλεσε στον εμπλουτισμό των επιμέρους πολιτισμικών στοιχείων και χαρακτηριστικών», αναφέρει στο άρθρο «Η Καρδίτσα: Ιστορία της περιοχής» ο Ιατρικός Σύλλογος Καρδίτσας.

«Έχοντας κομβική γεωγραφική θέση στην ευρύτερη περιοχή, ο νομός Καρδίτσας αποτέλεσε σταυροδρόμι διαφορετικών λαών και πολιτισμών», αναφέρει στο βιβλίο του «Άγραφα» ο κ. Χρήστος Μηλίτσης.

Έτσι λοιπόν, εμπνευσμένη από την ιστορία της περιοχής, η ομάδα έργου ονόμασε το Διαπολιτισμικό Κέντρο που λειτούργησε στο πλαίσιο του προγράμματος ESTIA «ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ».

Το «Σταυροδρόμι» άνοιξε τις πόρτες του, στις 12 Απριλίου του 2019 στην Καρδίτσα, με στόχο τόσο να υποστηρίξει τις προσφυγικές και μεταναστευτικές κοινότητες όσο και να τις φέρει πιο κοντά στην τοπική κοινωνία. Οι μικροί και μεγάλοι επισκέπτες του Κέντρου, το οποίο λειτούργησε στο ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής κτίριο της Δημοτικής Αγοράς Καρδίτσας (έναντι του Αγ. Γεωργίου), είχαν τη δυνατότητα να λαμβάνουν μέρος σε εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες αλλά και να οργανώνουν οι ίδιοι ενταξιακές δράσεις. Αιτούντες άσυλο από κοινού με Ελληνίδες και Έλληνες, είχαν στο χώρο αυτό την ευκαιρία να αλληλοεπιδρούν, να σχεδιάζουν και να υλοποιούν τις δικές τους δράσεις και εκδηλώσεις, να δημιουργούν δηλαδή τις δικές τους ιστορίες.

Το Κέντρο δημιουργήθηκε ως πιλοτική εφαρμογή, με την υποστήριξη του Προγράμματος ESTIA της Ένταξης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες και τη χρηματοδότηση του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λειτούργησε από το 2019 έως το τέλος του 2022.

Γενικά

Η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. υλοποίησε ενταξιακές δράσεις στο Διαπολιτισμικό Κέντρο από κοινού με συλλογικές οργανώσεις και άλλους τοπικούς φορείς, καθώς και με την υποστήριξη και τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι εγκαταστάσεις του Κέντρου είχαν τη δυνατότητα φιλοξενίας εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων. Στο Κέντρο υπήρχε επίσης ένας χώρος με υπολογιστές, ανοιχτός ως προς τους ωφελούμενους, ώστε να εξυπηρετεί την πρόσβαση τους στο διαδίκτυο, καθώς και να τους εκπαιδεύει ως προς τη χρήση των υπολογιστών και άλλων σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών. Επιπλέον, υπήρχε ένας οργανωμένος χώρος, ιδιαίτερα φιλικός, διαθέσιμος για συναντήσεις μεταξύ των γυναικών των φιλοξενούμενων κοινοτήτων με σκοπό να παροτρυνθούν να βγουν από το σπίτι, προκειμένου να κοινωνικοποιηθούν. Δίπλα από αυτόν, υπήρχε ένας χώρος ειδικά διαμορφωμένος για την απασχόληση των παιδιών.

Το «Σταυροδρόμι» των πολιτισμών, αποτέλεσε ένα φιλόξενο χώρο συνάντησης όλων όσων ενδιαφέρονταν να γνωρίσουν άλλα μέρη του κόσμου, διαφορετικές κουλτούρες και γλώσσες μέσα από την καθημερινή επαφή με τους ανθρώπους. Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του απέκτησε πολλούς θαμώνες και υποστηρικτές!

Χώρος Υποδοχής και Κοινωνική Υπηρεσία

Χώρος συνάντησης των γυναικών και χώρος δημιουργικής απασχόλησης παιδιών

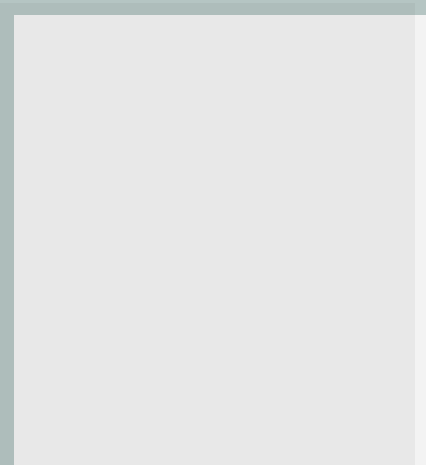
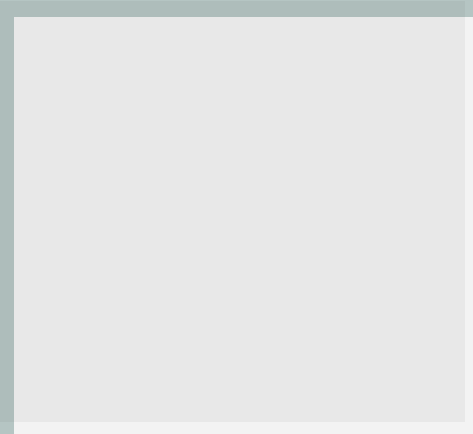

Χώρος κοινόχρηστων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ)

Χώρος Σχολείου

B) Δράσεις Ένταξης / Εκδηλώσεις

Κύριες Δράσεις Ένταξης
στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «ΕΣΤΙΑ»

- **Εισαγωγή**
- **Πρόληψη υγείας & Κοινωνική πρόνοια**
- **Τυπική εκπαίδευση**
- **Μη τυπική εκπαίδευση**
- **Ελεύθερος χρόνος (πολιτισμός, αθλητισμός)**
- **Εργασιακή ένταξη**
- **Αλληλεγγύη (μάσκα & ΙΑΝΟΣ)**

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της Ενταξιακής Πολιτικής του Δήμου Καρδίτσας, στο διάστημα από τον Αύγουστο του 2017 έως τον Δεκέμβριο του 2022, η ΑΝ.ΚΑ.Α.Ε. υλοποίησε μια σειρά από ενταξιακές πρωτοβουλίες σε συνεργασία τόσο με τοπικούς, περιφερειακούς και εθνικούς φορείς – δημόσιους και ιδιωτικούς – όσο και με διεθνείς οργανισμούς.

Στόχος και σκοπός της ομάδας έργου ήταν η ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ της τοπικής κοινωνίας και των φιλοξενούμενων κοινοτήτων.

Η επιτυχία της ενταξιακής πολιτικής που εφαρμόστηκε οφείλεται στη μεθοδολογική προσέγγιση την οποία εφάρμοσε η ομάδα της Αναπτυξιακής Καρδίτσας, η οποία βασίστηκε σε τρεις κυρίως παράγοντες:

1) Τη συχνή επικοινωνία με εκπροσώπους των φιλοξενούμενων κοινοτήτων.

Τα στελέχη της ΑΝ.ΚΑ.Α.Ε. καθιέρωσαν μηνιαίες συναντήσεις με τους εκπροσώπους κάθε φιλοξενούμενης κοινότητας (αραβόφωνης, γαλλόφωνης). Στις συναντήσεις αυτές, που συχνά πραγματοποιούνταν εκτός γραφείου, και ειδικότερα σε κάποιο κατάστημα της πόλης συνοδεύει καφέ, αναψυκτικών και εδεσμάτων, οι συμμετέχοντες είχαν βήμα και λόγο και η εταιρία την ευκαιρία να ακούσει τη συλλογική τους φωνή. Οι συμμετέχοντες μοιράζονταν μαζί μας τις σκέψεις τους, τους προβληματισμούς τους, τις ανησυχίες τους, τα σχέδιά τους για το μέλλον. Συχνά δε, μας πρότειναν τρόπους αποτελεσματικότερης σχεδίασης και υλοποίησης των δράσεων με γνώμονα τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και τις συνήθειες της κάθε κοινότητας.

Συνάντηση με εκπροσώπους της αραβόφωνης κοινότητας στα γραφεία της Εταιρίας.

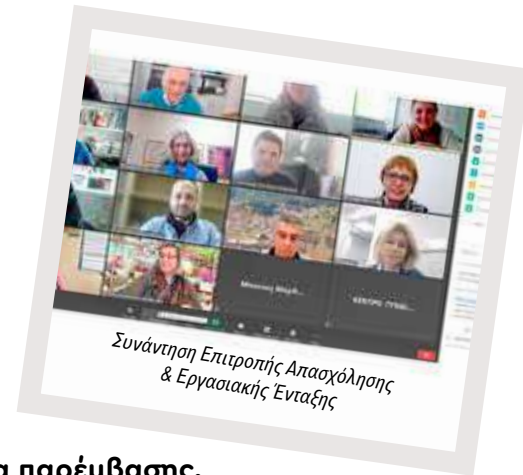
2) Την ίδρυση και λειτουργία του Urban Working Group.

Υπό την εποπτεία του Δήμου Καρδίτσας, συστηματοποιήθηκε η λειτουργία μιας Ομάδας Εργασίας, γνωστή ως Urban Working Group (UWG), στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι φορέων που παρέχουν υπηρεσίες σε πρόσφυγες/μετανάστες και η οποία συνεδρίαζε σε τακτική βάση, ανάλογα με τα ζητήματα που προέκυπταν κάθε φορά.

Για τη βέλτιστη λειτουργία του UWG ορίστηκαν Επιτροπές για κάθε κρίσιμο τομέα παρέμβασης.

Οι Επιτροπές που συνεδρίαζαν πιο συχνά ήταν:

- Η Επιτροπή Εκπαίδευσης
- Η Επιτροπή Απασχόλησης & Εργασιακής Ένταξης
- Η Επιτροπή Υγείας

3) Τον ορισμό προσώπων αναφοράς (Focal Point) για κάθε τομέα παρέμβασης.

Για κάθε τομέα παρέμβασης είχε οριστεί συγκεκριμένο πρόσωπο αναφοράς-μέλος της ομάδας έργου, που είχε υπό την εποπτεία του το σχέδιο δράσης του τομέα ευθύνης του.

Οι τομείς παρέμβασης στο πλαίσιο της ενταξιακής πολιτικής, όπως κατηγοριοποιήθηκαν ήταν οι εξής:

- Υγεία & Κοινωνική Πρόνοια
- Τυπική Εκπαίδευση
- Μη τυπική Εκπαίδευση
- Διαχείριση ελεύθερου χρόνου (Αθλητισμός / Πολιτισμός)
- Απασχόληση & Εργασιακή ένταξη
- Εθελοντισμός / Ομάδα «Αποτύπωμα Αλληλεγγύης»

Πρόληψη υγείας & Κοινωνική πρόνοια

Δράσεις Πρόληψης Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας

Ο τομέας της Υγείας και της Κοινωνικής Πρόνοιας ήταν για την ομάδα έργου ο πιο δύσκολος τομέας στον οποίο έπρεπε να εργαστεί και να προσφέρει την απαραίτητη υποστήριξη. Δεν υπήρχε ημέρα που να μην υπάρχει κάποιο περιστατικό ή ραντεβού για το νοσοκομείο.

Πρόληψη υγείας & Κοινωνική πρόνοια

Η ομάδα των κοινωνικών επιστημόνων με τους διερμηνείς ήταν πάντα μαζί τους. Στους γιατρούς, στις εξετάσεις, στα χειρουργεία, στις γέννες.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποιες από τις δράσεις που οργανώθηκαν στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας, όπως και κάποιες δύσκολες περιπτώσεις που διαχειρίστηκε η ομάδα των κοινωνικών επιστημόνων, υπεύθυνα και με γνώμονα τον άνθρωπο και την αξία της ανθρώπινης ζωής.

- Οργανωμένος εμβολιασμός των παιδιών του φιλοξενούμενου πληθυσμού σύμφωνα με το εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμών σε συνεργασία με τις Επισκέπτριες Υγείας του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας
- Εμβολιασμός φυματίωσης για παιδιά 5-18 ετών
- Προληπτικές εξετάσεις των παιδιών για την εγγραφή τους στα Σχολεία της πόλης σε συνεργασία με τις Επισκέπτριες Υγείας του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας
- Ενημερώσεις για δράσεις πρόληψης του καρκίνου της μήτρας και δωρεάν Τεστ - ΠΑΠ σε συνεργασία με την Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία - Παράρτημα Καρδίτσας.
- Προληπτικός έλεγχος όλου του φιλοξενούμενου πληθυσμού για συγκεκριμένη μεταδοτική ασθένεια δερματοπάθειας σε συνεργασία με τους Γιατρούς του Κόσμου
- Συνεχή συνεργασία με τις Κινητές μονάδες Ψυχικής Υγείας για αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών
- Καμπάνια ενημέρωσης και οργάνωση εμβολιασμού για COVID 19 (εμβολιάστηκαν 98 ενήλικες)
- Ενημερώσεις γυναικών σε θέματα έμφυλης βίας σε συνεργασία με το Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας
- Διανομή τροφίμων και άλλων ειδών βασικής ανάγκης σε καταστάσεις κρίσεων σε συνεργασία με την Έγυπτη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, το Κοινωνικό Παντοπωλείο του Δήμου Καρδίτσας, την Εκκλησία και άλλους τοπικούς χορηγούς

Διαχείριση Περιπτώσεων

- Φιλοξενία ατόμου ΑμεΑ από το 2018 μέχρι το 2022 σε αναπηρικό αμαξίδιο με αδυναμία πλήρους αυτοεξυπηρέτησης
- Φιλοξενία ατόμου από το 2018 μέχρι το 2022 με ανάγκη για αιμοκάθαρση σε εβδομαδιαία βάση
- Περιπτώσεις υγείας με ειδικά προβλήματα (χειρουργεία, χημειοθεραπείες- ακτινοθεραπείες κλπ)

Πρόληψη υγείας & Κοινωνική πρόνοια

- Διαχείριση κρουσμάτων COVID 19 στον φιλοξενούμενο πληθυσμό
- Φιλοξενία ατόμων protection & trafficking (κυρίως γυναίκες ή μητέρες με παιδιά/4 περιστατικά)
- Διαχείριση περιπτώσεων έμφυλης βίας (3 περιστατικά)
- Διαχείριση περιπτώσεων ρατσιστικής βίας (2 περιστατικά)
- Κηδεία αλλόθρησκου ωφελούμενου σε νεκροταφείο της πόλης σε συνεργασία με τις τοπικές Αρχές και την Εκκλησία

Εμβολιασμός παιδιών

Πρόληψη υγείας & Κοινωνική πρόνοια

Προληπτικές εξετάσεις των παιδιών για την εγγραφή τους στα Σχολεία

Πρόληψη υγείας & Κοινωνική πρόνοια

Δράση ενημέρωσης για την πρόληψη του καρκίνου της μήτρας και δωρεάν Τεστ - ΠΑΠ

Διανομή Τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης

Τυπική Εκπαίδευση

Δράσεις Τυπικής Εκπαίδευσης

Οι δράσεις «τυπικής εκπαίδευσης» είναι οι δράσεις που οργάνωσαν τα σχολεία της πόλης που είχαν μαθητές των φιλοξενούμενων κοινοτήτων, ανήλικους ή ενήλικους.

Η ανάγκη για την εγγραφή των παιδιών στα σχολεία της πόλης, είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία τριών τμημάτων υποδοχής (ΖΕΠ) στα Δημοτικά Σχολεία, τρία τμήματα υποδοχής (ΖΕΠ) στα Γυμνάσια και ένα τμήμα υποδοχής στο 1ο Επαγγελματικό Λύκειο της πόλης (ΕΠΑΛ). Επίσης, δημιουργήθηκε τμήμα στο Εσπερινό Γυμνάσιο - Λύκειο για ενήλικες και αρκετά άτομα γράφτηκαν στο Σχολείο 2ης ευκαιρίας (ΣΔΕ) για την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας. Επίσης, πολλά παιδιά εγγράφηκαν και φοίτησαν στα Νηπιαγωγεία της πόλης.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποιες από τις δράσεις που οργανώθηκαν στον τομέα της τυπικής εκπαίδευσης:

- Δράση ενημέρωσης σε ενήλικες για το Σχολείο 2ης Ευκαιρίας (ΣΔΕ)
- Επίσκεψη στο Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας. Οι μαθητές ζωγράφησαν και τραγούδησαν όλοι μαζί.
- Γιορτή κλεισίματος της Σχολικής Χρονιάς από το 5ο Γυμνάσιο Καρδίτσας
- Δράση στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας μητρικής γλώσσας από το 4ο Γυμνάσιο Καρδίτσας
- Οι μαθητές φτιάχνουν όλοι μαζί ΓΚΡΑΦΙΤΙ στο προαύλιο του σχολείου, 5ο Γυμνάσιο Καρδίτσας
- Δωρεά σχολικού υλικού στα σχολεία της πόλης που έχουν τμήματα υποδοχής (ΖΕΠ) από τη UNICEF

Δράση ενημέρωσης σε ενήλικες για το Σχολείο 2ης Ευκαιρίας

Τυπική Εκπαίδευση

Επίσκεψη στο Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας
Οι μαθητές ζωγράφησαν και τραγούδησαν όλοι μαζί.

Δράση στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας μητρικής γλώσσας από το 4ο Γυμνάσιο Καρδίτσας

Τυπική Εκπαίδευση

Οι μαθητές φτιάχνουν όλοι μαζί ΓΚΡΑΦΙΤΙ στο προαύλιο του σχολείου, 5ο Γυμνάσιο Καρδίτσας

Τα παιδιά ζωγραφίζουν τα κουτιά στα οποία θα συσκευαστεί οολικό υλικό και οολικά είδη, ως δωρεά από τη UNICEF στα οολεία της πόλης

Μη Τυπική Εκπαίδευση

Δράσεις Μη Τυπικής Εκπαίδευσης

Στον τομέα της μη τυπικής εκπαίδευσης, περιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικές δράσεις που δεν ανήκουν στην υποχρεωτική/τυπική δημόσια εκπαίδευση, αλλά οργανώθηκαν και υλοποιήθηκαν από την ομάδα έργου και άλλους τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς, με σκοπό να καλύψουν τις ανάγκες των ωφελούμενων του έργου σε διάφορα εκπαιδευτικά πεδία.

Μία από τις βασικές δράσεις, στον τομέα αυτόν, ήταν η λειτουργία σχολείων μητρικής γλώσσας. Η ανάγκη αυτή εκφράστηκε πρώτα από την αραβόφωνη κοινότητα και στη συνέχεια από τη γαλλόφωνη. Και στις δύο περιπτώσεις ενήλικα μέλη των κοινοτήτων, με πτυχία δασκάλων και καθηγητών, προσέφεραν εθελοντική συνεισφορά με σκοπό τα παιδιά των κοινοτήτων να μάθουν την μητρική τους γλώσσα (τα αραβικά & τα γαλλικά), τις γλώσσες δηλαδή που θα διδάσκονταν τα παιδιά εάν είχαν τη δυνατότητα να φοιτήσουν στα σχολεία της χώρας τους. Η εικόνα ότι τα παιδιά αυτά θα επέστρεφαν μια μέρα στη χώρα τους και δεν θα είχαν τη δυνατότητα να διαβάσουν εφημερίδα, ή τις πινακίδες των καταστημάτων στους δρόμους ή να υποβάλουν μία αίτηση σε μια δημόσια υπηρεσία, και ότι η επικοινωνία τους εκεί θα πρέπει να είναι μόνο προφορική, ενεργοποίησε την ομάδα και σε συνεργασία με τη UNICEF ξεκίνησε η υλοποίηση της δράσης. Εφοδιαστήκαμε με βιβλία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων των χωρών καταγωγής και άρχισαν να λειτουργούν απογευματινά τμήματα στο χώρο του Διαπολιτισμικού Κέντρου «ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ».

Σχολείο Μητρικής Γλώσσας Αραβικών

Μη Τυπική Εκπαίδευση

Σχολείο Μητρικής Γλώσσας Γαλλικών

Φυσικά, η κύρια δραστηριότητα του σχολείου και της δασκάλας ελληνικών ήταν η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στους ενήλικες καθώς και η ενισχυτική διδασκαλία στους ανήλικους μαθητές.

Όμως το πιο σημαντικό ήταν ότι η λειτουργία του σχολείου συνέβαλε ιδιαίτερα να συνδεθούν μεταξύ τους τα μέλη της κοινότητας και ιδιαίτερα τα παιδιά. Δεδομένου ότι τα παιδιά ήταν εγγεγραμμένα σε διαφορετικά σχολεία της πόλης, διαπιστώσαμε, μετά από λίγο καιρό λειτουργίας του σχολείου στο «ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ», ότι πολλά από αυτά δεν γνωρίζονταν μεταξύ τους. Έτσι, το σχολείο άρχισε να λειτουργεί παράλληλα και ως μια αφορμή, ως ένας χώρος συνάντησης για τα παιδιά των κοινοτήτων, με αποτέλεσμα να ανθίσουν καινούριες φιλίες και να δημιουργηθούν καινούριες παρέες.

Έμφαση δόθηκε επίσης σε εκπαιδεύσεις που αφορούσαν την καθημερινότητα και τη ζωή στη χώρα μας. Οι εκπαιδεύσεις αυτού του τύπου είχαν να κάνουν περισσότερο με τη χρήση του σπιτιού και των οικιακών συσκευών, με τη λειτουργία των κοινόχρηστων χώρων, με τους κανόνες λειτουργίας των σχολείων και άλλων δημόσιων υπηρεσιών. Συνήθως οι εκπαιδεύσεις αυτές γίνονταν επί τόπου στο σπίτι ή σε ομάδες ωφελούμενων και ανάλογα με τα προβλήματα που υπήρχαν, πολλές φορές επαναλαμβάνονταν.

Μία άλλη σειρά εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων κυρίως σε

παιδιά και νέους. Τέτοιου είδους δράσεις ήταν η ενισχυτική διδασκαλία ελληνικών, η εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας, η εκμάθηση Η/Υ, καθώς και η συμμετοχή σε εκθέσεις και διαγωνισμούς.

Τέλος, και ειδικότερα για τα ενήλικα μέλη των κοινοτήτων, υλοποιήθηκαν μαθήματα ελληνικών και μαθήματα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ) με σκοπό την υποστήριξη έκδοσης διπλωμάτων οδήγησης σε όσους έκαναν σχετικό αίτημα και έδειξαν ενδιαφέρον.

Σημειώνεται ότι το «ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ» συνέχισε την υλοποίηση των μαθημάτων ελληνικών και άλλων εκπαιδευτικών δράσεων και στην περίοδο COVID 19 μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας Zoom. Επίσης τότε εκδόθηκε ένα βιβλίο το «Παραμυθένιο Σταυροδρόμι», το οποίο περιλαμβάνει παραμύθια από τη Συρία, την Παλαιστίνη, το Καμρούν και την Ελλάδα, διαθέσιμα σε τρεις γλώσσες (ελληνικά, αραβικά και γαλλικά).

Πιο συγκεκριμένα, κάποιες από τις δράσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ενταξιακής πολιτικής του Δήμου Καρδίτσας στον τομέα της μη τυπικής εκπαίδευσης παρουσιάζονται επιγραμματικά στη συνέχεια:

- Ενισχυτική διδασκαλία στην ελληνική γλώσσα και στα μαθηματικά, σε παιδιά από 5-17 ετών (ωφελήθηκαν τουλάχιστον 200 άτομα)
- Μαθήματα ελληνικών σε ενήλικες (ωφελήθηκαν τουλάχιστον 150 άτομα)
- Σχολεία Μητρικής Γλώσσας (Αραβόφωνο και Γαλλόφωνο / ωφελήθηκαν τουλάχιστον 200 άτομα)
- Μαθήματα Αγγλικών σε 10 παιδιά, δωρεά από το Κοινωνικό Φροντιστήριο της Διεύθυνσης Πρόνοιας του Δήμου Καρδίτσας
- Διαπολιτισμικά μαθήματα (info sessions) για τη ζωή στην Ελλάδα και στην πόλη της Καρδίτσας. Τα μαθήματα αυτά είχαν ως σκοπό την ενημέρωση των ωφελούμενων πάνω σε θέματα όπως:
  - ☞ η χρήση του σπιτιού, της ενέργειας και των ηλεκτρικών συσκευών
  - ☞ η διαχείριση των κοινόχρηστων χώρων μιας πολυκατοικίας και των κοινόχρηστων χώρων της πόλης
  - ☞ οι κανόνες λειτουργίας των σχολείων στην Ελλάδα και πως πρέπει να συμπεριφερόμαι στο σχολείο
  - ☞ Επισκέψεις σε δημόσιους χώρους της πόλης (πλατείες, αθλητικά πάρκα, χώροι αναψυχής κλπ)
- Λειτουργία τμήματος δημιουργικής απασχόλησης νηπίων το έτος 2020

Μη Τυπική Εκπαίδευση

- Λειτουργία τμήματος παραδοσιακών χορών της Ελλάδας για τα παιδιά του φιλοξενούμενου πληθυσμού
- Υποστήριξη ομάδας εφήβων για τη δημιουργία αυτοσχέδιας μουσικής
- Μαθήματα χρήσης Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Η/Υ)
- Έκδοση βιβλίου με τίτλο «Παραμυθένιο Σταυροδρόμι» κατά την περίοδο COVID 19.
- Μαθήματα του ΚΟΚ (Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας) για ενήλικους που ενδιαφέρθηκαν για την απόκτηση διπλώματος οδήγησης
- Δημιουργία μικρών λεξικών (1-3 σελίδες) και μετάφραση των βασικών λέξεων που χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένα επαγγέλματα (π.χ. αγροτικές εργασίες όπως καλλιέργειες πιπεριάς και καπνού, φύλαξη ηλικιωμένων, καθαρίστρια / λάντζα κλπ). Με βάση τα επαγγέλματα στα οποία εργάστηκαν οι ωφελούμενοι έχουν δημιουργηθεί αντίστοιχα «μικρά λεξικά» με τις κύριες και βασικές λέξεις που χρειάζεται για κάθε επάγγελμα.
- Συμμετοχή σε δράσεις άλλων οργανώσεων όπως διαγωνισμός ζωγραφικής για παιδιά, έκθεση φωτογραφίας, δράση για την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση υλικών, κλπ

Εκμάθηση ελληνικών σε ενήλικες

Ενδοχτυπική διδασκαλία σε παιδιά από 5-17 ετών

Μη Τυπική Εκπαίδευση

Δράσεις Ένταξης / Εκδηλώσεις

Τάξη εκμάθησης Ελληνικών παραδοσιακών χορών

Τάξη μουσικής για εφήβους

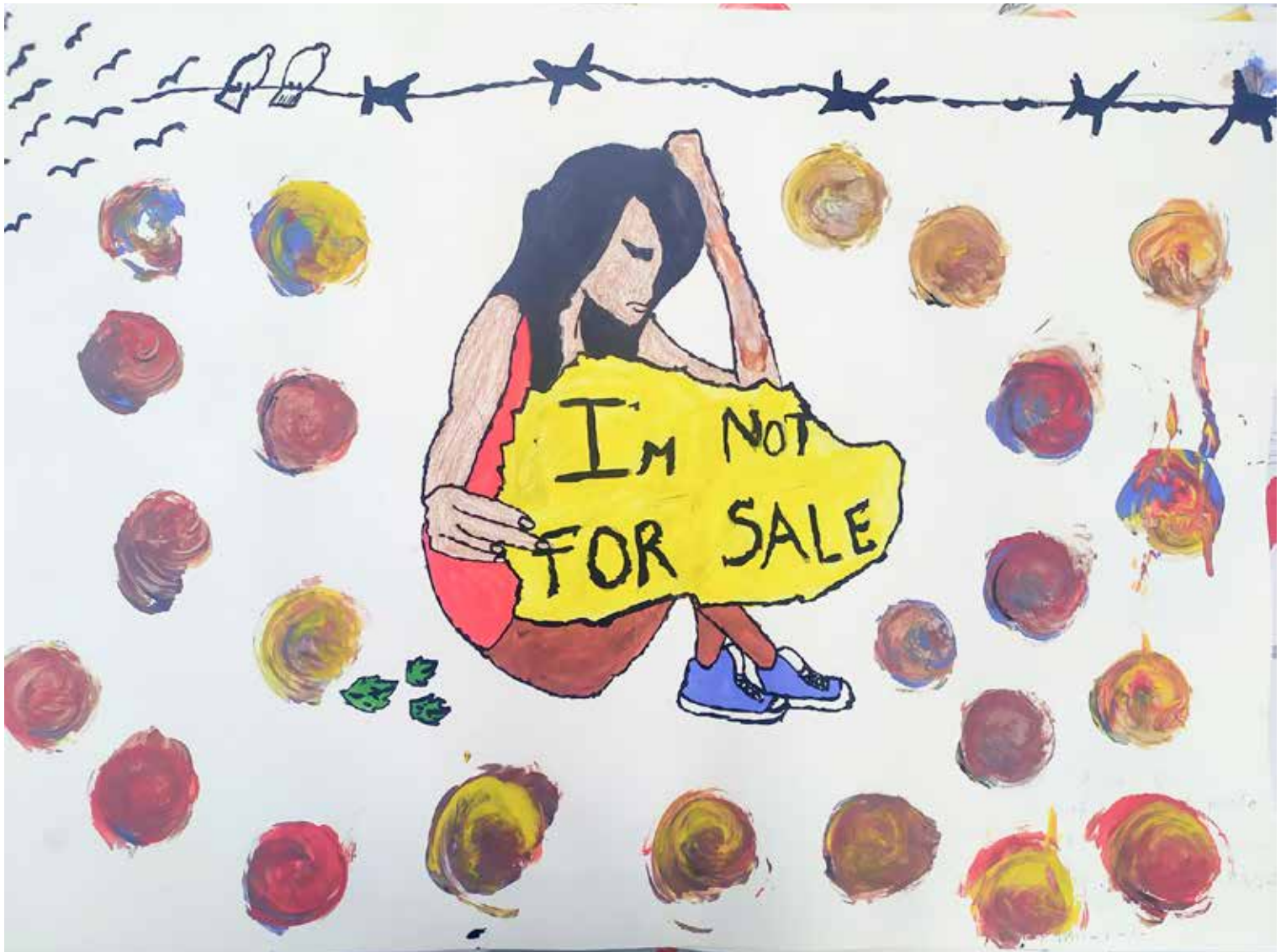
Μη Τυπική Εκπαίδευση

Διαγωνισμός ζωγραφικής με τίτλο «No Child is for Sale» που διοργανώθηκε από την UNICEF

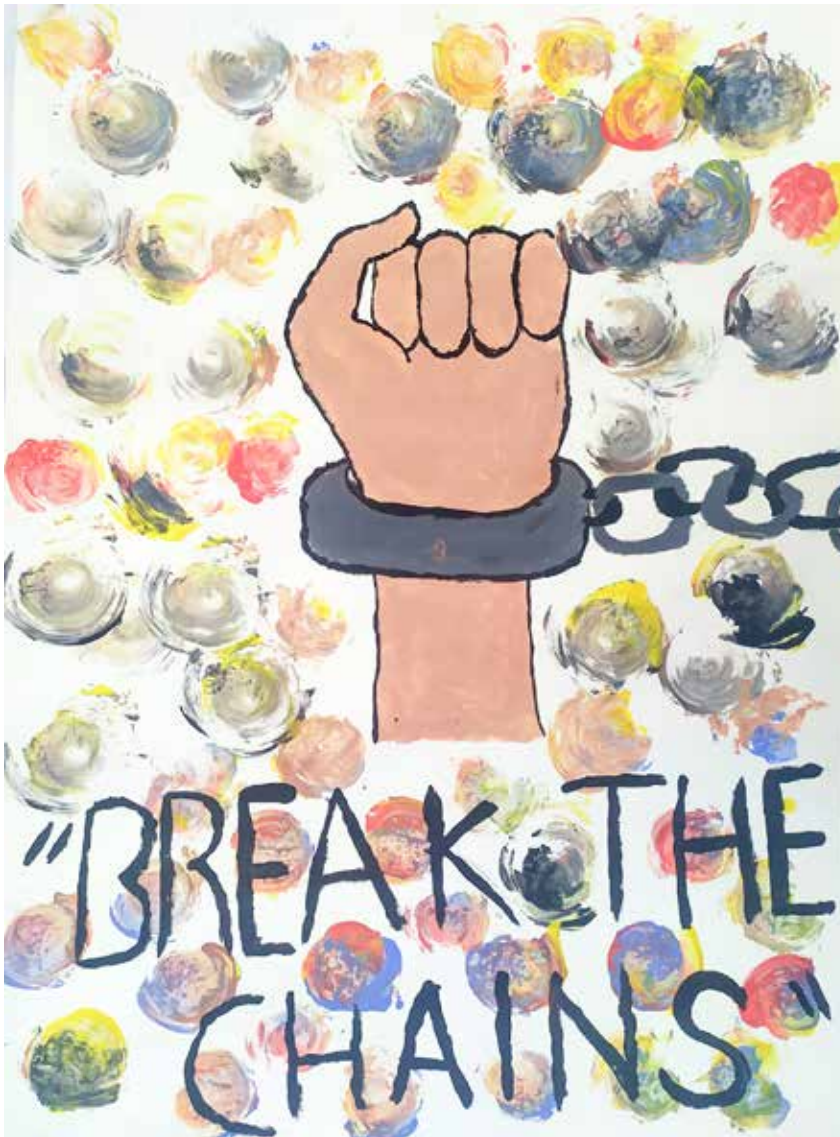

Hakim Abbas, 40 χρονών από την Αλγερία

Toti Pedro Dikundi, 18 χρονών από το Κονγκό

Fiando Michel, 17 χρονών από το Κονγκό

Christian Robian, 6 χρονών από την Γκαμπόν

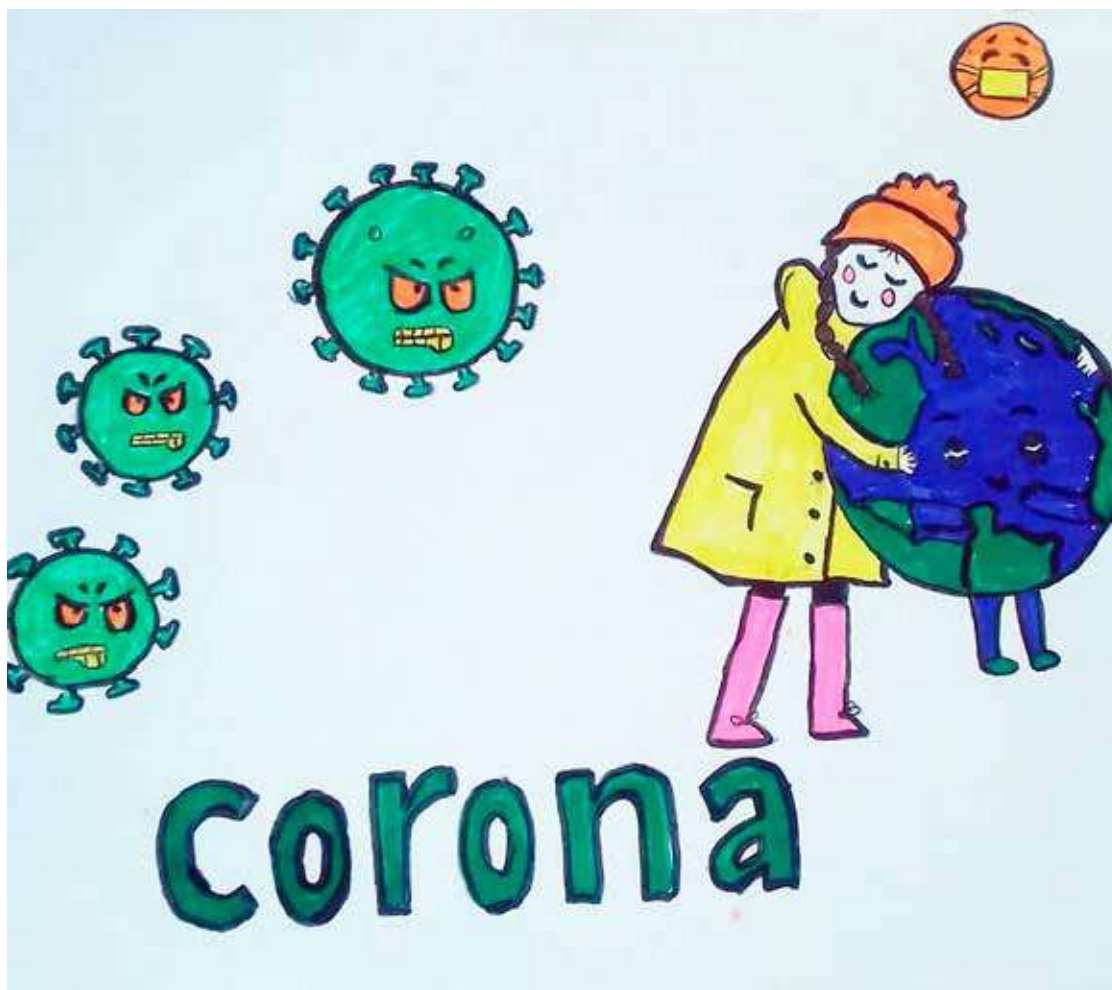

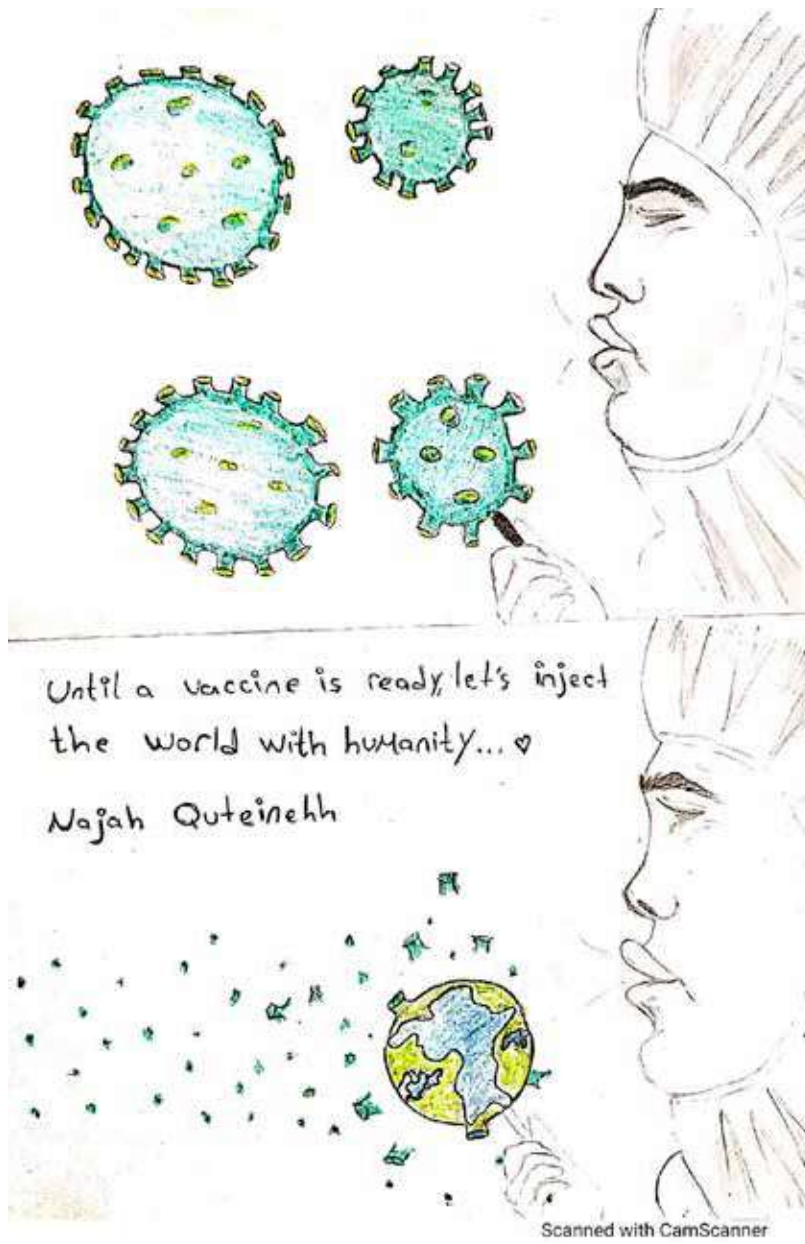
Fadumo Ali, 23 χρονών από την Σομαλία

Μη Τυπική Εκπαίδευση

Διαγωνισμός Ζωγραφικής την περίοδο COVID 19

Οργάνωση διαγωνισμού και απονομή βραβείου από την
Ύπατη Αρχή του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (UNHCR)

SPECIAL MENTION

YOUTH WITH REFUGEES
ART CONTEST 2020

IZLAM
SALEH

Thank you for conveying a powerful message of
solidarity with refugees and the world amid the
COVID-19 pandemic through your artwork.

SPECIAL MENTION

YOUTH WITH REFUGEES
ART CONTEST 2020

NAJAH
QATINA

Thank you for conveying a powerful message of
solidarity with refugees and the world amid the
COVID-19 pandemic through your artwork.

Μη Τυπική Εκπαίδευση

Δράση για την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση υλικών σε συνεργασία με την οργάνωση νέων «Villagers of Greece»

Αποκριάτικη Δράση για τα παιδιά

Μη Τυπική Εκπαίδευση

Δράση «Ξαναφανταζόμαστε την πόλη μας», Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας 2022 με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική ευθύνη, που οργανώθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης

Αποχαιρετιστήρια Σχολική Εκδήλωση

الوطن

ان هناك عصفورتان صغيرتان رقيقتان تعيشان في بقعة من أرض الحجاز شديدة الحرّ قليلة الماء، وفي أحد الأيام بينما كانتا تتجاذبان أطراف الحديث وتشكيان لبعضهما صعوبة ظروف الحياة، هبت عليهما نسمة ريح عليلة أتية من أرض اليمن، فسدعت العصفورتان بهذه النسمة وأخذتا تزقزان نشوة بالنسيم العليل، وعندما رأت نسمة الريح العصفورتين الجميلتين تقفان على عصب بسيط من شجرة وحيدة في المنطقة، استغربت من أمرهما وقالت: "إيتها العصفورتان الجميلتان، عجباً لأمركما، فكيف تقبلان وأنتما بهذا الحسن وهذه الرقة أن تعيشا في أرض مقفرة كهذه؟ لو شئتما لحملتكما معي وأخذتكما إلى اليمن من حيث أتيت، فهناك المياه عذبة باردة، طعامها اللذ من العسل، والحبوب تكاد لحلاوة طعامها أن تكون سكرأ، وإن أخذتما بنصيحتي، وعدتكما أن تكون هناك خلال وقت قصير جداً، فما قولكما؟"

قامت العصفورة الأذكى بين الاثنتين وأجابت ببطنة وبداهة: "يا نسمة الريح، أنت تر تحلين كل يوم من مكان إلى مكان، وتنتقلين من أرض إلى أرض، وذلك جعلك لا تدركين معنى أن يكون للواحد منا وطن حبيب، فأركلي أيتها النسمة بشكورة، فنحن لن نبدل أرضاً ولو كانت الجنة على الأرض بوطننا ولو كانت الأجواء فيه قاسية والطعام فيه شحيح"

سرد: مريم دار احمد عمر ثلاثة عشر عاماً من قرية ميلتون فلسطين
ترجمة: فراس احمد مترجم وسيط ثقافي في انكا مركز تبادل الثقافات
رسومات: إيميلي لاسون ثلاثة وعشرون عاماً باريس فرنسا ومريم دار احمد

«Ο Τρειψαρμίτης είναι ένα πλάσμα που ζει σε ένα πηγάδι και είναι ίσο με τρεις παρθένες. Είναι πανούργος, μα και τόσο σοφός και έξυπνος που θα σου δώσει τις καλύτερες συμβουλές για να φτιάξεις τον καλύτερο κήπο του κόσμου!»

«- Θα πάω να τον φέρω τότε!», φώναξε ο Αυγερινός.

«- Πρόσεχε όμως, γιατί αν δεν καταφέρεις να τον πιάσεις απ' τα μαλλιά με το πορτί από το πηγάδι, θα σε μαρμαρώσει!»

Έτσι, ο Αυγερινός ξεκίνησε να πάει να φέρει τον Τρειψαρμίτη! Ο Τρειψαρμίτης όμως βγαίνοντας από το πηγάδι τον κατάλαβε, και πριν ο Αυγερινός προλάβει να τον πιάσει από τα μαλλιά, τον μαρμαρώσει!

Μόλις το Φεγγάρι έραβε ότι ο αδερφός του μαρμαρώσει, αποφάσισε να πάει αυτός στον Τρειψαρμίτη, να τον πιάσει και να του ζητήσει να ζωντανέψει τον αδερφό του. Όταν όμως πλησίασε το πηγάδι, ο Τρειψαρμίτης τον κατάλαβε και πρόλαβε να τον μαρμαρώσει και αυτόν πριν τον πιάσει από τα μαλλιά!

Μαθαίνοντας ο Μπαξέφάνης τα νέα, κατέρρευσε και έβαλε τα κλάματα.

Elle a pris un couteau, une aiguille et un cylindre et après des efforts elle a trouvé le loup qui dormait dans une grotte près du puits. Elle a alors coupé l'estomac du loup avec le couteau et elle a sorti ses enfants. Il a mis des pierres à la place de ses enfants, elle a cousu son estomac et l'a laissé dormir. Elle a pris ses enfants et elle est rentrée à la maison.

Peu après, le loup avait soif et il s'est réveillé. Il s'est orienté vers le puits en difficulté, à cause du poids des pierres dans son estomac. Une fois arrivé au bout du puits, il s'est penché vers le puits pour boire de l'eau. Il est tombé dedans, il s'est noyé et il est mort. Quand les enfants ont appris cette nouvelle, ils étaient relaxés, car ils étaient sauvés.

Narration: Hamid Al Mohammad, 20 ans, de Aleppo, Syrie
Traduction: Sophia Lappa, Interprète - Traductrice, ANKA, S.A., Centre Interculturel « Stavros Niemi »
Illustration: Erin Todd, 13 ans, de Liverpool, Royaume-Uni
Bijou Fernandez, 40 ans, de Kerala, Inde
Evina Kappou, 25 ans, de La Canée, Grèce

Έκδοση βιβλίου με παραμύθια γραμμένο σε τρεις γλώσσες από τις χώρες καταγωγής των ωφελούμενων του έργου με τίτλο «Παραμυθένιο Σταυροδρόμι»

Δράσεις Ελεύθερου Χρόνου

Οι δράσεις «ελεύθερου χρόνου» αφορούσαν στην απασχόληση των ωφελούμενων του προγράμματος ESTIA στον ελεύθερο χρόνο τους και συμπεριλάμβαναν αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, επισκέψεις στα σημεία ενδιαφέροντος της πόλης, γενέθλια, γιορτές και άλλες εκδηλώσεις.

Τον πρώτο καιρό υλοποίησης του έργου, υπήρχαν από τους ωφελούμενους πολλά παράπονα και απαιτήσεις που οφείλονταν στην συναισθηματική τους κατάσταση και στην εικόνα ενός άγνωστου μέλλοντος για τις ζωές τους. Όταν άπραγοι περίμεναν τις αποφάσεις του ασύλου ή τα νέα των φίλων και συγγενών που άφησαν πίσω τους, οι ανασφάλειες και οι φόβοι μεγάλωναν και τα ξεσπάσματα ήταν έντονα.

Μέσω της συνεργασίας με τους τοπικούς φορείς, τους φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών αλλά και άλλους φορείς που δραστηριοποιούνταν στην πόλη μας στο προσφυγικό, άρχισαν να οργανώνονται δράσεις για την ψυχαγωγία και τη διασκέδαση. Πολλές φορές αναζητούσαμε τη βοήθεια και τη συμμετοχή των ωφελούμενων σε αυτού του είδους τις δράσεις. Και έβλεπες τότε, πως η ζωή τους άρχιζε να υπάρχει στο σήμερα και τα χαμόγελα άρχισαν να ανθίζουν στα πρόσωπά τους και η εμπιστοσύνη με την τοπική κοινωνία άρχισε να χτίζεται.

Επισκέψεις στα μουσεία και στα αθλητικά πάρκα της πόλης, «τσάι φιλίας» μεταξύ των γυναικών, χορευτικά και γεύματα διαπολιτισμικής κουζίνας, μουσικά δρώμενα και παρακολούθηση θεατρικής παράστασης, γιορτές και γενέθλια, χαρές και λύπες μοιράστηκαν όλες οι διαφορετικές κοινότητες μεταξύ τους στο ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ των πολιτισμών.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποιες από τις δράσεις που οργανώθηκαν για τη ψυχαγωγία και τη διασκέδαση των φιλοξενούμενων ανθρώπων στην πόλη μας.

- Οργανωμένες επισκέψεις στους πολιτιστικούς χώρους της πόλης (Αρχαιολογικό Μουσείο, Λαογραφικό Μουσείο, Δημοτική Πινακοθήκη, αθλητικά πάρκα κλπ)
- «Τσάι φιλίας» μεταξύ γυναικών κατοίκων Καρδίτσας και προσφύγων γυναικών που οργανώθηκε από την Ένωση Γυναικών Ελλάδος, Παράρτημα Καρδίτσας με σκοπό την γνωριμία και την αλληλεγγύη στις γυναίκες που βίωσαν τον πόλεμο της Συρίας
- Επίσκεψη 10 κοριτσιών από το Αφγανιστάν που διαβίωναν στη χώρα μας σε ξενώνα ασυνόδευτων παιδιών
- Εργαστήριο ζαχαροπλαστικής για παιδιά, δράση που οργανώθηκε σε συνεργασία με το Κέντρο Κοινότητας Καρδίτσας
- Εκπαιδευτική δράση εκμάθησης «αργαλειού» που οργανώθηκε από το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας, ως παράλληλη δράση στο Διεθνές Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών «ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΕΙΑ» 2018
- Παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων με υποστήριξη διερμηνέα που οργανώθηκαν σε συνεργασία με το Πολιτιστικό Εργαστήρι για το Θέατρο και το Δράμα στην Εκπαίδευση «ΡΟΔΑ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.»

Ελεύθερος Χρόνος

- Οργάνωση φιλικών αγώνων ποδοσφαίρου και συμμετοχή στις ποδοσφαιρικές ομάδες της πόλης
- Συμμετοχή με χορευτικά από τις χώρες καταγωγής των ωφελούμενων του προγράμματος ESTIA στην τελετή έναρξης του Διεθνούς Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών «ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΕΙΑ» 2018, που ήταν αφιερωμένο στους πρόσφυγες και τους μετανάστες
- Festival παραδοσιακών χωρών και διαπολιτισμικής κουζίνας που οργανώθηκε από τις φιλοξενούμενες κοινότητες με χορούς και φαγητά από τις χώρες καταγωγής τους, στο πλαίσιο εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων το 2019
- Festival με μουσική και θεατρικά δρώμενα που οργανώθηκε σε συνεργασία με το Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας, το τοπικό Θέατρο «Οψείες» και την υποστήριξη της Έγχευσης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, στο πλαίσιο εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων το 2022
- Οργάνωση διαπολιτισμικής κουζίνας, φαγητό, χοροί και μουσικές, στο χώρο του κοινωνικό-πολιτιστικού Κέντρου «περί Βίου» σε συνεργασία με την οργάνωση νέων «Villagers of Greece» από την αφρικανική κοινότητα.

Επισκέψεις στο Αρχαιολογικό Μουσείο Καρδίτσας

Επίσκεψη στην Δημοτική Πινακοθήκη Καρδίτσας

Εργαστήριο ζαχαροπλαστικής για παιδιά, που οργανώθηκε σε συνεργασία με το Κέντρο Κοινότητας Καρδίτσας

Ελεύθερος Χρόνος

**Εργαστήριο για την εκμάθηση αργαλειού στις γυναίκες της αραβικής κοινότητας,
που οργανώθηκε από το Κέντρο Ιστορικής και Λαογραφικής Έρευνας «Ο ΑΠΟΛΛΩΝ» Καρδίτσας**

Θεατρική παράσταση «Ο Εξωγήινος - Η συνάντηση»
από την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, Πολιτιστικό Εργαστήρι Καρδίτσας «ΡΟΔΑ»

Θεατρική παράσταση «Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ»
από την Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, Πολιτιστικό Εργαστήρι Καρδίτσας «ΡΟΔΑ»

Ποδοσφαιρική ομάδα προσφυγικών κοινοτήτων Καρδίτσας

Συμμετοχή στην τελετή έναρξης του Διεθνούς Φεστιβάλ Παραδοσιακών χορών «ΚΑΡΔΙΣΚΑΚΕΙΑ» 2018

Ελεύθερος Χρόνος

Festival παραδοσιακών χωρών και διαπολιτισμικής κουζίνας,
στο πλαίσιο εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων το 2019

Δράσεις Ένταξης / Εκδηλώσεις

Ελεύθερος Χρόνος

Festival με μουσικές και θεατρικά δρώμενα,
στο πλαίσιο εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων το 2022

Δράσεις Ένταξης / Εκδηλώσεις

Ελεύθερος Χρόνος

Οργάνωση διαπολιτισμικής κουζίνας στο χώρο του κοινωνικό-πολιτιστικού Κέντρου «περί Βίου» σε συνεργασία με την οργάνωση νέων «Villagers of Greece»

Η Μπουράκ από το Ιράκ, προσφύγισσα στη χώρα μας εξαιτίας του πολέμου στη Συρία, ήρθε να μας αποχαιρετήσει για να συνεχίσει το ταξίδι της ζωής της

Εργασιακή Ένταξη

Δράσεις Εργασιακής Ένταξης

Ένας από τους βασικούς στόχους της ομάδας έργου ήταν η προετοιμασία των ωφελούμενων του έργου για αναζήτηση εργασίας στη χώρα μας.

Στο πλαίσιο του Urban Working Group, η Επιτροπή Απασχόλησης είχε ως κύριο αντικείμενο το στρατηγικό σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων για την εργασιακή ένταξη των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο στην πόλη μας.

Η Επιτροπή Απασχόλησης συνεδριάζει τακτικά περίπου κάθε δύο μήνες με τη συμμετοχή τοπικών φορέων καθώς και άλλων διεθνών οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Πιο συγκεκριμένα στην Επιτροπή Απασχόλησης συμμετείχαν ο Δήμος Καρδίτσας, στελέχη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (UNHCR) και του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, η Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας, το Επιμελητήριο Καρδίτσας, το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Καρδίτσας, το Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας με μακροχρόνια εμπειρία στην εργασιακή συμβουλευτική γυναικών, ειδικοί επιστήμονες, αγροτικοί συνεταιρισμοί, εργοδότες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη κατά περίπτωση.

Ως αποτέλεσμα των συναντήσεων της Επιτροπής Απασχόλησης ήταν η οργάνωση εξειδικευμένων ενημερωτικών ημερίδων, εργαστηρίων και άλλων εκδηλώσεων με σκοπό την ενημέρωση των προσφύγων πάνω σε εργασιακά και φορολογικά θέματα, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εργαζομένων, θέματα ανεργίας κτλ.

Πιο συγκεκριμένα κάποιες από τις δράσεις που οργανώθηκαν στο πλαίσιο της ενημέρωσης, πληροφόρησης και εμπύχωσης των προσφύγων με σκοπό την εργασιακή ένταξη είναι:

- Συμμετοχή στην Εμποροβιοτεχνική Έκθεση Καρδίτσας (Karditsa EXPO 2018), η οποία οργανώνεται κάθε χρόνο, τον Οκτώβριο, από το Επιμελητήριο Καρδίτσας, με σκοπό την αναζήτηση εργοδοτών.
- Ενημερωτική εκδήλωση στους ωφελούμενους του έργου σχετικά με το εργατικό δίκαιο και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εργαζομένων, από εξειδικευμένους νομικούς σε συνεργασία με το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Καρδίτσας
- Οργάνωση Ημερίδας με τίτλο «Ζούμε εδώ, μαζί» από το Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας, με σκοπό την εμπύχωση και την ενδυνάμωση των γυναικών στην αγορά εργασίας
- Εργαστήριο ενημέρωσης των ωφελούμενων του έργου για την υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ)
- Υλοποίηση ημέρας καριέρας «Career4all» σε συνεργασία με το πρόγραμμα HELIOS του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης με σκοπό τη διασύνδεση εταιρειών με υποψήφιους με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο, συμπεριλαμβάνοντας τη συμμετοχή ημεδαπού πληθυσμού που αναζητά εργασία. Η διοργάνωση υλοποιήθηκε με την παρουσία εταιρειών και τοπικών φορέων, με απώτερο στόχο την αναζήτηση κατάλληλων υποψηφίων εργαζομένων εξασφαλίζοντας την ισότιμη πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας, στη Δημοτική Αγορά Καρδίτσας στις 12/05/2022.

Εργασιακή Ένταξη

Από τον Αύγουστο του 2017 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022 περίπου 200 άτομα, ενήλικες, ωφελούμενοι του προγράμματος ESTIA, εργάστηκαν στη διάρκεια παραμονής τους στην Καρδίτσα, είτε περιστασιακά (εργόσημο) είτε με συμβάσεις εργασίας.

Τα κύρια αντικείμενα εργασίας των προσφύγων / αιτούντων άσυλο που εργάστηκαν κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στην πόλη της Καρδίτσας είναι:

- Συγκομιδή καλλιέργειας πιπεριάς
- Συγκομιδή καλλιέργειας καπνού
- Εργάτες γης σε καλλιέργειες
- Εργάτες σε κτηνοτροφικές και πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις
- Εργάτες σε Χυτήριο
- Εργάτης σε βιοτεχνία παραγωγής ειδών ιματισμού
- Εργάτες σε αλευρόμυλο
- Σταθμός καθαρισμού αυτοκινήτων
- Supermarket
- Φορτοεκφορτώσεις
- Κουζίνα / Λάντζα σε εστιατόρια
- Οικοδομικές εργασίες (ελαιοχρωματισμοί κ.α.)
- Βοηθός κομμωτηρίου
- Φύλαξη ηλικιωμένων

Εκδήλωση νομικής πληροφόρησης με θέμα «Εργασιακές Σχέσεις Προσφύγων/ισσών και Μεταναστών/τριών»

Εργαστήριο ενημέρωσης για την υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης

Εργασιακή Ένταξη

Ημέρα καριέρας «Career4all» που οργανώθηκε σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) στο αίθριο της Δημοτικής Αγοράς Καρδίτσας

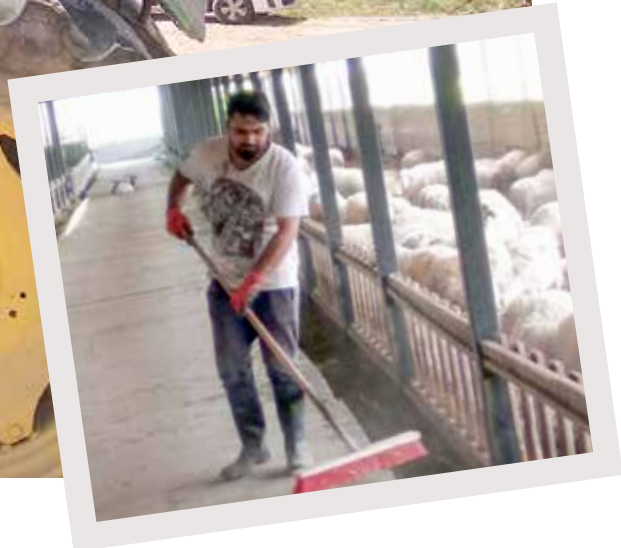
Ο Semir από τη Συρία εργάζεται σε βιοτεχνία παραγωγής ειδών ιματισμού

Εργασιακή Ένταξη

Ο Μουσταφά από τη Συρία εργάζεται σε κτηνοτροφική μονάδα (προβατοστάσιο)

Δράσεις Ένταξης / Εκδηλώσεις

Ο Dorcel από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό εργάζεται σε κτηνοτροφική μονάδα (χοιροστάσιο)

Εργασιακή Ένταξη

Ο Mohamed από την Παλαιστίνη εργάζεται ως πωλητής

Οι ωφελούμενοι του έργου εργάζονται ως εργάτες γης σε καλλιέργειες της περιοχής

Αλληλεγγύη

Δράσεις Αλληλεγγύης

Συνήθως η αλληλεγγύη και η συμπαράσταση μεταξύ των ανθρώπων εκφράζεται στις δύσκολες στιγμές της ζωής και κυρίως όταν έχουμε να αντιμετωπίσουμε μια κρίσιμη κατάσταση που είναι κοινή για όλους.

Ο Σιρουάν, η Σαμπρίν και η Σουζάν, έραψαν μάσκες για την προστασία από τον COVID 19

Έτσι, λοιπόν, τον Μάρτιο του 2020 έκανε την εμφάνιση του ο COVID 19 και υπήρξε η ανάγκη να ληφθούν εγκαίρως όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του φιλοξενούμενου πληθυσμού και των κατοίκων της πόλης. Η ομάδα έργου άρχισε αμέσως ενημερώσεις στον φιλοξενούμενο πληθυσμό πάντα στη μητρική τους γλώσσα και προσαρμοσε τις παρεχόμενες υπηρεσίες χρησιμοποιώντας και εγκαθιδρύοντας την εξ' αποστάσεως επικοινωνία, μέσω της χρήσης τεχνολογικών εφαρμογών, όπως η πλατφόρμα Zoom για ομαδικές συναντήσεις και το what's up για άμεσες ενημερώσεις του πληθυσμού, για ατομικές συμβουλευτικές και για τη διαχείριση των αιτημάτων. Σε όλη αυτήν την προσπάθεια οι φιλοξενούμενες κοινότητες ήταν δίπλα στην ομάδα έργου και ιδιαίτερα συνεργάσιμοι.

Τότε, η Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, μας έκανε την πρόταση να μας προμηθεύσει με ραπτομηχανές και υφάσματα κατάλληλα, στην περίπτωση που υπήρχαν άτομα στον φιλοξενούμενο πληθυσμό που να γνωρίζουν ραπτική, και δέχονταν να βοηθήσουν εθελοντικά στην παραγωγή μασκών για την προστασία από τον COVID 19.

Αμέσως και χωρίς δεύτερη σκέψη, ο Σιρουάν, η Σαμπρίν και η Σουζάν, που ήξεραν ραπτομηχανή, προθυμοποιήθηκαν να συμμετέχουν εθελοντικά στη δράση. Η Μιχαέλα, εθελόντρια κι αυτή, κάτοικος Καρδίτσας, η οποία γνωρίζει καλά την ραπτική τέχνη, έφτιαξε το πατρόν και για μέρες δίδαξε την τεχνική, ώστε να παραχθεί κάτι επαγγελματικό που να τηρεί τις προδιαγραφές χρήσης των масκών. Έτσι, ο Σιρουάν, η Σαμπρίν και η Σουζάν, με την υποστήριξη της Μιχαέλας, έραψαν πάνω από 1.000 μάσκες τις οποίες στη συνέχεια οι ίδιοι μοίρασαν στους ωφελούμενους του προγράμματος ESTIA και του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», σε ιδρύματα περίθαλψης ηλικιωμένων, στα σχολεία, και σε άλλους φορείς της πόλης, ειδικά σε φορείς που εξυπηρετούν άτομα ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων.

Ο Σιρουάν, η Σαμπρίν και η Σουζάν, έραψαν μάσκες για την προστασία από τον COVID 19

Την ίδια χρονιά, μετά από λίγους μήνες, τον Σεπτέμβριο του 2020, ο μεσογειακός κυκλώνας «ΙΑΝΟΣ» πλημμύρισε το μεγαλύτερο μέρος της πόλης της Καρδίτσας, και η πόλη τέθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης για βοήθεια. Δύο από τα σπίτια του προγράμματος ESTIA, πλημμύρισαν επίσης, κρίθηκαν μη κατοικήσιμα και έπρεπε να εκκενωθούν.

Η αντίδραση των φιλοξενούμενων κοινοτήτων, στην έκκληση βοήθειας από τους κατοίκους της πόλης, ήταν άμεση και ιδιαίτερα συγκινητική. Δημιούργησαν άμεσα μια εθελοντική ομάδα και την ονομάσαν «Αποτύωμα Αλληλεγγύης».

Βοήθησαν τους γείτονές τους, βοήθησαν ηλικιωμένους ανθρώπους που αδυνατούσαν από μόνοι τους να καθαρίσουν τη λάσπη από τα σπίτια, βοήθησαν καταστηματάρχες να πετάξουν τα εμπορεύματά τους και να καθαρίσουν τα μαγαζιά τους, βοήθησαν την ομάδα της Κοινωνικής Κουζίνας «ο Άλλος Άνθρωπος», η οποία εγκαταστάθηκε στο κε-

Αλληλεγγύη

ντρικό πάρκο της πόλης, στο «ΠΑΥΣΥΛΙΠΟ» και έμεινε εκεί για περίπου δύο μήνες μετά την καταστροφή για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες σίτισης πληγέντων.

Συγκινητική ήταν η προσφορά των προσφύγων στους κατοίκους της πόλης αλλά και οι ευχαριστίες, δημόσιες και προσωπικές των κατοίκων της πόλης προς τους πρόσφυγες. Έτσι, κατάφεραν να αφήσουν ουσιαστικά το «αποτύπωμα της αλληλεγγύης τους» στην πόλη της Καρδίτσας.

Η ομάδα έργου μαζί με τους πρόσφυγες καθαρίζουν τα γραφεία στο ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ

Ο Αμπντούλ βοηθάει τους γείτονες να καθαρίσουν το κατάστημά τους και να σώσουν ότι μπορούν από την περιουσία τους

Ο Ζοζέφ και ο Φαρούκ για 40 ημέρες βοηθούν την ομάδα της Κοινωνικής Κουζίνας για να εξασφαλίσουν φαγητό σε όσους έχουν υποστεί καταστροφές στα σπίτια τους

Γ) Ιστορίες της καθημερινής ζωής (Story telling)

Ιστορίες της καθημερινής ζωής

- **Ιστορίες των ωφελούμενων του έργου**
- **Ιστορίες της ομάδας**
- **Ιστορίες από την τοπική κοινωνία**

Ωφελοούμενοι

Οι Αραβόφωνοι στην πόλη μας μιλούν...

Παρά τα δύσκολα χρόνια που περάσαμε, ήταν εκεί άνθρωποι που απάλυναν τον πόνο μας. Έχασα την μάνα μου και τον πατέρα μου στον πόλεμο, ήμουν μακριά από τα αδέρφια μου... Είχα γείτονες και φίλους που με έκαναν να αισιοδοξώ, με αποζημίωσαν για την τρυφερότητα που έχασα, με βοήθησαν με αλληλεγγύη και με συμπαράσταση, βοηθούσαν τα παιδιά μου στα μαθήματα, μας στήριζαν όσο μπορούσαν... Δεν ξεχνώ την Άννα, τον Θανάση, την Μαρία, την Ολυμπία, την Κική, την Χριστίνα και τον Νίκο.

Μας «αγκάλιασαν» με αγάπη και τους ευχαριστώ.

Δεν ξεχνώ την πρώτη μέρα που έφτασα στην πόλη της Καρδίτσας όπου οι εργαζόμενοι μας δέχτηκαν με χαρά, μας έκαναν να νιώθουμε ασφαλής και αποδεκτοί.

Νοσταλγούμε την πόλη, υποσχόμαστε να την επισκεπτόμαστε συχνά. Χαιρετίζω όλους όσους ήταν δίπλα μας τα τέσσερα χρόνια που ήμασταν εκεί και σας ευχαριστώ όλους για την υποδοχή και την φιλοξενία.

Σας αγαπάμε,

**Η οικογένεια,
Shorof, Borag, Amir,
Badri, Hassan, Wed, Irak**

“ με αποζημίωσαν για την τρυφερότητα που έχασα, με βοήθησαν με αλληλεγγύη και με συμπαράσταση ”

Λέγομαι Μοχάμεντ Μουσλήμ. Είμαι από το Αφρίν της Συρίας. Λόγω της κατάστασης πολέμου στην πόλη μου αναγκαστήκαμε να φύγουμε με την οικογένεια μου προς την Τουρκία και από εκεί στις 1/4/2018 περάσαμε μέσω θαλάσσης στην Σάμο μέσα σε ένα φουσκωτό. Παραμείναμε στην Σάμο τέσσερις μήνες όπου καταθέσαμε αίτηση ασύλου.

Στις 8/8/2018 μας επέλεξαν για να μείνουμε στην πόλη της Καρδίτσας, μας δέχτηκαν οι υπάλληλοι με ζεστασιά στο σταθμό του τρένου όπου ήταν η Χρυσούλα, ο Φεράς και η Νανά. Μας κάνανε να νιώθουμε ασφαλής, μας καλωσόρισαν και μας οδήγησαν στο σπίτι. Μας τόνισαν ότι η Καρδίτσα είναι μια ασφαλής πόλη. Εκείνη ήταν η πιο χαρούμενή μας ημέρα από τότε που φύγαμε από το

σπίτι μας στη Συρία... μέρα που δεν την ξεχνώ ποτέ!

Με το χρόνο καταλάβαμε πόσο φιλόξενη είναι η πόλη και πόσο φιλικός είναι ο κόσμος της. Δεθήκαμε πολύ με τον κόσμο, αναπτύξαμε σχέσεις εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης, μας λείπει η γειτονιά που μέναμε, ο κόσμος, το προσωπικό της Αναπτυξιακής Καρδίτσας, ο πρώην διευθυντής, ο κ. Βασίλης Μπέλλης, οι κοινωνικοί λειτουργοί...

“ αναπτύξαμε σχέσεις εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης, μας λείπει η γειτονιά που μέναμε ”

Μοχάμεντ Μουσλήμ, Συρία

Ωφελοούμενοι

Ζούσαμε με ασφάλεια στην χώρα μου την Συρία με την οικογένειά μου, μέχρι που ανατράπηκαν όλα με τον πόλεμο, όταν αναγκαστήκαμε να τα παρατήσουμε όλα και φύγαμε ψάχνοντας ασφάλεια για μας και τα παιδιά μας.

Περάσαμε από Τουρκία, συνεχίσαμε μέσω θάλασσας στο φουσκωτό προς την Ελλάδα. Παραμείναμε στην Ελλάδα τρία χρόνια και μείναμε σε διάφορες πόλεις.

Στην Καρδίτσα μείναμε ενάμιση χρόνο. Ζούσαμε όμορφες μέρες στην Καρδίτσα, τα παιδιά μου εντάχθηκαν στα σχολεία και ήταν χαρούμενα. Έκαναν φίλους και είχαν πολύ καλούς δασκάλους. Επίσης, μας δέχτηκαν με χαρά στη γειτονιά, μας συμπαθούσαν και μας στήριζαν.

Περάσαμε και δύσκολες στιγμές στην Ελλάδα... γραφειοκρατία... είχε η οικογένειά μου πολλές ανάγκες που δεν μπορούσα να τις ικανοποιήσω λόγω έλλειψης ευκαιριών απασχόλησης για μένα και τη γυναίκα μου. Μείναμε άνεργοι τρία χρόνια με τις ανάγκες μας να μεγαλώνουν και να μας πιέζουν ψυχολογικά, για αυτό τον λόγο και μόνο αποφασίσαμε να φύγουμε προς Γερμανία όπου υπάρχουν μεγαλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης.

Η πόλη της Καρδίτσας και οι πολίτες της θα έχουν για πάντα μια ξεχωριστή θέση στην καρδιά μου και των παιδιών μου.

Χαιρετίζω όλους όσους στάθηκαν δίπλα μας και μας στήριξαν, την Αναπτυξιακή Καρδίτσας και το προσωπικό. Θα έχετε πάντα την εκτίμηση και τον σεβασμό μας.

Σας ευχαριστώ για όλα.

Αμπντουλάχ Αλάλι, Συρία

Γεια σας. Είμαι η Κέζα Χαννάν, μητέρα του Τζαμάλ, πρόσφυγας στην Ελλάδα. Στα πλαίσια του προγράμματος της ΑΝ.ΚΑ. Α.Ε., ζούσα στην Καρδίτσα για ένα χρόνο. Ποτέ δεν είχα άσχημη εμπειρία με την κοινωνική μου λειτουργό, τη Βάσω. Με βοήθησε τόσο πολύ σε όλα όσα χρειαζόμουν και πραγματικά την εκτιμώ.

Ευχαριστώ.

Κέζα Χαννάν, Συρία

Δεν είχα συγγενείς στο Λίβανο, αλλά βρήκα τους συγγενείς και την οικογένειά μου στην Άνκα, στην Καρδίτσα.

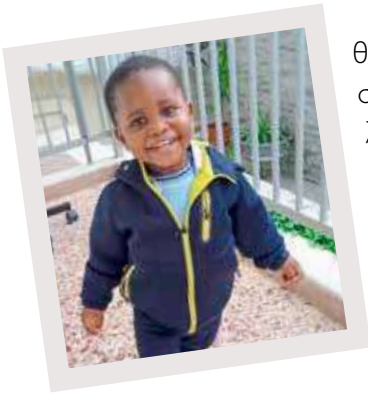
Φαρούκ Ρακχά, Ιράκ

Οι Γαλλόφωνοι στην πόλη μας μιλούν...

Μια νέα ζωή.

Ονομάζομαι Ζοζέφ Γιάμπ. Ήρθα στην Ελλάδα με την γυναίκα μου Ζορέλ Μπόουε Ταμοτσοφάνγκ. Είμαστε από το Καμερούν. Διαμείναμε δύο μήνες στο νησί της Χίου, έπειτα μεταφερθήκαμε στη Νεράιδα (Κοζάνης) όπου μείναμε για 11 μήνες. Εκεί γεννήθηκε το παιδί μας Νγκέτου Γιάμπ Ράιαν.

Στις 9 Σεπτέμβρη 2020, μεταφερθήκαμε με το πρόγραμμα ESTIA στην πόλη της Καρδίτσας. Με μεγάλη μας χαρά παρατηρήσαμε ότι η υποδοχή από το προσωπικό της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. ήταν φοβερή. Το σπίτι που μας δόθηκε ήταν υπέροχο. Όλα αυτά μας ανακούφισαν γιατί είμασταν στεναχωρημένοι και αρκετά στρεσαρισμένοι.

Μετά από μια μέρα ξεκούρασης, ξεκινήσαμε για διοικητικές υποχρεώσεις, πληροφορίες, εγγραφή, υπογραφή εγγράφων, παραλαβή εξοπλισμού και προσωπικών προμηθειών.

Το πιο εντυπωσιακό γεγονός αμέσως μετά την άφιξή μας ήταν η πλημμύρα που συγκλόνισε την πόλη της Καρδίτσας.

Με την ενθάρρυνση της συζύγου μου, συμμετείχα δύο φορές σε επιχειρήσεις καθαρισμού των χώρων που ανήκαν στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. Έπειτα, εντάχθηκα σε μια ομάδα εθελοντών «αποτύπωμα αλληλεγγύης» για να

προσφέρουμε τη βοήθειά μας στα θύματα της καταστροφής. Για ένα μήνα, συμμετείχα ενεργά στην κοινωνική κουζίνα. Η κανονικότητα και ο ενθουσιασμός μου επέτρεψαν όχι μόνο να λάβω μια κοινή τιμητική διακρίση: ΑΝ.ΚΑ Α.Ε./UNHCR, αλλά και να βρω μια μόνιμη δουλειά σε μια τοπική εταιρεία.

Η εύρεση εργασίας ήταν η μεγαλύτερη ενέργεια που είχε κάνει η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. για μένα μετά από ένα μήνα παραμονής. Τώρα μπορούσα να φροντίσω την οικογένειά μου...

Η οικογένειά μου και εγώ είχαμε περάσει περισσότερα από δύο χρόνια στην Καρδίτσα χωρίς απρόοπτα επεισόδια. Οι μόνες στρεσογόνες στιγμές, που φοβόταν η γυναίκα μου, ήταν όταν έπρεπε να αλλάξουμε σπίτι.

Σε αντίθεση, με την απόλυτη αδιαφορία που έδειξε ο κόσμος της Κοζάνης για εμάς κατά τη διαμονή μας σε

Ωφελοούμενοι

αυτή την πόλη, αυτή είναι μια ευκαιρία εδώ να χαιρετίσουμε τη φιλοξενία και τη γενναιοδωρία που πληθυσμού της Καρδίτσας.

“ Τέλεια κατανόηση με τη γειτονιά! Σε δημόσιους χώρους και καταστήματα, πάντα μας αντιμετώπιζαν με ιδιαίτερη προσοχή χωρίς διακρίσεις. ”

Για περισσότερα από δύο χρόνια νιώθαμε ότι ήμασταν πλήρη μέλη της κοινότητας και αυτό ήταν που παρακίνησε την απόφασή μας να εγκατασταθούμε μόνιμα. Μακριά από τη χώρα μας, αναζητούμε σταθερότητα, ασφάλεια, ηθική και άνεση και αυτό υπόσχεται να μας προσφέρει η πόλη μέχρι στιγμής.

Ωστόσο, αυτή η ηθική άνεση ήταν δυνατή μόνο χάρη στο δυναμικό προσωπικό της AN.KA A.E./UNHCR.

Όλοι όσοι από κοντά ή μακριά δούλεψαν και συνεχίζουν να εργάζονται παρά το τέλος του προγράμματος ESTIA για να μας κάνουν τη ζωή πιο εύκολη και να ξεχάσουμε τη θλιβερή πραγματικότητα της ζωής της εξορίας.

Αυτή είναι μια ευκαιρία για την οικογένειά μου να εκφράσει τις ειλικρινείς ευχαριστίες μας στους/στις:

* Κ. Μπέλλη Βασίλειο που κατά τη διάρκεια της θητείας του είχε εργάστηκε για την ευημερία των αιτούντων άσυλο.

* Κ. Σακελαρίου Ευάγγελο, τον σημερινό Γενικό Διευθυντή της AN.KA A.E. που παρά το κλείσιμο του προγράμματος ESTIA, πάντα επικύρωνε και έδινε τη σύμφωνη γνώμη του για ότι ήταν καλύτερο για εμάς. Οι προσπάθειες, η βοήθεια και η υποστήριξή του δεν πέρασαν απαρατήρητες. Είναι πραγματικά ένα πλεονέ-

κτημα για αυτήν την εταιρία. Η εργασιακή ηθική και η συμμετοχή του είναι αξιοθαύμαστη. Ένας αληθινός ηγέτης.

* Κ. Χρυσουγή Σέγγη που από την άφιξή μας ήταν προσεκτική σε όλα μας τα παράπονα και μας βοήθησε σε όλες μας τις ανάγκες εγκρίνοντας τις σχετικές δαπάνες. Τόση ευγένεια και γενναιοδωρία από την πλευρά της, μας άγγιξε. Ευχαριστώ για τη βοήθειά της.

* Βικτώρια την κοινωνική μας βοηθό. Αυτή που ήξερε να διαχειρίζεται τις δύσκολες στιγμές που περνούσε ιδιαίτερα η γυναίκα μου.

* Σοφία, Αμαλία, Στέλλα που ήταν πάντα δίπλα μας όταν χρειαζόμασταν βοήθεια ακόμα και μετά τις ώρες εργασίας, σας ευχαριστώ πραγματικά.

* Βασιλική Σιμορέλη, τα λόγια δεν μπορούν να μεταφέρουν όλα τα καλά και την άνεση που συνεχίζει να μας προσφέρει αυτή την περίοδο χάρη στον επαγγελματισμό και την ανθρωπιά της. Πάντα προσεκτική, σε όλα τα παράπονα και τα αιτήματά μας. Η παρέμβασή της συνέβαλε σημαντικά στην απόκτηση αρκετών υπηρεσιών που στο παρελθόν ήταν απρόσιτες για εμάς. Το πνεύμα πρωτοβουλίας και η απεριόριστη εμπλοκή της στη διαχείριση των φακέλων, μας επέτρεψαν την επίλυση πολλών προβλημάτων σε σύντομο χρονικό διάστημα και έτσι μας έφεραν μεγάλη γαλήνη και τόσο αναγκαία ψυχολογική άνεση. Η υποστήριξή της είναι πολύτιμη για εμάς και είμαστε πολύ ευγνώμονες και τυχεροί που είχαμε δίπλα μας έναν άνθρωπο σαν αυτήν.

* Μέσω της ομάδας της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες / Καρδίτσας, η συνεργασία με το Γεώργιο και τη Στεφάνια υπήρξε γόνιμη και επωφελής.

Τους ευχαριστώ για τα σεμινάρια, τα ενημερωτικά εργαστήρια και για τις συμβουλές τους. Αυτή η εμπειρία ήταν πολύ πλούσια και θα με βοηθήσει στη νέα μου ζωή ως πρόσφυγας.

Το να αναγκάζεται κανείς να μείνει μακριά από την πατρίδα του είναι μια πραγματικά τραυματική εμπειρία. Και το να μην ξέρεις την ημερομηνία μιας πιθανής επιστροφής μπορεί να σε τρελάνει. Έτσι, μας παρασχέθηκε ψυχολογική και υλική υποστήριξη από το προσωπικό της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. / UNHCR. Σας ευχαριστώ που φέρατε ένα χαμόγελο στην οικογένειά μου. Η συνεχής θετική σας στάση συνέβαλε σημαντικά στην επιλογή μας να μείνουμε στην Καρδίτσα. Ευχαριστώ που είστε εδώ.

Σας ευχαριστώ που είστε πάντα οι πρώτοι που δίνετε το χέρι σας.

Σας ευχαριστώ για όλα όσα κάνετε, ο Θεός να σας έχει καλά.

Ζοζέφ Γιόμπ, Κονγκό

Το όνομά μου είναι Φαντούμο και κατάγομαι από την Αφρική, τη Σομαλία. Αποφάσισα να φύγω από τη χώρα μου λόγω της έλλειψης ειρήνης. Έφυγα από το σπίτι μου, ελπίζοντας να έχω μια καλύτερη ζωή.

Πρώτα πήγα στην Τουρκία όπου αντιμετώπισα πολλούς διακινητές, που με έκαναν να θέλω να φύγω από τη χώρα.

Ήρθα στην Ελλάδα όπου ξεκίνησε η νέα μου ζωή. Ζήτησα άσυλο, εγκαταστάθηκα και γνώρισα νέους ανθρώπους και φίλους. Έζησα στην πρωτεύουσα και άρχισα να πηγαίνω στο σχολείο καθώς συνειδητοποίησα ότι το σχολείο είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίο θα

μπορούσα να ενταχθώ.

Ενώ ήμουν καλά και είχα συνηθίσει να μένω στην Αθήνα, ξαφνικά βγήκε απόφαση από το υπουργείο να μετακομίσω σε άλλη πόλη.

Δεν ήθελα να φύγω και να πάω σε ένα νέο μέρος, με νέους ανθρώπους και ένα νέο περιβάλλον. Τελικά είναι πραγματικά μια πρόκληση και ξέρω πώς νιώθω.

Έτσι, έφυγα από την Αθήνα και μετακόμισα σε μια πόλη που δεν είχα ακούσει ποτέ σε όλη μου τη ζωή, την Καρδίτσα.

Αλλά τελικά τα πράγματα δεν ήταν τόσο άσχημα. Γνώρισα υπέροχους και ευγενικούς ανθρώπους και έκανα νέους φίλους. Η Καρδίτσα είναι μια όμορφη και ήσυχη πόλη. Μου άρεσε πολύ.

“ Στην «πόλη των ποδηλάτων» έμαθα ακόμη και να κάνω ποδήλατο. ”

Συνέχισα να πηγαίνω στο σχολείο με τη βοήθεια της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε., του οργανισμού που με φιλοξένησε. Η κοινωνική μου βοηθός, Βάσω με βοήθησε σε πολλά πράγματα και άρχισα να είμαι εθελοντής στο σχολείο της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. βοηθώντας την αγαπημένη μου δασκάλα, Βένια, και τους μαθητές. Γνώρισα πολλά όμορφα παιδιά εκεί.

Είχα και την εμπειρία να δουλέψω σε εστιατόριο στην Καρδίτσα. Αυτό με έκανε να νιώσω μεγάλη αυτοπεποίθηση.

Φαντούμο Αλί, Σομαλία

Ωφελοούμενοι

Γεια σας.

Η ζωή στην Καρδίτσα ήταν πολύ καλή. Είναι καλύτερα σε μια μικρή πόλη γεμάτη καλόκαρδους ανθρώπους, ευχαριστώ.

Οι κάτοικοι της Καρδίτσας είστε χαραγμένοι στις καρδιές μας.

Κιάνφου Μουνάγκα Σελεστίν, Κονγκό

Είμαι ο Ντορσέλ, με καταγωγή από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, πατέρας μιας οικογένειας 7 ατόμων, όλοι αιτούντες άσυλο εδώ στην Ελλάδα. Φιλοξενηθήκαμε στα πρόγραμμα ESTIA που υλοποιούνταν

στην πόλη της Καρδίτσας. Πέρασαμε δυόμισι χρόνια εκεί. Κρατάμε πολύ καλές αναμνήσεις, γιατί ζήσαμε μια πολύ ειρηνική ζωή, με έναν πολύ φιλόξενο, συμπονετικό λαό που μας βοήθησε να ενσωματωθούμε στην ελληνική κοινωνία, δίνοντάς μας δουλειές. Εργάζομαι προσωπικά σε χοιροστάσιο για 2 χρόνια και τα 2 αγόρια μου έπαιζαν ποδόσφαιρο στην ομάδα της Αναγέννησης Καρδίτσας. Η Καρδίτσα θα μείνει για πάντα στις μνήμες μας, ζήτω η Ελλάδα, ζήτω η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε., ζήτω η Καρδίτσα.

Ντοροέλ Καμβάκα Καλούγκα, Κονγκό

Είμαι ο Ράμπι Μαγιάσι και φιλοξενήθηκα στο πρόγραμμα ESTIA, στην πόλη της Καρδίτσας. Έφτασα εκεί το 2021, έφυγα το 2022, μετά το κλείσιμο του προγράμματος οπότε έμεινα ένα χρόνο στο ESTIA.

Το πρόγραμμα ESTIA έχει βοηθήσει πολύ την ένταξή μου στην Ελλάδα γιατί στεγαζόμουν και είχα την κοινωνική λειτουργό από την άφιξή μου.

Με έστειλαν στο σχολείο και στο μάθημα της ελληνικής γλώσσας.

Αν σήμερα έχω δουλειά, μιλάω ελληνικά, έχω τα απαραίτητα έγγραφα μου και είμαι λίγο ενσωματωμένος στην κοινωνία, είναι χάρη σε αυτούς.

Εν ολίγοις, σας ευχαριστώ πολύ για τη βοήθειά σας, ο θεός να σας έχει καλά.

Ράμπι Μαγιάσι, Κονγκό

Παρά το σύστημα της χώρας, ζήσαμε καλές στιγμές με την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. στην πόλη της Καρδίτσας. Πρόκειται για μια καθαρή και ήσυχη πόλη, καλά δομημένη. Η διαμονή μας χωρίς φόβο στην Καρδίτσα, μας βοήθησε ώστε να αντιμετωπίσουμε όλη την γραφειοκρατία και την επικοινωνία με τον ελληνικό λαό.

Είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων ως προς τα μέλη της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε., την κοινωνική μας λειτουργό τη Δήμητρα και τη Βικτώρια καθώς και τους διερμηνείς που μας βοηθούσαν συνεχώς. Πραγματικά ευχαριστώ.

Τα παιδιά μας ήταν καλά χάρη στην κοινωνική λειτουργό που έψαχνε πάντα να δώσει χαρά πάρα τα προβλήματα. Δημιουργούσαν δραστηριότητες για τα παιδιά. Ευχαριστώ Βικτώρια.

Παρά τα διάφορα αιτήματα και τα διαφορετικά συναισθήματα διαχειριστήκατε την κατάσταση.

Άσχημη ανάμνηση για μας και τα παιδιά μας η μέρα που ανακοινώθηκε από την κυβέρνηση ότι το πρόγραμμα κλείνει. Ευχαριστούμε για την υποδοχή σας στην Καρδίτσα.

Καρπόνγκο Ντεμπουάτοια (Μοίζ), Κονγκό

Ομάδα Έργου

Βασίλης Μπέλλης,

Πρώην Γενικός Διευθυντής ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.
- Συντονιστής Ομάδας Πεδίου

Το 2017, οι τοπικοί φορείς της Καρδίτσας αποφάσισαν να δηλώσουν παρόντες στην προσπάθεια που κατέβαλε η χώρα μας να διαχειριστεί τις

προσφυγικές ροές που παρουσίαζαν αυ-

ξητική τάση από το 2015 και μετά. Εμπιστεύτηκαν την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε., τη δική τους εταιρία, να οργανώσει το δύσκολο έργο της φιλοξενίας οικογενειών που ο πόλεμος ξερίζωσε βίαια από τις πατρίδες τους.

Ήταν το δυσκολότερο και πιο πολύπλοκο εγχείρημα που ανατέθηκε ποτέ στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.! Έπρεπε μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα δυο - τριών μηνών να προσληφθεί προσωπικό, να εκπαιδευτεί, να ενημερωθεί η τοπική κοινωνία, να ανοικιαστούν σπίτια, να οργανωθεί η παροχή υπηρεσιών στους πρόσφυγες που θα ερχόταν, να οργανωθεί η συνεργασία όλων των αρμόδιων υπηρεσιών ...

Θυμάμαι με συγκίνηση εκείνους τους μήνες της πυρετώδους προετοιμασίας!

Κι ήρθε η μεγάλη μέρα! Η μέρα που όλοι και όλες οι συνάδελφοι θα θυμούμαστε σε όλη μας τη ζωή: Η άφιξη του λεωφορείου με τις πρώτες οικογένειες των προσφύγων. Στεκόμασταν δίπλα στο σταματημένο λεωφορείο. Τους βλέπαμε και μας έβλεπαν. Θαρρείς κι είχε σταματήσει ο χρόνος... Νιώθαμε πάνω μας τα μεγάλα παιδικά μάτια που μας διάβαζαν. Νιώθαμε τα βλέμματα των γονιών τους, να περιπλανιούνται με ταχύτητα στο χώρο, στα πρόσωπά μας, στο δρόμο, στα γύρω σπίτια, στα καταστήματα, στα αυτοκίνητα.

“ Προσπαθούσαν, θαρρείς, να μάθουν σε λίγα δευτερόλεπτα τα πάντα για τον άγνωστο τόπο που τους έλαχε να βρεθούν ”

Φαινόταν στα πρόσωπά τους η αγωνιώδης απορία αν αυτός ο τόπος, αυτή η μικρή πόλη, θα τους έδινε την ευκαιρία να ξαναστήσουν τη διαλυμένη ζωή τους, μετά τη βίαιη φυγή από το πατρικό, μετά από χρόνια περιπετειών σε camp, σε ατέλειωτα κι επικίνδυνα ταξίδια. Είχαμε βουρκώσει όλοι και όλες!

Άρχισαν να κατεβαίνουν με τα λιγοστά τους πράγματα. Το πρώτο «καλωσήρθατε» πέραγε με δυσκολία από τον κόμπο που έσφιγγε στο λαιμό, κι έβγαине αχνό και τρεμάμενο. Η μικρή διαδρομή μέχρι το σπίτι που είχε προετοιμαστεί λιτά για κάθε οικογένεια ήταν ατέλειωτη. Φαντάζομαι τα δικά τους ανάμεικτα συναισθήματα που κυμαίνονταν από την περιέργεια μέχρι την αγωνία για το χώρο που θα γινόταν το σπίτι τους. Θυμάμαι και τη δική μας αγωνία. Είχαμε προετοιμάσει τα σπίτια με βάση τον αριθμό των μελών της οικογένειας και τα στοιχεία που μας έστελνε το αρμόδιο τμήμα της Έγπατης Αρμοστείας: Ένα κρεβάτι για κάθε μέλος της οικογένειας, από μια καρέκλα, ένα τραπέζι, ψυγείο, πλυντήριο, κουζίνα.... Τώρα, όμως, δεν είχαμε μπροστά μας έναν αριθμό, αλλά μια οικογένεια! Κάθε μέλος της ήταν διαφορετικό, είχε τα δικά του χαρακτηριστικά, τις δικές του ανάγκες...

Μετά έγινε η συνάντηση καλωσορίσματος στα γραφεία της εταιρίας. Προσπαθήσαμε να τοποθετήσουμε την πόλη μας στο χάρτη του μυαλού τους, να δώσουμε τις πρώτες αδρές πληροφορίες για την εταιρία μας και τις υπηρεσίες που θα τους προσφέραμε, να συμφωνήσουμε στα δικαιώματα, αλλά και στις υποχρεώσεις τους.

Αυτή η αλληλουχία στιγμών έγινε πολλές φορές μέσα στα 5,5 χρόνια που κράτησε το πρόγραμμα. Σιγά – σιγά, η συναισθηματική ένταση της υποδοχής κόπασε και τη θέση της πήρε ο επαγγελματισμός, η εμπειρία και η γνώση. Παρέμεινε, όμως, η ευαισθησία και η έγνοια για τους ανθρώπους που ήρθαν να ζήσουν στον τόπο μας. Μια έγνοια που εκφράστηκε με 2 τρόπους: από τη μια να βοηθηθεί κάθε πρόσφυγας και η οικογένειά του, ξεχωριστά, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της, και από την άλλη, να νιώσει καθένας και καθεμιά ότι είναι μέλος μιας κοινότητας η οποία συζητά και εκφράζει τα προβλήματά της με οργανωμένο τρόπο και συνδιαλέγεται με την πόλη και τους κατοίκους της.

Θυμάμαι τις συζητήσεις που γινόταν τα βράδια με τους εκπροσώπους των οικογενειών των προσφύγων, για τη σύνταξη ενός καταστατικού, ενός συνόλου κανόνων με τους οποίους θα λειτουργούσε δημοκρατικά η – υπό διαμόρφωση – κοινότητά τους. Θυμάμαι την ανασφάλεια που ένιωθαν στις πρώτες συναντήσεις. Ρωτούσαν ξανά και ξανά: «είναι νόμιμο να βρισκόμαστε και να συζητάμε ή θα βρούμε κανέναν μπελά;» Θυμάμαι τα λόγια του Πρόσφυγα που είχε οριστεί ως εκπρόσωπός τους: «αν λειτουργούσαμε έτσι στην πατρίδα, δεν θα γινόταν πόλεμος!»

Κι η πόλη, όμως, αγκάλιασε τους πρόσφυγες! Πολλοί σύλλογοι, αλλά και απλοί πολίτες συμμετείχαν εθελοντικά σε πολυάριθμες δράσεις για τους πρόσφυγες. Το Νοσοκομείο Καρδίτσας, αλλά και τα υπόλοιπα Νοσοκομεία της Περιφέρειας προσέφεραν συνεχώς και αδιάλειπτα πολύτιμες υπηρεσίες. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια) υποδέχτηκαν τα παιδιά και τα ενέταξαν στα προγράμματά τους. Τα περισσότερα προσφυγόπουλα που πέρασαν από την Καρδίτσα, έφυγαν μιλώντας ελληνικά!

Η απασχόληση ήταν μια από τις μεγαλύτερες έγνοιες των στελεχών της εταιρίας. Όχι μόνον γιατί οι πρόσφυγες είχαν ανάγκη τη δουλειά, αλλά και γιατί σε διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες, ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα, υπάρχει μεγάλη ανάγκη για χέρια.

Δεν χωράνε σ' αυτό το σημείωμα όλες οι επιμέρους δράσεις, ενέργειες και πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν μέσα στα 5,5 χρόνια του περάσματος των 2.500 προσφύγων από την Καρδίτσα. Αξίζει, όμως, να σημειωθεί η συνεργασία που αναπτύχθηκε μεταξύ όλων των τοπικών φορέων. Μια συνεργασία που εκφράστηκε μέσα από τη λειτουργία της Ομάδας Εργασίας Πόλης (Urban Working Group) που λειτούργησε ως σύνολο με σκοπό τη δημιουργία μιας Στρατηγικής για τη διαχείριση του προσφυγικού, αλλά και για την αντιμετώπιση επιμέρους θεμάτων μέσα από τη λειτουργία των δύο υπο-ομάδων για την Εκπαίδευση και την Απασχόληση.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί η αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν στους πρόσφυγες τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κοινότητας, μετά την ίδρυση και λειτουργία του Διαπολιτισμικού Κέντρου «το Σταυροδρόμι». Ήταν το σπίτι τους, το στέκι τους το στέκι των παιδιών που μάθαιναν να γράφουν και να διαβάζουν τη μητρική τους γλώσσα, το στέκι των εθελοντών που προερχόταν από την προσφυγική Κοινότητα, αλλά και από την ελληνική κοινωνία.

Θυμάμαι τη συγκινητική βοήθεια που πρόσφεραν εθελοντικά οι πρόσφυγες στην εταιρία, αλλά και σε οικογένειες Ελλήνων, κυρίως ηλικιωμένων ή ανήμπορων, όταν το καταστροφικό πέρασμα του Ιανού δημιούργησε δραματικά προβλήματα σε όλους μας.

Ομάδα Έργου

Τώρα, που το έργο ESTIA ολοκληρώθηκε, βλέποντας από μια χρονική απόσταση το όλο εγχείρημα, εκτιμώ ότι οι σημαντικότερες παράμετροι αυτής της εντυπωσιακά επιτυχημένης εφαρμογής ήταν:

Η απλόχερη και οργανωμένη μεταφορά τεχνογνωσίας από τα έμπειρα στελέχη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ στην Ελλάδα. Η συνεργασία αυτή έμελλε ν' αλλάξει την εταιρία! Η ενσωμάτωση σύγχρονων εσωτερικών διαδικασιών σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της εταιρίας βελτίωσε την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα της σε όλους τους τομείς!

Η ολόπλευρη υποστήριξη που δεχθήκαμε απ' όλους του τοπικούς φορείς (Δήμος Καρδίτσας, Αντιπεριφέρεια, Ιερά Μητρόπολη, Νοσοκομείο, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Αστυνομία) και την εμπιστοσύνη που επέδειξαν στην εταιρία. Θυμάμαι ότι στην επίσημη έναρξη του προγράμματος που έγινε με την παρουσία του εκπροσώπου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ στην Ελλάδα κ. Philippe Leclerc, όλοι οι φορείς ήταν εκεί και δήλωσαν τη συμπαράστασή τους στο δύσκολο έργο.

Το μεράκι που διέκρινε τη δουλειά όσων συναδέλφων εργάστηκαν στο πρόγραμμα. Για πολλές και πολλούς μάλιστα ήταν η πρώτη τους δουλειά!

Η ζεστασιά με την οποία δέχτηκαν τους πρόσφυγες οι Καρδιτσιώτες και οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Παρότι το έργο της ΑΝ.ΚΑ.Α.Ε. για τους πρόσφυγες ήταν υποδειγματικό και κατά γενική ομολογία επιτυχημένο, θα ευχόμουν με όλη τη δύναμη της ψυχής μου να μην είχε χρειαστεί να το κάνουμε!

“ **Εύχομαι ποτέ στο μέλλον να μην ξεριζωθούν άνθρωποι από την πατρίδα τους και να φύγουν κυνηγημένοι...** ”

Χρυσουγή Σέγγη,

**Συντονίστρια προγράμματος ESTIA
στο Δήμο Καρδίτσας**

Ήταν Αύγουστος του 2017, όταν κατόπιν πρότασης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, ο Δήμος Καρδίτσας αποφάσισε η Καρ-

δίτσα να είναι μία από τις πόλεις που θα φιλοξενήσει ευάλωτες ομάδες των αιτούντων άσυλο, προσπαθώντας να συμβάλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος των αυξημένων ροών προσφύγων στη χώρα μας.

Κι έτσι ξεκινήσαμε την υλοποίηση του προγράμματος ESTIA στην πόλη μας και είχα την τιμή να μου αποδοθεί ο ρόλος της συντονίστριας σε αυτό το δύσκολο έργο.

Εμπειρία ζωής! Δεν ξεχνιούνται ποτέ τα βλέμματά τους, όπως μας κοίταζαν την μέρα που πρωτοέφταναν στην πόλη μας που κοίταζαν γύρω γύρω για να καταλάβουν που βρέθηκαν, σε πιο μέρος, πόσο μακριά. Θα έχουν παρέα; Θα βρουν άλλους ανθρώπους από τη χώρα τους εδώ; Που ήρθαν; Και τι θα γίνει με τα ζητήματα της υγείας τους; Και τι θα γίνει με τα παιδιά που για χρόνια δεν είχαν πάει σχολείο; Παιδιά 10, 11, 12 και 13 ετών δεν είχαν μπει ποτέ σε σχολική τάξη, καθώς από το 2012 που ξεκίνησε ο πόλεμος στη Συρία βρίσκοταν στους δρόμους.

Οικογένειες που ξεκίνησαν όλοι μαζί να έρθουν στην Ευρώπη και κατάφεραν να φτάσουν οι μισοί μέχρι εδώ. Άλλοι σακατεμένοι, γυναίκες έγκυες, άλλοι με χρόνια νοσήματα και οι πιο πολλοί με ψυχολογικά τραύματα. Πόσα ήταν τα χειρουργεία και πόσες οι γεννήσεις που έγιναν κατά τη δια-

μονή τους εδώ. Πόση προσπάθεια για να τους εκπαιδύσουμε με τη σειρά μας για τη ζωή και διαβίωση στη χώρα μας. Ποιες είναι οι ώρες κοινής ησυχίας, πως χρησιμοποιώ της ηλεκτρικές συσκευές, πως διαχειρίζομαι τον κοινόχρηστο χώρο, και πόσες άλλες λεπτομέρειες που για κάποιους από αυτούς ήταν άγνωστες και έπρεπε κάθε τόσο να τους τις θυμίζουμε και να τους εξηγούμε. Μάθαιναν και μαθαίναμε!

Ήταν γι' αυτούς, η πόλη μας, μια στάση στη ζωή τους όπως μας έλεγαν, για να συνεχίσουν να βρουν μια καινούρια πατρίδα. Και σήμερα νιώθω περήφανη που όλοι όσοι εργαστήκαμε σε αυτό το έργο, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, διερμηνείς, επόπτες φιλοξενίας, τεχνικοί και διοικητικοί, όλοι μας καταφέραμε για τους πιο πολλούς από αυτούς τους ανθρώπους να τους κάνουμε να νιώσουν οικεία, να νιώσουν ασφάλεια και ηρεμία και να πάρουν μια μεγάλη ανάσα για να συνεχίσουν αυτό το μεγάλο ταξίδι της ζωής.

Κι όταν τους ρωτάγαμε αν τους αρέσει που ζούνε εδώ, μας έλεγαν ότι στην πόλη μας νιώθουν ασφάλεια και ότι αντιμετώπισαν τον λιγότερο ρατσισμό σε σχέση με άλλες πόλεις, και τότε μας έκαναν να νιώθουμε ακόμη πιο πολύ περηφάνια.

“ Άραβες, Αφρικανοί και Έλληνες. Τρεις διαφορετικές κοινότητες, τρεις διαφορετικοί πολιτισμοί, που είχαν την ευκαιρία να γνωριστούν μεταξύ τους και να συνυπάρξουν. Να ανταλλάξουν ήθη και έθιμα να δοκιμάσουν διαφορετικές κουζίνες, να χορέψουν όλοι μαζί, να διηγηθούν ιστορίες και παραμύθια. ”

Καμιά φορά μας έλεγαν οι γείτονες: «φοβάμαι που ζούνε κι αυτοί στην πολυκατοικία μας» Κι όταν τους έλεγε: «μην ανησυχείτε, αυτοί φοβούνται πιο πολύ γιατί είναι ξένοι εδώ» μας εμπιστεύονταν και οι πιο πολλοί έγιναν αρωγοί της δύσκολης αυτής προσπάθειας, ώστε αυτοί οι άνθρωποι και να νιώσουν τη ζεστασιά και τη φροντίδα της πόλης.

Δεν ξεχνιούνται ποτέ τα βλέμματά τους, όπως μας κοίταζαν την ημέρα που έφευγαν με τα λεωφορεία για το Κουτσόχερο. Έβλεπες μέσα τους την αγωνία για το τι θα συμβεί στη συνέχεια της ζωής τους. Έβλεπες στο σημείο αναχώρησης να καταφτάνουν δάσκαλοι και μαθητές από τα σχολεία για να αποχαιρετίσουν τους συμμαθητές τους και τις οικογένειές τους. Έβλεπες τους γείτονες και τους φίλους που είχαν κάνει εδώ να τους αποχαιρέτανε με δάκρυα στα μάτια. Εκείνες τις μέρες όλοι κλαίγανε. Οι πρόσφυγες, οι εργαζόμενοι, οι συμμαθητές, οι γείτονες.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους όσους εργάστηκαν σε αυτό το έργο με μεράκι, με πάθος και με περίσσιο επαγγελματισμό. Μας δόθηκε η ευκαιρία να μοιραστούμε μεταξύ μας, ως μοναδικές στιγμές, τις χαρές και τις λύπες όλων αυτών των ανθρώπων.

“ Ας ευχηθούμε για όλους αυτούς τους ανθρώπους που άφησαν το αποτύπωμά τους στην πόλη μας, να βρουν μια νέα πατρίδα και να συνεχίσουν με ειρήνη, ηρεμία και γαλήνη το υπόλοιπο της ζωής τους! ”

Ομάδα Έργου

Βασίλης Γανιάς,

Οικονομικός Υπεύθυνος έργου

Ήταν Αύγουστος του 2017 όταν κληθήκαμε να υλοποιήσουμε το πρόγραμμα ESTIA.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα αποτέλεσε για εμένα ένα εγχείρημα με πολλές

προκλήσεις και έντονη δυναμική, όσον αφορά στις ανάγκες ευάλωτων ατόμων με αλληλεγγύη, ευαισθησία, σεβασμό και κατανόηση, στο οποίο προσπάθησα να ανταποκριθώ.

“ Ήταν ένα ταξίδι προς την Ιθάκη! ”

Θωμάς Χαλάτσος,

Υπεύθυνος Προμηθειών έργου

Το πρόγραμμα ESTIA έμοιαζε για εμένα μια δύσκολη άσκηση ισορροπίας: από τη μία οι ανθρώπινες ανάγκες ευάλωτων ατόμων που έπρεπε να εξυπηρετηθούν και από την άλλη οι διαχειριστικοί κανόνες του προγράμματος που έπρεπε να τηρηθούν.

“ Με τη συνεργασία όλης της ομάδας, νομίζω ότι αυτή η άσκηση πήγε πραγματικά καλά! ”

Λαμπρινή Τριάντου,

Υπεύθυνη διαχείρισης δεδομένων

Γεφυρώνοντας κόσμους: σκέψεις, διαπιστώσεις, συναισθήματα!

Το να εργάζεσαι στην υποστήριξη μιας ευαίσθητης ομάδας δεν είναι απλώς μια δουλειά, είναι κάτι παραπάνω. Στην αρχή νομίζεις ότι είναι απλό, ιδιαίτερα όταν ο ρόλος σου είναι πιο τεχνοκρατικός και δεν υπάρχουν περιθώρια να παρακάμψεις τους κανόνες, αλλά η πραγματικότητα είναι πολύ διαφορετική. Η θέση που κλήθηκα να καλύψω είχε να κάνει με την καταγραφή βασικών πληροφοριών των ωφελούμενων μας, καθώς και με την διεκπεραίωση των διαδικασιών για τη λήψη του οικονομικού βοηθήματος που δικαιούνταν από το πρόγραμμα.

Πριν δεχτούμε τις πρώτες οικογένειες, όλοι μας παρακολουθήσαμε το εκπαιδευτικό σεμινάριο της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες. Όταν ολοκληρώθηκε, ένιωσα βομβαρδισμένη από νέες πληροφορίες, είχα ένα τετράδιο σημειώσεις και ένα σφίξιμο στο στομάχι. Η επόμενη σκέψη ήταν «ωραία, και τώρα πρακτικά τι κάνουμε;». Ξεκινήσαμε με αραβόφωνο πληθυσμό και κυρίως μεγάλες οικογένειες. Στην συνέχεια ήρθε και ο γαλλόφωνος πληθυσμός, με τελείως διαφορετική σύνθεση, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα μόνα και λιγότερες οικογένειες. Το ακριβώς αντίθετο από τον αραβόφωνο πληθυσμό, που είχαμε συνηθίσει πια να υποδεχόμαστε και να τοποθετούμε στις κατοικίες του προγράμματος.

Ο καιρός περνούσε και οι διαδικασίες και της ομάδας

μας και οι δικές μου αυτοματοποιήθηκαν, έγιναν κτήμα μας. Πάντα όμως συνέβαιναν γεγονότα που τάραζαν τα νερά, ανέβαζαν την αδρεναλίνη και η ομάδα, σαν τις «μέλισσες έσπευδε να επιδιορθώσει τη σπασμένη κερήθρα» με το μικρότερο δυνατό «κόστος» (ψυχολογικό ή υλικό) για όλους.

Όλα τα πράγματα και οι καταστάσεις έχουν μία αρχή και ένα τέλος. Η αρχή πάντα είναι πιο γλυκιά γιατί προχωράς χτίζοντας και βελτιστοποιώντας με τη δημιουργικότητα να βρίσκεται στο απόγειό της. Όταν προετοιμάζεσαι για το τέλος, όλα είναι πιο στείρα και διεκπεραιωτικά, πλην των συναισθημάτων σου. Εκεί βρίσκεσαι σε αδιέξοδο! Εκεί, σκέφτεσαι και συνειδητοποιείς πόσα ΔΕΝ μπόρεσες να καταγράψεις στα γραφειοκρατικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε όλα τα προγράμματα.

“Ένα βλέμμα, το συναίσθημα ενός πατέρα ή μίας μητέρας που επιτέλους αισθάνθηκαν ασφαλείς και ενδεχομένως είδαν και ένα όχι και τόσο δυσόιωνο μέλλον για εκείνους και τα παιδιά τους.”

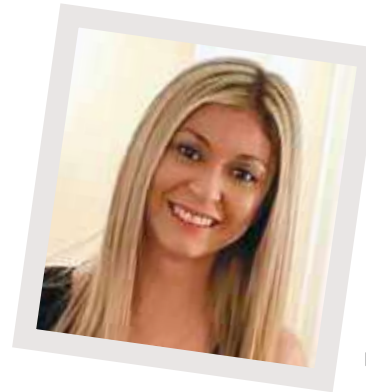
Το ανέκφραστο πρόσωπο ενός παιδιού που μετεξελίχθηκε, άλλαξε και ένα χαμόγελο άνθισε στα χείλη του. Τη χαρά της αίσθησης του «ανήκειν» από τα παιδιά όλων των ηλικιών όταν συμμετείχαν σε δραστηριότητες, του σχολείου του προγράμματος, των τοπικών φορέων. Τα χρώματα στους δρόμους της πόλης που προσέδιδε ο ενδυματολογικός κώδικας του πολιτισμού που εκπροσωπούσαν οι φιλοξενούμενοί μας. Τους ήχους και τις μουσικές, όταν οι έφηβοι βολτάριζαν και έκαναν «πηγαδάκια» σε δρόμους και πλατείες. Τα βλέμματα των ντόπιων, που στη αρχή επιφυλακτικά και με προφύλαξη παρακολουθούσαν τις αλλαγές από απόσταση και στη συνέχεια από ενδιαφέρον ήθελαν να

μάθουν περισσότερα. Το ενδιαφέρον των ντόπιων κατοίκων της γειτονιάς που όταν έφευγαν οι ξένοι γείτονές τους, ήθελαν να μάθουν αν εκεί που πήγαν ήταν καλά. Τις φωνές και το παιχνίδι των μικρών κοριτσιών και αγοριών με τα περίτεχνα χτενίσματα και τα χρώματα που πάντα ήταν έντονα, πριν ξεκινήσει το μάθημα στο σχολείο ελληνικών που λειτουργούσε συμπληρωματικά του δημόσιου σχολείου που παρακολουθούσαν. Τα βουρκωμένα και βρεγμένα μάτια παιδιών και ενηλίκων όταν ήρθε η στιγμή του τελικού αποχωρισμού!!

Σίγουρα δεν ήταν όλα «ρόδινα», αλλά εγώ επιλέγω να κρατήσω μόνο τα όμορφα, τα χαρούμενα. Τις εικόνες και τις αναμνήσεις εκείνες που όταν τις σκέφτεσαι σου δημιουργούν ένα αίσθημα γλυκιάς απώλειας αλλά και ευφορίας. Πάντα έχεις να πάρεις και να γίνεις καλύτερος άνθρωπος, μέσα από τη συναναστροφή σου με άλλους, ανεξαρτήτως, θρησκείας, πολιτισμού, εθνοτικής καταγωγής.

Χρύσα Κατοέα,

Διοικητική Υποστήριξη

Πραγματικά αισθάνομαι ευγνώμων αλλά και πολύ τυχερή για την ευκαιρία που μου δόθηκε να δουλέψω με τους πρόσφυγες και ήταν τιμή μου να τους γνωρίσω. Ευάλωτοι άνθρωποι με ιδιαιτερότητες αλλά έχοντας το πείσμα για ζωή παρά τις δυσκολίες που βίωσαν.

Ομάδα Έργου

“ Μέσα από το πρόγραμμα ESTIA είδα ανθρώπους και οικογένειες με παιδιά έχοντας το φόβο στα μάτια τους, ταλαιπωρημένοι ψάχνοντας από κάπου να κρατηθούν. ”

Άνθρωποι με όνειρα, επιθυμίες αλλά και διαφορετικές ανάγκες. Πιστεύω και πραγματικά εύχομαι πως με τη συνεργασία όλης της ομάδας να κάναμε έστω και λίγο τη ζωή τους χαρούμενη!

Παναγιώτα Καβράκη,
Διοικητική Υποστήριξη

Νιώθω τυχερή που δούλεψα για τον προσφυγικό πληθυσμό. Τόσο οι ιδιαιτερότητες του πληθυσμού όσο και αυτές που συναντά κανείς σε μία κατάσταση κρίσης κάνουν την δουλειά, αν και δουλειά γραφείου στην δική μου περίπτωση, αρκετά διαφορετική.

Μέσα σε αυτά τα 5 και κάτι χρόνια του προγράμματος ESTIA, γνώρισα ανθρώπους που έφτασαν στην πόλη μας ταλαιπωρημένοι, με την ελπίδα να φτιάξουν μια καλύτερη ζωή. Ιδιαίτερα με συγκίνησαν τα παιδιά που ακόμη και σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες το χαμόγελο δεν έλλειψε από τα πρόσωπά τους.

“ Πιστεύω, όμως, ότι κάποιους τους κάναμε να δουν και πάλι τη ζωή με χαμόγελο και να νιώσουν όμορφα και ζεστά στην μικρή πόλη της Καρδίτσας, χτίζοντας καινούρια όνειρα και μια καινούρια ζωή! ”

Βαίτοα Μπαταγκιώνη,

Διοικητική &
Λογιστική Υποστήριξη

Νιώθω ευγνώμων και τυχερή που μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω αυτόν τον ευάλωτο προσφυγικό πληθυσμό.

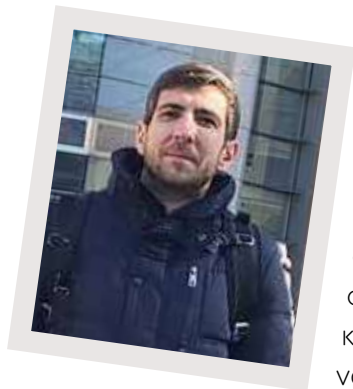
Άνθρωποι με διαφορετικά ήθη και παραδόσεις.

“ Άνθρωποι ταλαιπωρημένοι με βιώματα σχετικά με τον πόλεμο στην πατρίδα τους και φοβισμένοι για το νέο ξεκίνημα στη ζωή τους ”

Άνθρωποι με όνειρα.

Τα συναισθήματα ήταν ανάμεικτα. Από τη μία η χαρά και η ικανοποίηση που κατάφεραν να ξαναφτιάξουν τη ζωή τους από το μηδέν παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν σε μία νέα και άγνωστη χώρα για αυτούς και από την άλλη η θλίψη για την αδυναμία του κρατικού μηχανισμού να διαχειριστεί το Μεταναστευτικό-Προσφυγικό ζήτημα.

Ελπίζω σαν ομάδα έργου να κάναμε το καλύτερο για αυτούς τους ανθρώπους για την ομαλή ένταξή τους στην πόλη της Καρδίτσας.

Βασίλης Κωτοαρέλος,

Διοικητική &
Οικονομική Υποστήριξη

Η ανάμνηση που έχει μείνει από το πρόγραμμα ΕΣΤΙΑ, είναι ότι κάθε ημέρα προέκπτε κάτι καινούριο για το οποίο έπρεπε να βρεθεί λύση. Επίσης, τίποτα

δεν ήταν τόσο απλό όσο νομίζαμε καθώς πολλά πράγματα άλλαζαν συχνά με αποτέλεσμα να υπάρχει συνεχής αναζήτηση πληροφοριών: από τα έγγραφα που χρειαζόταν κάθε φορά για την ανανέωση μια απλής κάρτας ανεργίας και την έκδοση ΑΦΜ, την καθιέρωση των ΠΑΑΥΠΑ με τα οποία για κάποιο καιρό δεν είχε ενημερωθεί το σύστημα του νοσοκομείου προκαλώντας δυσκολίες κάθε φορά που χρειαζόταν να πάει κάποιος ωφελούμενος, τις προμήθειες για ότι καινούριο εμφανιζόταν για πρώτη φορά κλπ. Ότι φαίνεται δεδομένο και εύκολο για εμάς τους μόνιμους κάτοικους της χώρας, κάπου υπήρχε μια γραφειοκρατική διαδικασία που είτε ήταν πολύ δύσκολη ή σε κάποιες περιπτώσεις δεν λειτουργούσε.

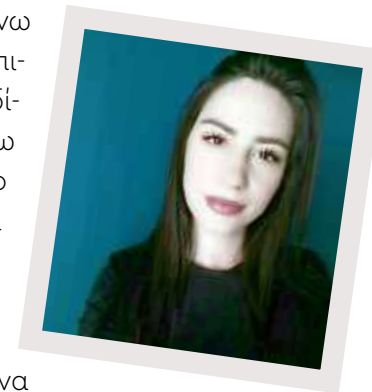
“ Όσοι δούλεψαν στο πρόγραμμα θέλοντας και μη ανέπτυξαν πολύ καλές ικανότητες επίλυσης προβλημάτων. ”

Εν τέλει όμως, παρόλες τις δυσκολίες σίγουρα βγήκε κάτι καλό για κάποιους από αυτούς τους ανθρώπους.

Άρτεμις Γκίτσα,

Συντονίστρια ομάδας Κοινωνικών Επιστημόνων

Είμαι τυχερή που κάνω μια δουλειά η οποία μου επιτρέπει να έχω λόγο. Μου δίνει την ευκαιρία να γράψω έστω και μια παράγραφο και να το μοιραστώ μαζί σας. Μου δίνει την ευκαιρία να μιλήσω για ανθρώπους που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να ακουστούν.

Είναι πρωί και ξεκινάει μια ακόμη δύσκολη και απαιτητική ημέρα. Καθισμένη στο γραφείο μου και ανοίγοντας την αλληλογραφία της ημέρας, άνοιξα και το σημειωματάριο για να οργανώσω την ημέρα μου και τις προτεραιότητές μου. Σε λίγα λεπτά περνά την πόρτα μια κυρία με το παιδί της για να μας πει μια καλημέρα. Η κυρία πιάνει συζήτηση με τις υπόλοιπες συναδέλφισσες και το παιδί με πλησιάζει.

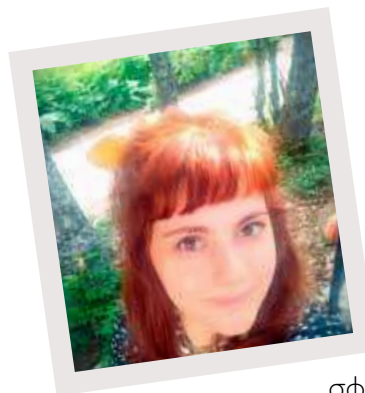
Είναι ένα τετράχρονο κορίτσι από την Συρία, η οποία διέμενε στην Καρδίτσα μαζί με την οικογένειά της. Έρχεται και κάθεται δίπλα μου και παρατηρεί τι σημειώνω. Σε λίγα λεπτά σταματάω και αμέσως με κοιτά στα μάτια. «Θέλεις να γράψεις κάτι;» την ρωτάω. Πιάνει δειλά το μολύβι και μου ζωγραφίζει με χαρά. Το πρόσωπό της φωτίζεται. Είμαι περίεργη τι μπορεί να σκέφτεται. Σταματάει και με κοιτάει στα μάτια. «Μπορείς να συνεχίσεις» αποκρίνομαι και παίρνει θάρρος και συνεχίζει το έργο της. Αφού

Ομάδα Έργου

τελειώνει την ζωγραφιά της, ακουμπά το μολύβι πάνω στο σημειωματάριο και το σπρώχνει προς το μέρος μου. Κοιτώντας το χαρτί παρατηρώ μπερδεμένα σχήματα και μερικούς αριθμούς. Δεξιά στη σελίδα παρατηρώ ένα μικρό λουλουδάκι. Σκύβω και της δίνω μια μεγάλη αγκαλιά. Μέσα στα τόσα μπερδεμένα σχήματα, μέσα στα τόσα μπερδεμένα μηνύματα που έχει λάβει αυτό το τόσο μικρό μυαλουδάκι, υπάρχει ακόμη ένα «λουλουδάκι». Ακόμη ένα κομμάτι της είναι παιδικό και ας έχει δει και ας έχει ζήσει όλη την φρίκη του πολέμου και του διωγμού.

Τι λέξεις να βρεις όταν παιδικά μάτια γεμάτα πόνο και φόβο σε κοιτάνε και σου λένε πολλά μέσα σε λίγα λεπτά, πιο πολλά από ό,τι θα έλεγε το στόμα με λέξεις. Μένεις βουβός να ακολουθείς τον ρυθμό τους για όσα λεπτά είστε μαζί. Ανατριχιάζεις με τις ιστορίες (παραμύθια) που μπορεί να σου πούν, γιατί φοβάσαι ότι αυτά που θα ακούσεις μπορεί να είναι και αληθινά. Στις ιστορίες αυτών των παιδιών τα «Τέρατα» και οι «Μπαμπούλες» είναι αληθινά. Αυτό το σκοτάδι προσπάθησα να διώξω, με όλη μου την ψυχή, με όλη μου την δύναμη.

“ **Μακάρι κάπου μέσα σου να άναψα ένα μικρό φωτάκι για να μην φοβάσαι.** ”

Ειρήνη Ταξιάρχη,

Κοινωνική Λειτουργός

Ξεκίνησα την εργασία μου στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. τον Σεπτέμβριο του 2017. Ήταν η πρώτη φορά που εργαζόμουν με πρόσφυγες και η πρώτη μου επαφή με Άραβες πρόσφυγες γενικότερα!

“ **Θυμάμαι ακόμα την αγωνία που είχα στην αρχή για το πως να τους προσεγγίσω σεβόμενη τα ήθη και τις παραδόσεις τους!** ”

Σε κάθε συνεδρία μαζί τους μοιραζόντουσαν ιστορίες από τη χώρα τους και την προηγούμενη ζωή τους. Ιστορίες που δεν φανταζόμουν ποτέ ότι θα άκουγα, ιστορίες πολέμου αλλά και ζωής! Είναι τόσα πολλά αυτά που έζησα εργαζόμενη στον πρόγραμμα που δεν μπορώ να τα αποτυπώσω σε δυο παραγράφους! Θυμάμαι τότε τις δυσκολίες που έπρεπε να αντιμετωπίσουμε με όλες τις υπηρεσίες π.χ. νοσοκομείο, σχολεία διότι και για αυτούς ήταν μια πρωτόγνωρη κατάσταση αλλά στην πορεία όλα πήγαν καλά! Το πρόγραμμα ΕΣΤΙΑ για μένα ήταν μια μεγάλη εμπειρία τόσο επαγγελματική αλλά και προσωπική!

Χρυσούλα Καραγεώργου,
Ψυχολόγος

Δουλεύοντας στο πρόγραμμα ESTIA αποκόμισα πολλές θετικές εμπειρίες αλλά και αρκετές προκλήσεις. Μια από αυτές ήταν μέσα από τον ρόλο μου σαν πρόσωπο αναφοράς για την Τυπική Εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, η αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής ήταν από τα πιο δύσκολα που είχαμε να αντιμετωπίσουμε.

Υπήρξε όμως μεγάλη προσπάθεια και αγώνας ώστε να κινητοποιηθούν οι γονείς και να καταλάβουν πόση σημασία έχει να ενταχθούν τα παιδιά τους στο σχολείο αλλά και να ευαισθητοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί ώστε να κάνουν πιο ελκυστικό και συμπεριληπτικό το πρόγραμμα σπουδών.

Με μεγάλη ικανοποίηση, στην πορεία, διαπιστώσαμε πως όλη αυτή η προσπάθεια και η συνεργασία απέδωσε καρπούς και δημιούργησε μια «γέφυρα» μέσω της οποίας δόθηκε η ευκαιρία στα παιδιά προσφύγων να ενταχθούν στη σχολική κοινότητα.

“ Ήταν μεγάλη χαρά να βλέπω τους μικρούς μαθητές, οι οποίοι ήταν εξοικειωμένοι πλέον με την ελληνική γλώσσα να βοηθούν τους γονείς τους στις καθημερινές τους συναλλαγές. ”

Ειρήνη Ξάνθη,
Ψυχολόγος

Καθώς σκεφτόμουν ποια εμπειρία θα ήθελα να καταγράψω με αφορμή αυτό το λεύκωμα, ήρθαν στη μνήμη πολλές στιγμές, η καθεμιά με τη δική της σημασία. Ωστόσο, μια

ανάμνηση που ξεχωρίζει είναι η γνωρι-

μία που είχα με τον Pary, πρόσφυγα από το Κονγκό, ο οποίος έμεινε για αρκετό καιρό στην πόλη μας. Από τις πρώτες μέρες της άφιξής του στη Καρδίτσα, ο Pary ξεχώρισε για το τεράστιο χαμόγελό του, την ενέργεια και την αισιοδοξία του, κάτι που έγινε άμεσα αντιληπτό από όλη την ομάδα έργου. Κάτι άλλο που μας κίνησε την περιέργεια ήταν ότι κυκλοφορούσε πάντα φορώντας ένα ζευγάρι μεγάλα ακουστικά μουσικής στα αυτιά. Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνεδρίας μας ο Pary μας εκμυστηρεύτηκε ότι είχε βιώσει απάνθρωπα βασανιστήρια στη χώρα του, και αφαιρώντας τα ακουστικά μας έδειξε ότι είχε υποστεί ακρωτηριασμό και στα δυο του αυτιά. Δουλεύοντας στο ESTIA, οι περισσότεροι είχαμε δυστυχώς εξοικειωθεί με το άκουσμα σκληρών ιστοριών. Αυτό που με σόκαρε στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν η τρομερή δύναμη ψυχής του Pary και εν τέλει η όρεξή του για ζωή που δεν κατάφερε ευτυχώς να σβήσει, παρά τη δυσχέρεια και την κακομεταχείριση που υπέστη.

“ Πως ένας άνθρωπος κατάφερε να προφυλάξει την ανθρωπιά του και την εμπιστοσύνη του στους άλλους, ενώ είχε κάθε λόγο για να στραφεί εναντίον τους. ”

Ομάδα Έργου

Ο Ραγυ έμεινε για κάποια χρόνια στην Καρδίτσα. Εργάστηκε σύντομα μετά την άφιξη του στην πόλη μας και άρχισε να ακούει ελληνική μουσική με πάθος! Αν και δεν είναι πια στην πόλη μας, μας σκέφτεται και μας θυμάται συχνά. Και εμείς το ίδιο..

Αλέξανδρος Βάρρας,

Ψυχολόγος

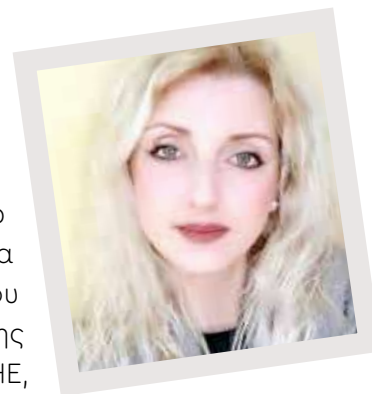
Όταν ξεκίνησε η συνεργασία μου με την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. άνοιξε για εμένα ένα παράθυρο σε έναν διαφορετικό κόσμο. Νιώθω πολύ τυχερός για την πολύτιμη εμπειρία που

είχα να συνεργαστώ με έμπειρους ανθρώπους και κυρίως νιώθω πολύ τυχερός γιατί είχα την ευκαιρία να έλθω σε επαφή και να στηρίξω ανθρώπους από διάφορες χώρες, που βρίσκονταν σε ευάλωτη θέση και να τους βοηθήσω να ενταχθούν στην πόλη μας. Η ένταξη των ατόμων αυτών στην κοινωνία της Καρδίτσας αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση και είμαι πολύ περήφανος που έβαλα ένα μικρό λιθαράκι σε αυτή την προσπάθεια.

“ Ελπίζω και εύχομαι να ακολουθήσουν αντίστοιχες πρωτοβουλίες που θα στηρίξουν ευάλωτους ανθρώπους ενώ ταυτόχρονα θα δείξουν τον ανθρωπισμό και την υποστήριξη που μια μικρή πόλη και οι άνθρωποί της μπορούν να δείξουν. ”

Όλγα Αθανασίου,

Κοινωνική Λειτουργός

Μου ζητήθηκε να γράψω κάτι σχετικά με την εμπειρία μου από τη συμμετοχή μου στο πρόγραμμα ESTIA της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, ως εργαζόμενη στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. Πώς όμως αλήθεια να αποτυπώσω σε λίγες γραμμές μία τόσο δυνατή εμπειρία; Πώς να χωρέσω στις λέξεις τόσα πολλά συναισθήματα και ποιές θα φανούν αντάξιες αυτών;

Ας τα πάρουμε από την αρχή. Κινητήριο έναυσμα για να ασχοληθώ με το προσφυγικό ήταν η έντονη επιθυμία μου να παρέχω τις υπηρεσίες μου και τη βοήθειά μου σε αυτούς τους ανθρώπους. Μέλη του Δ.Σ. της Αναπτυξιακής Καρδίτσας με τίμησαν με την επιλογή τους, δίνοντάς μου την ευκαιρία να εργαστώ μαζί τους, καθώς και με την εμπιστοσύνη που έδειξαν στο πρόσωπό μου καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας.

Κάθε άνθρωπος που εξυπηρετήσαμε εγώ και οι συνάδελφοί μου, κουβαλούσε τη δική του ιστορία. Αλλά αυτές οι ιστορίες ήταν τελείως διαφορετικές από αυτές που είχαμε συνηθίσει να ακούμε. Σε αυτές τις ιστορίες κυριαρχούσε η οδύνη, η φρίκη, ο φόβος και το σκοτάδι. Μας μετέφεραν εικόνες πολέμου, θρηνώντας για όλα αυτά που άφησαν πίσω, πατρίδα, οικογένεια, συγγενείς, φίλους καθώς και για τα υπάρχοντά τους. Κι εμείς έπρεπε να σταθούμε δίπλα τους, να τους φροντίσουμε κάνοντάς τους να αισθανθούν ασφάλεια. Να εξυπηρετήσουμε κάθε τους ανάγκη (βιοπο-

ριστική, ιατρική, ψυχοσυναισθηματική, κοινωνική, υλικοτεχνική κλπ). Να τους προετοιμάσουμε για τα όσα θα ακολουθούσαν και να τους εκπαιδεύσουμε προκειμένου να ενταχθούν όσο πιο ομαλά στην ελληνική κοινωνία. Πολλές φορές γίναμε ο σάκος του μποξ για εκείνους καθώς ξεσπούσανε πάνω μας, είτε λόγω των προβλημάτων τους, είτε επειδή αισθάνονταν εγκλωβισμένοι στη χώρα μας. Όμως, όπως το νόμισμα έχει δύο όψεις, έτσι και η εμπειρία μας μαζί τους είχε και πολλές όμορφες στιγμές.

Η Ελληνική κοινωνία ήταν πεισμένη κι ανέτοιμη για το μεγάλο και συνεχές κύμα των μεταναστευτικών ροών. Το ίδιο και όλος ο κρατικός μηχανισμός. Γι' αυτό και πολλές φορές χρειάστηκε να οπλιστώ με υπομονή κι επιμονή για να επιτύχω το αυτονόητο, να διεκδικήσω τα δικαιώματα των προσφύγων.

“ Γενικά αντιμετώπισα πολλές και δύσκολες καταστάσεις. Ανακάλυψα εσωτερικές πηγές δύναμης που δεν ήξερα καν ότι είχα. Βίωσα αγωνίες, ξενύχτια, καταστάσεις κρίσης, συγκρούσεις, θάνατο αλλά και χαρές και συγκινήσεις. ”

Συγκεκριμένα μέσα από εκείνους γνώρισα τον πολιτισμό τους, την κουλτούρα τους, τη θρησκεία τους, τα ήθη κι έθιμά τους. Είδα στο βλέμμα τους το ευχαριστώ που ήταν πιο δυνατό κι από την ίδια τη λέξη. Πιστή πάντα στο ρόλο μου και στη δεοντολογία που διέπει το επάγγελμά μου, προσπάθησα να φανώ αντάξια τόσο των προσδοκιών μου, όσο και της όλης φιλοσοφίας του προγράμματος και της εταιρίας μου.

Με τους συναδέλφους μου μοιραστήκαμε πολλές κι εξίσου έντονες στιγμές που θα θυμόμαστε για μία ζωή και πάντοτε αυτές με ένα τρόπο θα μας δένουν. Ευγνωμοσύνη μόνο νιώθω για όλα όσα μοιραστήκαμε! Αν θα έπρεπε να δώσω ένα χαρακτηρισμό με τρεις μόνο λέξεις σε όλη αυτή την εμπειρία που λέγεται προσφυγικό, αυτές θα ήταν: «Ένα μεγάλο σχολείο»!!!

Βασιλική Σιμορέλη,

Ψυχολόγος

Αισθάνομαι, πραγματικά, ευγνώμων για την ευκαιρία που μου δόθηκε να είμαι παρούσα σε αυτή την πολύβουη και πολύχρωμη γωνιά της Καρδίτσας, στο διαπολιτισμικό Σταυροδρόμι.

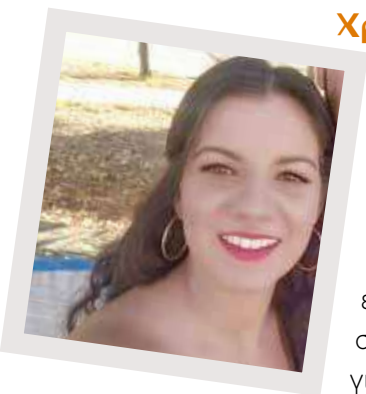
Μέσα από το πρόγραμμα ESTIA ήρθα σε επαφή με άτομα που ξεριζώθηκαν από τις εστίες τους, έχασαν αγαπημένα πρόσωπα και αντιμετώπισαν πολλές αντιξοότητες μέχρι να φτάσουν στην Ελλάδα. Αλλά και στη συνέχεια, βρήκαν αρκετά εμπόδια μέχρι να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα.

Αν και πολλές φορές η βοήθεια που τους προσφερόταν μπορεί να έμοιαζε σταγόνα στον ωκεανό, νιώθω περήφανη που μαζί με την υπόλοιπη ομάδα της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. ήμουν δίπλα τους στις δύσκολες στιγμές αλλά και για την μεγάλη προσπάθεια που έγινε σε επίπεδο ένταξής τους στην κοινωνία της Καρδίτσας.

Ομάδα Έργου

Μέσα από όλη αυτή την εμπειρία, είχα την ευκαιρία να διαπιστώσω πως οι πρόσφυγες δεν αποτελούν έναν ενιαίο πληθυσμό, και είναι άδικο πολλές φορές να τους θυματοποιούμε, αντίθετα ο καθένας τους είναι ένα ξεχωριστό άτομο με ανάγκες, επιθυμίες, όνειρα, όπως όλοι μας.

“ Ένα από τα πολλά που θαύμασα σε όλα αυτά τα άτομα που δούλεψα μαζί τους είναι η ανθεκτικότητα, η ικανότητά τους να αντέχουν και να επιβιώνουν σε τόσο αντίξοες συνθήκες...η ικανότητά τους να ξεκινάνε από το μηδέν! ”

Χρυσοάνθη Ανυφαντή,

Κοινωνική Λειτουργός

Αρχικά, χαίρομαι πολύ που γνώρισα και συνεργάστηκα με τόσο ικανούς ανθρώπους. Υπήρχαν δυσκολίες αλλά και πολλές ωραίες στιγμές. Το πρόγραμμα ESTIA για μένα ήταν καταλυτικό για δύο λόγους. Πρώτον, γιατί η

άμεση εμπλοκή με τους ωφελούμενους, μου έδωσε τη δυνατότητα να βοηθάω όσο και όπως μπορούσα αλλά και όσο μου δινόταν η δυνατότητα. Δεύτερον, να εξελιχθώ ως άνθρωπος και ως επαγγελματίας, Κοινωνική Λειτουργός.

“ Κλείνοντας, εύχομαι στον καθένα ξεχωριστά επιτυχίες στο επερχόμενο μέλλον σας! ”

Φιλικά

Βικτώρια Μπαλαμोटου,

Κοινωνική Λειτουργός

Το να περιγράψω σε μια σελίδα την εμπειρία μου ως κοινωνική λειτουργός στο πρόγραμμα ESTIA μου φαίνεται αδύνατο. Τόσες ιστορίες τόσες εικόνες τόσες μνήμες

που θα μείνουν ανεξίτηλες και στο

μυαλό μου και στην καρδιά μου. Δυόμιση χρόνια γεμάτα γέλια, νεύρα, νοσοκομεία, δημόσιες υπηρεσίες, σχολεία, σπίτια, καθαριότητες, τσακωμούς.

Από τις πιο ανατριχιαστικές στιγμές για εμένα ήταν η αντίδραση μιας ωφελούμενης όταν έμαθε ότι πήρε άσυλο. Ήταν η προτελευταία αποχώρηση των ωφελούμενων από το πρόγραμμα, όλοι ήμασταν στεναχωρημένοι, μωδιασμένοι μέσα στα κλάματα. Αφού γυρίσαμε στο γραφείο μου εξέφρασε την ανησυχία της ότι θα φύγω και δεν θα μάθω για την απόφαση. Αμέσως κάνω προσπάθεια με την Υπηρεσία Ασύλου να δω αν μπορώ να μάθω κάτι. Η απάντηση είναι θετική. Μόλις της το ανακοινώνω, αρχίζει και χοροπηδάει σα μικρό παιδάκι, κλαίει και γελάει ταυτόχρονα, πέφτει κάτω και μας τραβάει και μας αγκαλιάζει. Μέσα στη στεναχώρια εκείνης της μέρας, αυτό το περιστατικό μου έδωσε τόση χαρά και δύναμη. Ήταν η καλύτερη πληρωμή για τη δουλειά μου.

Πέρα όμως από κοινωνική λειτουργός απέκτησα και έναν άλλο ρόλο, αυτόν της εθελόντριας δασκάλας παραδοσιακών χορών. Από τις καλύτερες αποφάσεις που πήρα. Ήρθα σε επαφή με τα παιδιά του προγράμματος,

τους έμαθα ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς και εκείνοι μου έμαθαν τους δικούς τους παραδοσιακούς χορούς... Πέρα από αυτό όμως με έμαθαν να είμαι καλύτερος άνθρωπος, να προσπαθώ και να μην παραιτούμαι και μου δίδαξαν την ανθρωπιά και την αλληλεγγύη. Σε συνεργασία με τη Βένια ετοιμάσαμε τις χορογραφίες για την Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων. Η καλύτερη μέρα. Ένωσα τόσο περήφανη που τα κατάφεραν και μαζί τους τα κατάφερα και εγώ. Πέρα από αυτή τη μέρα όμως νιώθω περήφανη και ευτυχισμένη που καταφέραμε να υποστηρίξουμε μια κοινότητα ανθρώπων που εντάχθηκαν στην τοπική κοινωνία και όσο καιρό έζησαν στην Καρδίτσα ένιωθαν ασφάλεια και κάποιοι πίστεψαν ότι η Καρδίτσα θα γινόταν η νέα τους πατρίδα. Δεν ήξεραν όμως...

Τέλος, θα ήθελα να αναφέρω το μεγαλύτερο μου άγχος για όσο καιρό δούλευα στο πρόγραμμα ESTIA. Ήταν μια κοπέλα 23 χρονών, η Adel, που βρίσκονταν στο τελικό στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας. Κάθε φορά που χτυπούσε το εταιρικό τηλέφωνο μέσα στην νύχτα ή τα Σαββατοκύριακα έτρεμα από μέσα μου καθώς πάντα το μυαλό μου πήγαινε στο κακό για την Adel.

“ Μέσα στα χρόνια κατάφερα η Adel να με εμπιστευτεί να με ακούει και να προσπαθεί για την ζωή της. Με φώναζε Μαμά Βικτωρία. Τελικά δεν τα κατάφερε. Δύο μήνες μετά την αποχώρησή της απεβίωσε. ”

Καλό ταξίδι Adel μου.

Εις το επανιδείν Σταυροδρόμι.

Ομάδα Έργου

Χρυσόανθη Τοιάνου,

Κοινωνική Λειτουργός

Το πρόγραμμα ESTIA για εμένα ήταν το ξεκίνημα της εργασιακής μου εμπειρίας ως Κοινωνική Λειτουργός, αλλά και ένα μεγάλο σχολείο. Είχα την τύχη να έχω υπό την ευθύνη μου και αραβόφωνο αλλά και γαλλόφωνο πληθυσμό. Μου δόθηκε έτσι η ευκαιρία να γνωρίσω και την αραβική αλλά και την αφρικανική κουλτούρα. Ήταν όμως αρκετά δύσκολο να ακούς τα βιώματα αυτών των ανθρώπων είτε αυτά είχαν να κάνουν με τον πόλεμο είτε με βασανιστήρια και γενικότερα με έναν τρόπο ζωής και αντιλήψεων πολύ μακριά από τον δυτικό και αυτά που έχουμε συνηθίσει να ζούμε, απλά επειδή είμαστε τυχεροί και γεννηθήκαμε στις αναπτυγμένες χώρες.

Υπήρχαν σε αυτά τα δύο χρόνια πολλά συναισθήματα όπως η χαρά να βλέπεις ανθρώπους να πετυχαίνουν τους στόχους τους και να βελτιώνουν τη ζωή τους, οργή για την αδυναμία του κρατικού μηχανισμού να διαχειριστεί το προσφυγικό ζήτημα αλλά και απογοήτευση πολλές φορές. Ήταν πολύ βοηθητικό στην αντιμετώπιση των προβλημάτων και των δυσκολιών το γεγονός πως η ομάδα των επαγγελματιών που πλαισίωναν την κοινωνική υπηρεσία, το Σταυροδρόμι όπως ονομαζόταν, ήταν δεμένη και ο ένας στήριζε τον άλλον. Υπήρχαν βέβαια οι αντιπαραθέσεις όπως συμβαίνει σε κάθε ομάδα αλλά αισθάνομαι πολύ τυχερή που συνεργάστηκα με τους συγκεκριμένους ανθρώπους και αν με ρωτούσατε, τώρα

Ομάδα Έργου

που τελείωσε το πρόγραμμα και οι περισσότεροι δε βρίσκονται πιά στην εταιρία, δε θα άλλαζα μερικούς από αυτούς και θα το ξαναζούσα μόνο με τους ίδιους.

Σε αυτά τα δύο χρόνια που εργάστηκα στο προσφυγικό δε θα ξεχάσω ποτέ την δεύτερη βδομάδα μετά την πρόσληψή μου, όπου σχεδόν όλος ο αραβόφωνος πληθυσμός είχε μαζευτεί έξω από το γραφείο φωνάζοντας για ποιο λόγο δεν έχει πιστωθεί στην κάρτα που είχε εκδοθεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ το χρηματικό ποσό που τους αναλογούσε κάθε μήνα. Οι περισσότεροι ήταν δικοί μου ωφελούμενοι και καθώς νέα στο προσφυγικό αλλά και στο επάγγελμα δεν ήξερα πως να τους αντιμετωπίσω. Ήταν σοκαριστικό, μπορώ να πω, για τον τότε εαυτό μου. Με τη βοήθεια όμως των συνεργατών μου κατάφερα ν' ανταπεξέλθω. Υπάρχουν όμως και ωφελούμενοι που πέρασαν από το πρόγραμμα που δε θα ξεχάσω ποτέ, όπως ένα νέο παιδί από την Αλγερία που κατά την προσπάθειά του να φύγει από τη χώρα ανέβηκε στην οροφή ενός τρένου το οποίο ήταν εν κινήσει, το χτύπησε το ρεύμα από τα καλώδια. Επέζησε με σοβαρά όμως εγκαύματα και με κινητικά προβλήματα που τον «έβαλαν» σε αναπηρικό αμαξίδιο. Ήταν από τις πιο δύσκολες περιπτώσεις που κλήθηκα να αντιμετωπίσω ως Κοινωνική Λειτουργός καθώς η ψυχολογία αυτού του παιδιού είχε σκαμπανεβάσματα που σημαντικό ρόλο έπαιζε η αδυναμία του συστήματος να τον βοηθήσει να ξεπεράσει το πρόβλημα υγείας του. Σε κάθε προσπάθεια που κάναμε για δωρεάν ιατρική περίθαλψη και αναπηρικό επίδομα πέφταμε σε τοίχο καθώς ήταν ακόμα αιτών άσυλο και ανασφάλιστος, όπως μας ανέφεραν στις υπηρεσίες κάθε φορά που προσπαθούσαμε.

“ Πέρασαν πολλοί πρόσφυγες από την πόλη της Καρδίτσας, ο καθένας με τα δικά του όνειρα για μια καλύτερη ζωή. ”

Εγώ πιστεύω πως σαν ομάδα κάναμε το καλύτερο που μπορούσαμε για τους ανθρώπους αυτούς ώστε να τους βοηθήσουμε να ενταχθούν στον δυτικό πολιτισμό και από εκεί και πέρα ν' ακολουθήσουν τον δρόμο που οι ίδιοι πίστεψαν πως είναι καλύτερος για αυτούς και τις οικογένειες τους. Θα κλείσω λοιπόν όπως ξεκίνησα και θα πω πως το πρόγραμμα ESTIA ήταν ένα σχολείο για μένα και δε θα άλλαζα με τίποτα αυτήν την εμπειρία.

Βασιλική Αγογιάννη,

Κοινωνιολόγος

Κι έτσι ξαφνικά, ήρθαν στην Καρδίτσα οι πρόσφυγες: γυναίκες που φορούσαν μαντήλες, άνθρωποι που μιλούσαν αραβικά, μετά παρέες εφήβων με καπέλα jockey και αλυσίδες στο λαιμό, κοριτσάκια με κο-

τσιδάκια και πολύχρωμα λαστιχάκια στα μαλλιά. Συναντιόμασταν συχνά, στο supermarket, στο δρόμο... Μου φαινόταν περίεργο γι' αυτήν εδώ την πόλη, ενώ στην Αθήνα όπου σπούδασα (πριν πολλά χρόνια) είχα εξοικειωθεί με τη διαφορετικότητα. Βέβαια, οι γονείς μου, μου έλεγαν πάντα «πρόσεχε τους ξένους» (ίσως έτσι, επειδή ήταν "ξένοι").

Κι ο φόβος και η προκατάληψη καλλιεργούνται, ώσπου... ν' αποδομηθούν.

Κι έτσι ξαφνικά, ήρθε η συμμετοχή μου στο πρόγραμμα ESTIA να με βοηθήσει, μέσα από το συγχρωτισμό μ' αυτούς τους ανθρώπους να καταπολεμήσω τις ανασφάλειες και τους φόβους μου για το άγνωστο, να συνειδητοποιήσω πως το άγνωστο ήταν απλά μια στερεοτυπική αντίληψη, κάπου στο υποσυνείδητο. Κι αν για μένα το άγνωστο ήταν μια θεωρητική, γενικευμένη ιδέα, για εκείνους αποδεδειγμένα αποτελεί βιωματική εμπειρία γιατί, εκείνοι είναι στην ουσία που ξεσπιτώνονται και ταξιδεύουν πραγματικά προς το άγνωστο, που διακινδυνεύουν τη ζωή τους να έρθουν πραγματικά στο άγνωστο, που πατάνε πραγματικά έδαφος άγνωστο, που αντιμετωπίζουν πραγματικά άγνωστους.

“ Κι έτσι ξαφνικά, η τοπική κοινωνία αντέδρασε, άλλοι θετικά και άλλοι αρνητικά, όπως συμβαίνει πάντα άλλωστε σε μια απρόσμενη επίσκεψη, σε μια καινοτομία. ”

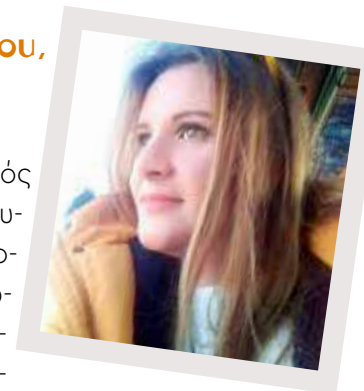
Κι έτσι ξαφνικά η τοπική κοινωνία διχάστηκε. Αιτιολογημένα ή αναίτια; Εξαρτάται από το «είναι μας» και από την οπτική μας. Το σίγουρο είναι ότι μέσα από τις αντιθέσεις και τις διαφωνίες επέρχεται η ωρίμανση, η αλλαγή, η πρόοδος και η εξέλιξη. Γι' αυτούς που θέλουν να εξελιχθούν και για τις κοινωνίες που επιθυμούν να προχωρήσουν.

Κι έτσι ξαφνικά, όπως ήρθαν στην Καρδίτσα οι πρόσφυγες, έτσι ξαφνικά αναχώρησαν...με την ευχή να βρουν τελικά το άσυλό τους...

Ομάδα Έργου

Παρασκευή Νικολάου,

Νοσηλεύτρια, Συνοδός

Η ιδέα δημιουργίας ενός λευκώματος, που να αποτυπώνει την σημαντική προσπάθεια παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας σε ευάλωτες πληθυσμιακά ομάδες, με ενθουσίασε και ανέσυρε μνήμες ανεξίτηλα χαραγμένες.

Ως μέλος μιας άρτια καταρτισμένης ομάδας κλήθηκα να διαχειριστώ και να διευθετήσω, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, θέματα υγείας, περίθαλψης και βελτίωσης της ποιότητας διαβίωσης, ανθρώπων που βίαια αποχωρίστηκαν την χώρα τους, τα σπιτικά τους, τους συγγενείς τους και που το μακρινό ταξίδι της επιβίωσης τους οδήγησε στην πόλη μου. Και να λοιπόν που το προσφυγικό ζήτημα δεν ήταν θέμα ειδήσεων ούτε ιστορίες από το μακρινό παρελθόν των προγόνων μας. Ο ξεριζωμός ήταν εδώ, ολοζώντανος και χαραγμένος στα μάτια των ωφελούμενων του προγράμματος παρέα με τον πόνο και τον φόβο.

Τα συναισθήματα ανάμεικτα. Ικανοποίηση, χαρά, αισιοδοξία κάθε φορά που κατάφερα να φέρω εις πέρας ένα θέμα υγείας, λίγο ή πολύ σοβαρό, δεν έχει σημασία. Θλίψη, απογοήτευση αλλά και πείσμα όταν η έκβαση δεν ήταν η αναμενόμενη. Την επόμενη φορά θα τα καταφέρω, με άλλο τρόπο, με άλλο χειρισμό, μια άλλη στιγμή θα είναι καταλληλότερη, ίσως.

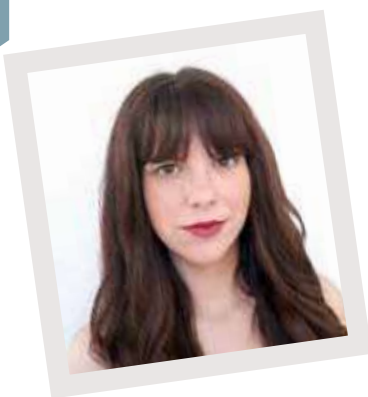
Με απόλυτο σεβασμό, χωρίς κανένα διαχωρισμό και με απέραντη καλοσύνη κέρδισα το ευχαριστώ της μάνας

Ομάδα Έργου

που έφερε στον κόσμο το παιδί της με ασφάλεια. Την αγκαλιά του παιδιού μετά τα κλάματα του εμβολιασμού. Το φως της ελπίδας και της σιγουριάς στα μάτια κάθε ασθενή μετά το εξιτήριο του νοσοκομείου, με την υπόσχεση ότι όλα θα πάνε καλά. Ναι, αυτή είναι η τεράστια ανταμοιβή μου μαζί με την γλυκιά αίσθηση ότι κατάφερα να γίνω έστω και λίγο καλύτερος άνθρωπος.

“ Όσο για την εμπειρία μου... αλήθεια πώς θα ήταν η ζωή χωρίς προκλήσεις και εμπειρίες; Πώς θα ήταν η ζωή αν δεν απαντούσαμε στην πρόκληση, αν δεν τολμούσαμε το άγνωστο να γίνει εμπειρία; ”

Ευχαριστώ την Αναπτυξιακή Καρδίτσα για το υπόβαθρο που δημιούργησε προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο δύσκολος στόχος και για την εμπιστοσύνη στο πρόσωπό μου. Ευχαριστώ τους συναδέλφους μου για την συνεργασία, την υπομονή και την κατανόηση. Ευχαριστώ τον πληθυσμό που φιλοξενήθηκε στο πρόγραμμα ESTIA, έναν έναν ξεχωριστά, που με δίδαξε αλληλεγγύη, ανθρωπισμό, πολυπολιτισμικότητα κ.α και εύχομαι να έχετε καλή ζωή!

Θώμη Φαλούτσου,

Δασκάλα Ελληνικών

Ήταν τιμή μου να γνωρίσω τους πρόσφυγες που έζησαν στην Καρδίτσα!

Ήταν τιμή μου να διδάξω σε αυτούς και στα παιδιά τους την ελληνική γλώσσα!

Ήταν τιμή μου να συμβάλω

στην ενσωμάτωσή τους στην ελληνική κοινωνία και πραγματικότητα!

Ήταν τιμή μου να συνεργαστώ με τους αξιόλογους ανθρώπους της Αναπτυξιακής Καρδίτσας!

“ **Νιώθω τυχερή, που τόσοι άνθρωποι ενωμένοι, ενήλικες και παιδιά, στείλαμε ένα μήνυμα αλληλεγγύης και αισιοδοξίας, για έναν κόσμο πιο «ανοιχτό»!** ”

Σας ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δώσατε να συμμετέχω σε αυτή την ομάδα και να αποκτήσω αυτές τις ξεχωριστές εμπειρίες που θα μείνουν για πάντα χαραγμένες στη μνήμη μου!

Βένια Παπακυρίτου,

Δασκάλα Ελληνικών

Στις αρχές του 2022 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες θέλησε να χορηγήσει ένα χρηματικό ποσό για τις ανάγκες του σχολείου που λειτουργήσε στο διαπολιτισμικό κέντρο Σταυροδρόμι.

Γνωρίζοντας την κλίση των μαθητών για τη μουσική και τη δυσκολία οικονομικής κάλυψης εξατομικευμένων μαθημάτων μουσικής για όλα τα παιδιά, θεώρησα πως η δημιουργία μουσικού στούντιο στο χώρο του σχολείου θα μπορούσε να ξεδιπλώσει το ταλέντο τους.

“ Έχοντας αυτή την ευκαιρία μία ομάδα εφήβων δημιούργησε μπάντα συνθέτοντας και ηχογραφώντας ραπ κομμάτια σε πέντε διαφορετικές γλώσσες συμπεριλαμβανομένων των ελληνικών. ”

Όλη αυτή η διαδικασία δημιούργησε κάτι μαγικό στην κοινότητα των παιδιών που είχαν την ευκαιρία να έρθουν πιο κοντά τόσο μεταξύ τους όσο και με συνομήλικα παιδιά της πόλης και να νιώσουν πώς είναι να δημιουργείς κάτι δικό σου με τους φίλους σου. Ο Βασίλης Φαλάρας μας βοήθησε παραδίδοντας ένα εισαγωγικό μάθημα σε λογισμικό επεξεργασίας ήχου στους μικρούς μαθητές, ενώ αξιοσημείωτο γεγονός αποτέλεσε μία παρέα παιδιών από την Καρδίτσα που συνεργάστηκε μαζί τους ηχογραφώντας το πρώτο τους κομμάτι δίνοντας έμπρακτα υπόσταση στον όρο «Ένταξη».

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε προς τιμή της Παγκόσμιας Ημέρας Προσφύγων τον Ιούνιο, η εν λόγω μπάντα με το όνομα «Blackers_Lol» παρουσίασε ζωντανά τα κομμάτια της και το αποτέλεσμα μας έκανε να ανατριχιάσουμε. Ο κόσμος μαζεύτηκε μπροστά στη σκηνή αποθεώνοντάς τους με κύριους υποστηρικτές τα παιδιά του μουσικού σχολείου Καρδίτσας. Αυτό που παρατήρησα προσωπικά, έχοντας την ευκαιρία να είμαι παρούσα στις πρόβες τους, είναι πως αυτή η αποθέωση στη ζωντανή εκτέλεση έκανε τα παιδιά να δώσουν τον καλύτερό τους εαυτό, καθώς το πάθος με το οποίο εκτέλεσαν τα κομμάτια τους ξεχείλιζε με αποτέλεσμα να με διαπεράσει και να με συγκινήσει βαθιά...

Τέλος, τα παιδιά έχουν δημιουργήσει κανάλι στο YouTube και εκεί ανεβάζουν όλα τα κομμάτια τους μέχρι και σήμερα που είναι μακριά μας, δίνοντάς μου δύναμη

να συνεχίζω να προσπαθώ για πράγματα που μπορεί να φαντάζουν ανέφικτα, αλλά και ελπίδα πως αυτό που φτιάξαμε δύσκολα θα χαθεί...

Νίκη Βοιολογλου,

**Συντονίστρια Ομάδας Εποπτών
Φιλοξενίας**

Ένα έργο χωρίς προηγούμενο, χωρίς άλλο παράδειγμα, χωρίς ευκαιρίες για αντιγραφή. Μια καθημερινότητα όλο απρόοπτα και εκπλή-

ξεις, που ανέβαινε επίπεδο πολυπλοκότητας και ευθύνης πριν προλάβεις να κατακτήσεις το προηγούμενο. Ένα συνεχές μάθημα αναγνώρισης κινδύνων, ευελιξίας και ευρηματικότητας πέρα από νόμους και γραφειοκρατία, που είχε να κάνει με την ανθρώπινη ζωή και τις ανατροπές της.

Ως υπεύθυνη για το υλικό (κατοικίες και εξοπλισμός) και όχι το κοινωνικό κομμάτι της στέγασης, αυτό που «έγραψε» πάνω μου είναι η βρωμιά, οι ζημιές, οι βλάβες, η πέρα από κάθε λογική καταστροφή, και η αδιαφορία για την ξένη περιουσία και τον ξένο κόπο.

Ήρθα αντιμέτωπη με γεγονότα που κυμαίνονται από τραγικά ως αστεία. Τεχνικές, εργασιακές και ανθρώπινες προκλήσεις, όπου είχα πολλούς ρόλους. Ήμουν λίγο μηχανικός και πολύ μπάτλερ (συλλέκτης απαιτήσεων), αχθοφόρος (σπάνια ακούγοντας έστω ένα ευχαριστώ), διακοσμητής (διαρκής αλλαγή εσωτερικής διαρρύθμισης), απεντομωτής (μιλιούνια οι κατσαρίδες), υδραυλι-

Ομάδα Έργου

κός - αποφράκτης (ασχολίαστο), ηλεκτρολόγος (όταν μου έφεραν στο γραφείο αποσυνδεδεμένο ρελέ ασφαλείας), πυροσβέστης (πόσες φορές μας φύλαξε ο Θεός;;), ντετέκτιβ (όταν βρήκα παράνομο εραστή κρυμμένο στη ντουλάπα διαμερίσματος), ανθρώπινος εντοπιστής ψεύδους (διαρκώς) και άλλα πολλά.

“ Από όλα έμαθα κάτι και από όλα στο τέλος κέρδισα. ”

5 χρόνια σε ένα μεγάλο σχολείο της εργασιακής - συναδελφικής και όχι μόνο ζωής μου.

5 χρόνια ισορροπίας σε ένα πολύ λεπτό σκοινί με κλυδωνισμούς και αναπόφευκτες πτώσεις.

Ήταν τόση η κούραση, η απόγνωση, ο πόνος, η δυστυχία, η απελπισία και η μαυρίλα, που κουβαλούσαν και που αποθέσαν στην προσωρινή τους στάση στην πόλη μας και κυριολεκτικά «επάνω» μας, αυτοί οι 2.500 άνθρωποι, που χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια να βρω και να κρατήσω ελάχιστες σταγόνες χρώματος, που είχαν δώσει φως.

Επιλέγω να μείνω σε αυτές.

Ρίτα Αντωνίου,

Επόπτης Φιλοξενίας

Για μένα αυτή η διαδρομή ξεκίνησε το 2019 και τελείωσε τον Απρίλιο του 2023. Η εμπειρία μου ως Επόπτης Φιλοξενίας μεγάλη σε όλα τα επίπεδα των διαδικασιών, τα συναισθήματα ανάμεικτα και οι αναμνήσεις πολλές.

Θα θυμάμαι το Ridha έναν άνθρωπο με σοβαρά εγκαύματα σε όλο του το σώμα και καθηλωμένος σε αναπηρικό καροτσάκι, ο οποίος πάντα με υποδεχόταν με χαμόγελο στο μηνιαίο απολογισμό και με ευχαριστούσε για το σπίτι που του παρείχε το πρόγραμμα με τη ωραία θέα. Την Incil, η οποία μετά από επίμονες και συνεχείς προσπάθειες της ομάδας έργου, έμαθε να χρησιμοποιεί τον αφυγραντήρα για τη μούχλα και να καθαρίζει την κουζίνα, καθώς στη χώρα της όλα αυτά δεν της ήταν γνώριμα. Την Izabel, η οποία είχε ένα σπίτι στην εντέλεια, τα πάντα συμμαζεμένα και καθαρά, πάντα με καλωσόριζε με μια αγκαλιά και κουλουράκια. Τη Jeannine και τον Moisse γονείς με έξι παιδιά, οι οποίοι με χαρά δέχονταν ότι καινούργιο εξοπλισμό τους παρείχαμε, έμαθαν οτιδήποτε πως λειτουργεί και να το χρησιμοποιούν σωστά και ένας πατέρας που δε φοβόταν να εργαστεί και να μάθει γρήγορα τη γλώσσα για να προσαρμοστεί στην νέα του πόλη για την οικογένειά του. Ποιον να αναφέρεις πρώτο, δεύτερο, δεν μπορείς να ξεχάσεις κανέναν από όλους τους ωφελούμενους που πέρασαν από το πρόγραμμα, αφού ο καθένας στιγμάτισε με το δικό του τρόπο την παραμονή του στο πρόγραμμα.

Μια σημαντική στιγμή της πορείας μου στο πρόγραμμα ESTIA ήταν όταν κλήθηκα να αναλάβω τη διαχείριση της Αποθήκης. Το μεγάλο ΣΠΙΤΙ που έκρυβε μέσα του ότι δόθηκε σε αυτούς τους ανθρώπους για να γεμίσουν τα σπίτια τους. Ηλεκτρικές συσκευές, είδη επίπλωσης, είδη κουζίνας, λευκά είδη και άλλα. Με την αποχώρηση των ωφελούμενων ό,τι εξοπλισμός παρέμεινε λειτουργικός και σε καλή κατάσταση μεταφέρθηκε πίσω στο χώρο της Αποθήκης. Αξίζει να σημειωθεί ότι με απόφαση του γενι-

Ομάδα Έργου

Μαρία Μαχαίρα, Επόπτης Φιλοξενίας

Δυο χρόνια εμπειρίας, γνώσης και δυσκολιών.

Οι αρμοδιότητες του Επόπτη Φιλοξενίας πολλές και ποικίλες: προετοιμασία των μισθωμένων κατοικιών για τη φιλοξενία των ωφελούμενων, λήψη μετρήσεων και έλεγχος κατανάλωσης, συντήρηση και κάθε πιθανή επισκευή, απογραφή του παραδοθέντος εξοπλισμού μετά την αποχώρηση των ωφελούμενων, λειτουργία των αποθηκών του προγράμματος, τήρηση αναλυτικών αρχείων για τις παρεχόμενες υπηρεσίες συντήρησης και εποπτείας κ.α. Αρμοδιότητες με επίκεντρο πάντα τον πρόσφυγα, τον άνθρωπο που τα βασικά του δικαιώματα καταπατήθηκαν τόσο πριν τον ξεριζωμό όσο και κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του, δείχνοντάς του σεβασμό, προσφορά, αλληλεγγύη και ενδιαφέρον.

κού διευθυντή κ. Σακελλαρίου παραχωρήθηκε εξοπλισμός στους παρακάτω Δήμους: Δήμο Παλαμά, Δήμο Καρδίτσας, Δήμο Μουζακίου, Δήμο Λίμνης Πλαστήρα, Δήμο Αργιθέας, αλλά και στο Πρόγραμμα των Αστέγων. Ίσως από τα πιο δύσκολα κομμάτια οργάνωσης και διαχείρισης, και με την κίνηση αυτή ωφελήθηκαν και άλλοι άνθρωποι, οι οποίοι τα είχαν ανάγκη.

Σαν άνθρωπος κρατάω τις καλές στιγμές και εύχομαι να μη νιώσει κανείς ποτέ στην ψυχή του πρόσφυγας. Αφήνω τις δυσκολίες, τις απώλειες, ό,τι αρνητικό, γιατί σε όλα αυτά έχει μερίδιο ο άνθρωπος και κρατάω την αγάπη, την αγκαλιά και το χαμόγελο κάποιων αθώων ψυχών που χαιρέτησα στην αποχώρησή τους.

“ Θα κλείσω με μια Ευγνωμοσύνη για ότι με δίδαξε η εμπειρία του ESTIA, Χαρά για ότι πρόσφερα σε αυτούς τους ανθρώπους και για τη συνεργασία μου με άξιους συναδέλφους και Αναμνήσεις γεμάτες με χαμόγελο και νοσταλγία. ”

Ένα Ευχαριστώ σε όλο το τεχνικό κομμάτι του έργου, τους τεχνικούς του προγράμματος, τη μεταφορική εταιρία, τα συνεργεία ελαιοχρωματισμών και την αγορά της Καρδίτσας, η οποία ανταποκρίθηκε σε κάθε ανάγκη προμήθειας του έργου και καταφέραμε να παραδώσουμε τα σπίτια στους ιδιοκτήτες στην καλύτερη δυνατή κατάσταση, ενώ πολλές φορές χαρακτηρίστηκε και από τους ίδιους τους ιδιοκτήτες ως άριστη παράδοση οικίας.

Καλή συνέχεια στην πορεία όλων...

“ Κάποιοι, παρά την τραυματική εμπειρία τους πίσω στην πατρίδα, κατάφεραν να αποκτήσουν αληθινά συναισθήματα εκτίμησης και σεβασμού για την πόλη που τους φιλοξένησε και να φτιάξουν ένα σπιτικό στη σύνομη στάση που έκαναν σε αυτή. ”

Οι περισσότεροι όμως, δεν κατάφεραν να αφομοιωθούν γιατί η αβεβαιότητα, ένα από τα κυρίαρχα συναισθήματα που βιώνουν, δυσκολεύει την ικανότητά τους να κάνουν όνειρα, να επενδύσουν και να φανταστούν τον εαυτό τους στο μέλλον.

Ομάδα Έργου

Φερός Νταραχμέντ,

Διερμηνέας Αραβικών

Μετά από 46 μήνες και 15 μέρες εργασίας στο χώρο των προσφύγων στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.

Ήταν μεγάλη εμπειρία για μένα με δύσκολα μαθήματα

και έντονες στιγμές.

Οι εξεταστές μου σε όλα αυτά ήταν οι άνθρωποι που χάσανε τα πάντα και ήρθαν στην Ευρώπη να βρουν τον «Παράδεισο»!!!

Έμαθα πολλά πράγματα κατά την διάρκεια αυτής της εργασίας. Πως είναι να δουλεύεις σε δύσκολες συναισθηματικές συνθήκες, για ανθρώπους που ζητούσαν την χαμένη πατρίδα!! Ασφάλεια, υποδοχή, σεβασμός στα ήθη και τα έθιμά τους, ανθρώπινες συνθήκες φιλοξενίας!

Ήταν δύσκολη εξίσωση και δύσκολη εμπειρία που μέσα στην δυσκολία της και την πικρία είχε τη γλυκύτητα της.

Πιστεύω ότι το κέρδος μου από αυτή την εργασία ήταν μεγάλο και ανεκτίμητο, γιατί εκτός από την εμπειρία που για μένα είναι σημαντική, είναι το ανθρώπινο στοιχείο που για μένα ήταν, είναι, και θα παραμείνει το πρωταρχικό ζητούμενο.

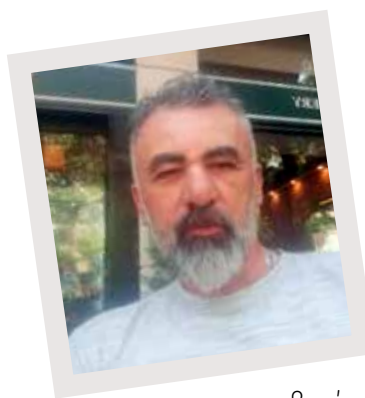
Απέκτησα φίλους, πρόσφυγες και συναδέλφους, για μένα αυτό ήταν, είναι και θα παραμείνει το μεγαλύτερο κέρδος. Αγάπησα ανθρώπους σε αυτή την εργασία και

με αγάπησαν και αυτό είναι πολύ σημαντικό για μένα.

Ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους πρόσφυγες που πέρασαν από την Καρδίτσα, η ιστορία του καθένος ήταν μάθημα ζωής και με πλούτισε. Τους ευχαριστώ.

“ Τέλος, μεγάλο ευχαριστώ στη ζωή που με έκανε όπως είμαι και με έμαθε να χαμογελάω στα προβλήματα και στις δυσκολίες, γιατί το χαμόγελο όχι μόνο τρομάζει τα προβλήματα και τις δυσκολίες, αλλά και ζεσταίνει τις καρδιές και απαλύνει τις πληγές των ανθρώπων που είναι γύρω μας. ”

Θέλω να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους για την άψογη συνεργασία που είχαμε, ευχαριστώ την διοίκηση, ειδικά τον κύριο κ. Βασίλη Μπέλλη που ήταν πάντα δίπλα μου, και με στήριξε και σε προσωπικές στιγμές που ήταν κρίσιμες για μένα και την οικογένειά μου.

Μπιλάλ Αλ Σαγιεό Σερετάχ,

Διερμηνέας Αραβικών

Ήταν μια πραγματικά πολύ πλούσια εμπειρία να δουλέψω στο πρόγραμμα ESTIA σαν διερμηνέας αραβικών και να είμαι μέλος μιας δυ-

νατής ομάδας.

Αισθάνομαι περήφανος που μπόρεσα να βοηθήσω τους συμπατριώτες μου σε μια πολύ δύσκολη στιγμή. Ως μετανάστης ο ίδιος, ξέρω τι σημαίνει να αφήνεις το σπί-

τι σου, τους ανθρώπους σου και να πηγαίνεις στο άγνωστο, πόσο μάλλον γι' αυτούς τους ανθρώπους που εγκατέλειψαν με βίαιο τρόπο τη χώρα τους.

Χαίρομαι που μεσολάβησα μέσω της γλώσσας ώστε να εκφράσουν τις ανησυχίες τους και τους φόβους τους και τους ευχαριστώ πολύ που με εμπιστεύτηκαν.

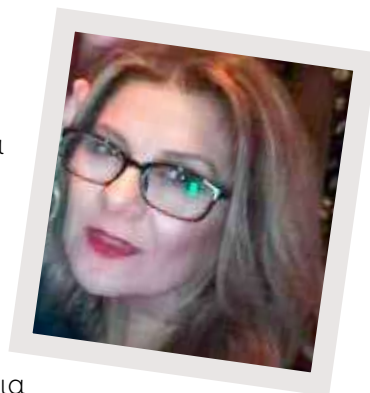
“ Επίσης, τους ευχαριστώ πολύ που σε κάθε μας επίσκεψη στα σπίτια τους μας υποδέχτηκαν με φιλοξενία προσφέροντάς μας ό,τι μπορούσαν. ”

Αλλά ακόμη περισσότερο τους ευχαριστώ που μου «έφεραν» μήνες από την πατρίδα.

Τζαμιλέ Σοχόν,

Διερμηνέας Αραβικών

Ήταν μεγάλη μου χαρά και τιμή να δουλέψω μαζί με όλη την ομάδα σε αυτό το τόσο σημαντικό έργο. Μέσα από τον ρόλο του διερμηνέα άκουσα πολλές δύσκολες ιστορίες για τον πόλεμο, τον αποχωρισμό από την οικογένεια και τη δυσκολία του ταξιδιού μέχρι την Ελλάδα.

“ Ωστόσο, ήταν και εντυπωσιακό να βλέπω τους ίδιους αυτούς ανθρώπους που πέρασαν τόσο δύσκολα να δυναμώνουν και να αρχίζουν τη ζωή τους από την αρχή. ”

Ομάδα Έργου

Σοφία Λόππα,

**Διερμηνέας / Μεταφράστρια
Γαλλικών**

Πρόσφυγες στην πόλη μου... Δύσκολη υπόθεση να ξεχωρίσω ένα περιστατικό και να το αναφέρω...Νιώθω πως έτσι αδικώ τα χιλιάδες μάτια με τα οποία διασταυρώ-

θηκε το βλέμμα μου τα 4 τελευταία χρόνια... Μάτια ζωηρά, γεμάτα αγωνία, περιχαρακωμένα από πόνο, που όμως κατέβαλαν προσπάθειες να χαμογελάσουν μπροστά στη νέα ζωή που τους περίμενε όταν κατέβαιναν από τα λεωφορεία όπου τους αναμέναμε, όλο το προσωπικό, σύσσωμοι.

“ Χιλιάδες ανθρώπων, με τους οποίους τα 4 αυτά χρόνια συνδιαλλαχτήκαμε, αγκαλιαστήκαμε, μαλώσαμε, γελάσαμε, χορέψαμε...άνθρωποι που δυστυχώς, ήταν περαστικοί από την πόλη μου και τη ζωή μας, πλειοψηφικά όχι γιατί το διάλεξαν, γιατί για μία ακόμη φορά άλλοι διάλεξαν γι' αυτούς.. ”

Τώρα πια, μέσα στην απουσία και το κενό που άφησαν με το φευγικό τους, κρατώ στην ψυχή μου πολλά από αυτά τα μάτια και τους εύχομαι καλή ζωή, όπου...ο Θεός μαζί σας, όποιος Θεός...

Ομάδα Έργου

Στέλλα Καραμαγκιόλα,

Διερμηνέας / Μεταφράστρια Γαλλικών

Πρόσφυγες αυτοί.

Μετανάστης εγώ.

Ένταξη και στις

δύο περιπτώσεις.

Η εμπειρία βιωματική.

Εξέλιξη.

Ένα πρόγραμμα που με καθόρισε ως άνθρωπο. Αμίλητη, παρατηρητική βγήκα από το κάδρο της έρευνας και μπήκα στην «πιάτσα». Στην «πιάτσα» που τα βλέμματα είναι λέξεις. Καλούμουν καθημερινά, χωρίς να λέω την γνώμη μου, να κάνω διερμηνεία αυστηρή των όσων λένε. Και είπαν πολλά και άκουσα περισσότερο.

Άνθρωποι πονεμένοι, ξεριζωμένοι, τόσο μόνοι αλλά πάντα μαζί.

“ Αυτό θα θυμάμαι. Το μαζί.- Εμπειρία βιωματική ”

**Αλέξανδρος
Νταφόπουλος,**

Οδηγός

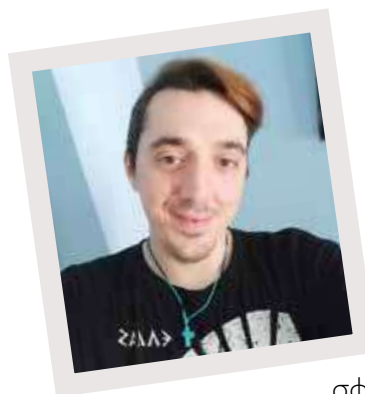
Ήταν μεγάλη χαρά και ικανοποίηση να συμμετέχω στο πρόγραμμα ESTIA ως υπεύθυνος μετακίνησης του προσωπικού και των ευάλωτων προσφύγων.

“ Μαζί με τους υπόλοιπους συνεργάτες ζήσαμε ευχάριστες αλλά και δύσκολες στιγμές, πάντα όμως αντιμετωπίζοντας με ανθρωπιά και σεβασμό τους ανθρώπους που ξεριζώθηκαν από τα σπίτια τους. ”

Μια εμπειρία που θα μου μείνει αξέχαστη!

Ευχαριστώ τη διοίκηση για την ευκαιρία αλλά και τους συναδέλφους για τη συνεργασία.

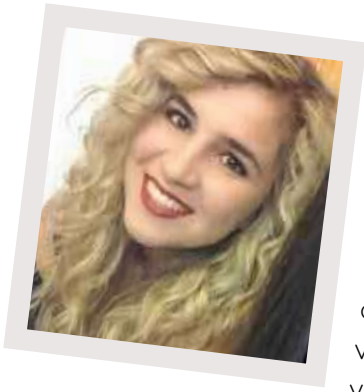
Κωνσταντίνος Ζαζάς,

Πρακτική Άσκηση

Η επαφή μου με τους ανθρώπους της προσφυγιάς μου έδωσε να κατανοήσω και να εκτιμήσω το κάθε μικρό αγαθό που μας δίνει η ζωή. Οι άνθρωποι της προσφυγιάς ζουν την δικιά τους προσφυγική οδύσσεια αφήνοντας πίσω τους την ζωή τους, τις δουλειές τους και τον τόπο τους στον οποίο γεννήθηκαν και μεγάλωσαν εξαιτίας ακατάλληλων καταστροφικών φαινομένων παίρνοντας μόνο μαζί τους την περηφάνια τους και τις παραδόσεις τους, ελπίζοντας στο νέο τόπο που πάνε να έχουν ένα καλύτερο αύριο.

“ Είναι χρέος μας να βοηθήσουμε τους ανθρώπους της προσφυγιάς και να δώσουμε ένα χέρι βοήθειας και μια αγκαλιά για τους πληγέντες και να διώξουμε την ξενοφοβία που έχει ριζώσει στις καρδιές μας. ”

Τέλος, πρέπει να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον ασφάλειας και σταθερότητας στις ζωές αυτόν των ανθρώπων και να αντιμετωπιστεί και το θέμα της προσφυγιάς.

Φωτεινή Τουρναβιτη,

Εθελόντρια

Θα ήθελα να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. που μου έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσω το επάγγελμά μου στον προσφυγικό τομέα. Συνεργάστηκα άψογα με τους συναδέλφους, με καθοδήγησαν,

με συμβούλεψαν και με στήριξαν στο νέο μου ξεκίνημα ως εθελόντρια κοινωνική λειτουργός.

“ Γνώρισα άτομα από πολλές χώρες, έμαθα λέξεις σε γλώσσες που δεν είχα ξανακούσει και έμαθα πολλά πράγματα για τις κουλτούρες των προσφύγων. ”

Ένα μεγάλο ευχαριστώ και σε αυτούς, λοιπόν, και για την δική τους συνεργασία και τους εύχομαι τα καλύτερα!

Ελένη Μπλέτοα,

Ειδική Συνεργάτιδα της UNHCR
σε θέματα προστασίας

Θυμάμαι πως ήταν αρχές του 2019 όταν από το γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες

(εφεξής «ΥΑ») στη Θεσσαλονίκη, μου ανακοινώθηκε πως οι επισκέψεις μου στην πόλη της Καρδίτσας θα έπρεπε να πυκνώσουν, καθώς θα ήμουν το νέο focal point του Οργανισμού για θέματα Προστασίας («protection focal point») στο πλαίσιο του Προγράμματος ESTIA που ήδη από το 2017 υλοποιούσε η ΥΑ σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Καρδίτσας στον Δ. Καρδίτσας. Οι προκάτοχοί μου στη θέση αυτή μόνο θετικές εντυπώσεις είχαν να μοιραστούν για την εμπειρία τους αυτή στην Καρδίτσα. Σκεφτείτε...πώς κάποιος παίρνει ευμενή μετάθεση; Κάπως έτσι μου παρέδωσαν τα σκήπτρα αυτού του ρόλου.

Έμεινα αρχικά να αναρωτιέμαι. Μα τι στο καλό γίνεται εκεί που τρεις στους τρεις συναδέλφους, που θήτευσαν πριν από εμένα, μιλούσαν για την Καρδίτσα σαν την πόλη-έκπληξη που φαινόταν ότι, παρά το μικρό πληθυσμικό και γεωγραφικό μέγεθός της, θα έκανε την ποιοτική διαφορά στην υλοποίηση του ESTIA; Δεν μου πήρε πολύ καιρό να καταλάβω ότι αυτό ήταν μια ομάδα που, παρά τις διαφωνίες, την κούραση και τις εντάσεις που προέκυπταν κατά τη καθημερινή διαχείριση των προκλήσεων, είχε σηκώσει τα μανίκια ψηλά και είχε ως στόχο να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων.

“ Η Καρδίτσα είχε βάλει στοίχημα να βγει ασπροπρόσωπη στη διαχείριση ενός τόσο ανθρωποκεντρικού και απαιτητικού έργου πάση θυσία. Κι έτσι, από την πρώτη κιόλας στιγμή, χωρίς κανένα σύμπλεγμα και αναγνωρίζοντας την αρχική σχετική απειρία που ευλόγως υπήρχε, τα στελέχη της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. μοιράζονταν τους προβληματισμούς τους και αναζητούσαν την απάντηση που θα οδηγούσε σε μια λύση που θα είχε ως γνώμονα τον ανθρώπινο παράγοντα. ”

Ομάδα Έργου

Άλλοτε με επιτυχία άλλοτε με αποτυχίες. Ο άξονας αυτός, όμως, πάντα υπήρχε. Γι' αυτό, από την πρώτη κιόλας στιγμή, πέραν των απαιτήσεων του ESTIA για στέγαση, οικονομική στήριξη και πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες, η ομάδα της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. εστίασε στο ευρύτερο κομμάτι της κοινωνικής συμπερίληψης και ένταξης του πληθυσμού που φιλοξενούνταν σε διαμερίσματα της πόλης. Καθιέρωσε τακτικές συναντήσεις με τα μέλη του, ενθάρρυνε οποιαδήποτε πρωτοβουλία που θα ενίσχυε τη φωνή τους, υπήρξε ανοιχτή στη δικτύωση και στη συνεργασία με τρίτους φορείς, υλοποίησε παράλληλα χρηματοδοτούμενα Έργα με ενταξιακό χαρακτήρα και οργάνωσε συμπεριληπτικές πρωτοβουλίες-κάποιες από τις οποίες είχαν μικρό ή και κανένα κόστος-χάριν στο μεράκι της ομάδας που έβλεπε την αξία που θα μπορούσε να παραχθεί για τον προσφυγικό και τοπικό πληθυσμό μέσα από αυτές.

Οι συναντήσεις μου με την ομάδα της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. ήταν εβδομαδιαίες. Στην αρχή διαισθανόσουν την αγωνία της ομάδας να μην προβεί σε κάποιο σοβαρό ατόπημα και, ως εκ τούτου, η επίσκεψη του κλιμακίου της ΥΑ ήταν κάτι που έδινε μια ασφάλεια ότι εδώ υπάρχει ένας σύμμαχος που έχει την απαραίτητη τεχνογνωσία (η ΥΑ) και είναι δίπλα μας. Έτσι, περιπτώσεις ωφελουμένων του ESTIA κατέληγαν πολύ συχνά να είναι μέρος των επισκέψεων της ΥΑ. Αυτό, όμως, ήταν κάτι που δεν θα μπορούσε να είναι για πολύ βιώσιμο. Και αυτό ευτυχώς η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. το κατάλαβε σύντομα. Και ανέλαβε γενναία τις ευθύνες της. Συγκάτοικοι που δυσκολεύονταν να συνυπάρξουν, οικογένειες που ήθελαν να συνενωθούν με άλλα μέλη της οικογένειας που συνέχιζαν να διαμένουν σε δομές φιλοξενίας ανά την Ελλάδα, μονογονεϊκές οικογένειες στις

οποίες ο επικεφαλής της οικογένειας ή το ένα από τα τέκνα έπρεπε να νοσηλευθεί, αγνοούμενοι σύζυγοι, περιπτώσεις ανθρώπων που έχρηζαν δικαστικής συμπαράστασης, άτομα με ιατρικά προβλήματα, είναι μόνο κάποια από τα παραδείγματα που μου έρχονται στο νου.

Ο καιρός κύλησε, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου διαδέχτηκε την ΥΑ στη διαχείριση του ESTIA κι εγώ μεταπήδησα στην ΑΝ.ΚΑ Α.Ε., αν κι όχι ως μέλος της ομάδας του ESTIA.

Στη διάρκεια αυτής της εμπειρίας μου, μέσα μου ξεχωριστή θέση κατέχει:

- η ημέρα των εγκαινίων του Διαπολιτισμικού Κέντρου «Σταυροδρόμι» τον Απρίλιο του 2019 ως σημείο αναφοράς και συνάντησης του προσφυγικού πληθυσμού με τον τοπικό, με διαπολιτισμική κουζίνα που ετοίμασαν τα μέλη της προσφυγικής κοινότητας για την ημέρα εκείνη,

- η εκδήλωση στο 51ο Φεστιβάλ «Καραϊσκάκεια» με χορούς από τις χώρες καταγωγής (Μ.Ανατολή, Υποσαχάριες χώρες) και το ολόσωμο μακιγιάζ των Αφρικανών χορευτών/τριών,

- το αραβόφωνο και γαλλόφωνο σχολείο μητρικής γλώσσας με την υποστήριξη της UNICEF,

- τα μαθήματα γεωργικών εργασιών από τον Πολιτισμικό Διαμεσολαβητή, Φεράς, που εκπαιδευσε, ως Γεωπόνος ο ίδιος, τους άντρες του προσφυγικού πληθυσμού στις αγροτικές δουλειές,

- η προσπάθεια για νομική αναγνώριση των άτυπα λειτουργούντων συλλογικών οργάνων εκπροσώπησης των αραβόφωνων και γαλλόφωνων κοινοτήτων, ως ενδεικτικό της ανάγκης για επίσημη και ουσιαστικότερη εκπροσώπηση, αν και δυστυχώς η προσπάθεια δεν ευοδώθη,

- η αυθόρμητη κινητοποίηση της προσφυγικής κοινότητας στις καταστροφικές πλημμύρες του 2020, όπου μέλη της προσφυγικής κοινότητας συνέβαλαν στον καθαρισμό σπιτιών και επιχειρήσεων και συνέδραμαν στο έργο της ομάδας «Ο Άλλος Άνθρωπος» μαγειρεύοντας για τους πλημμοροπαθείς,

- η θετική ανταπόκριση μελών της προσφυγικής κοινότητας στην ιδέα να ράψουν μάσκες κατά του κορονοϊού με την καθοδήγηση της κ. Μιχαέλας και με ραπτομηχανές που χορήγησε η ΥΑ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων (μασκών) παραχωρήθηκε σε Δήμους της Π.Ε. Καρδίτσας για την κάλυψη αναγκών φορέων τους, όπως το «Βοήθεια στο Σπίτι»,

- η γρήγορη, αν και δύσκολη, προσαρμογή της ομάδας του «ESTIA» στα δεδομένα που επέφερε ο κορονοϊός, η εξοικείωση των μελών της προσφυγικής κοινότητας με πλατφόρμες επικοινωνίας, η επιμέλεια και τα γρήγορα αντανακλαστικά με τα οποία οι επόπτες εργασίας λειτουργούσαν σε περιπτώσεις κρουσμάτων, το νοιάξιμο και η φροντίδα των caseworkers, η φωνή των διερμηνέων χωρίς τους οποίους το μήνυμα δεν θα έφτανε ποτέ από τη μία πλευρά της γραμμής στην άλλη,

- το Job Fair σε συνεργασία με τον ΔΟΜ τον Μάιο του 2022 στο οποίο συμμετείχαν 78 μέλη της προσφυγικής κοινότητας από την ευρύτερη περιοχή, κάποιοι εκ των οποίων πέρασαν από επιτόπια συνέντευξη με θεσσαλικές επιχειρήσεις,

- η εκδήλωση με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Πρόσφυγα τον Ιούνιο του 2022 στο γήπεδο της πόλης με τη μικρή χορωδία από παιδιά του μουσικού σχολείου και παιδιά-μέλη της προσφυγικής κοινότητας και η παρουσί-

αση του μουσικού κομματιού της εφηβικής ομάδας του προσφυγικού πληθυσμού συνοδεία χορού,

- η πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων (ΣΕΜΠ) στο Δήμο Καρδίτσας τον Ιούνιο του 2022 και η βαθιά ικανοποίηση και συγκίνηση που ένιωθαν τα μέλη του Συμβουλίου για τη δυνατότητα να ακουστεί η φωνή μέσα από ένα θεσμικό όργανο,

- η συγκίνηση και η θλίψη της ομάδας του ESTIA κατά το κλείσιμο του έργου και την απομάκρυνση τόσων ανθρώπων με τους οποίους μοιράστηκαν αγωνίες, όνειρα, αναμνήσεις και εμπειρίες, και δη τόσων παιδιών που αποκόπηκαν από τις παρέες τους και το σχολικό τους περιβάλλον έτσι απότομα αλλά και ενηλίκων που είχαν μπει σε μια νέα «κανονικότητα» εντός αστικού ιστού-αρκετοί μάλιστα είχαν βρει και εργασία- και έπρεπε να επιστρέψουν στις δομές φιλοξενίας για να προσαρμοστούν σε μία νέα «κανονικότητα», για πολλοστή φορά...

Κλείνοντας, καταλήγω στο ότι:

“ **Λένε ότι οι ομάδες είναι αυτές που γράφουν ιστορία. Ακόμη, όμως, κι όταν δεν γράφουν Ιστορία, γεννούν μικρές καθημερινές ιστορίες που αφήνουν το αποτύπωμά τους, άλλες περισσότερο κι άλλες λιγότερο, στις καρδιές κάποιων ανθρώπων, τόσο εκείνων που έχουν ως βασικό εφόδιο στη βαλίτσα τους τις μνήμες, την αγωνία και την ελπίδα για το αύριο όσο κι εκείνων που κάποτε κλήθηκαν να παράσχουν τις υπηρεσίες τους σε αυτούς. Τη ζύμωση αυτή και την αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών δεν θα τη βρούμε στα παραδοτέα κανενός έργου... ”**

Τοπική κοινωνία

Επισκέπτριες Υγείας του Γενικού Νοσοκομείου Καρδίτσας

Όταν προσφέρεις ανιδιοτελώς και σου επιστρέφεται απλόχερα ευγνωμοσύνη, συμπάθεια, χαρούμενα πρόσωπα και φωνές παιδικές, τότε αντιλαμβάνεσαι το μέγεθος και την ουσία της απλότητας στην ανθρώπινη επαφή, ακόμη κι όταν η γλώσσα δεν είναι κοινή.

Μια τέτοια μοναδική εμπειρία, χωρίς σύνορα, είχαμε την ευκαιρία να ζήσουμε δίπλα στους ωφελούμενους του προγράμματος ESTIA.

Καλή συνέχεια στο ταξίδι τους.

- **Ευαγγελοπούλου Ιωάννα**
- **Γκαβογιάννη Γεωργία**
- **Μπιρπίκου Βάνα**
- **Πτσιάβα Ολυμπία**
- **Βαίτη Ευδοξία**

Τοπική κοινωνία

Εκπαίδευση / Σχολεία

- Χρήστος Παπαθανασίου, Συντονιστής Εκπαίδευσης Προσφύγων

Ως Συντονιστής Εκπαίδευσης προσφύγων θα μπορούσα να αναφέρω πολλές ιστορίες, οι οποίες επηρέασαν την οπτική αντιμετώπισης διαφόρων καταστάσεων τόσο στην επαγγελματική όσο και στην προσωπική μου ζωή. Επιγραμματικά θα αναφέρω δύο ιστορίες, μία με θετικό και μία με αρνητικό αποτύπωμα.

Όταν μια μέρα ρώτησα σε μια τάξη υποδοχής Δημοτικού Σχολείου της πόλης, γιατί ένας μαθητής απουσίαζε από το σχολείο για δέκα ημέρες, έλαβα την απάντηση ότι δεν είχε παπούτσια γιατί τα μοιραζόταν με την αδερφή του.

“ **Μεγάλη ικανοποίηση νιώσαμε όλοι μας όταν μετανάστης μαθητής, έχοντας ενσωματωθεί πλήρως στο ημερήσιο ΕΠΑΛ, κατόρθωσε και απέκτησε το πτυχίο της ειδικότητας δομικών έργων.** ”

- Γεωργία Καραγιάννη, Προϊσταμένη Εκπαιδευτικών Θεμάτων-ΔΔΕ Καρδίτσας

Τα προσφυγόπουλα ήρθαν στην πόλη μας και στα σχολεία μας και πρόσθεσαν χρώμα. Άλλαξαν το εκπαιδευτικό τοπίο αφού δημιουργήθηκαν τμήματα υποδοχής και άρχισε η εκπαιδευτική κοινότητα να μιλάει για «πολυπολιτισμικότητα, για «διαφοροποιημένη διδασκαλία, για σεβασμό στη γλωσσική πολυμορφία και την ετερότητα εν γένει.

Μοιράστηκαν τις εμπειρίες τους και τα συναισθήματά τους – όχι πάντα με λόγια – κάνοντας τα σχολεία μας πλουσιότερα, γλωσσικά και πολιτισμικά. Προσπάθησαν να «χωρέσουν», άλλοτε με επιτυχία κι άλλοτε όχι. Μοιράστηκαν τα βιώματά τους στους «Μονολόγους της Καραντίνας» που κάναμε σε συνεργασία με το Πανελλήνιο Δίκτυο για το θέατρο στην εκπαίδευση και είδαν το όνομά τους σε ένα συλλογικό βιβλίο. Στη γιορτή πολυγλωσσίας μας έδειξαν συνταγές με φαγητά της χώρας τους, μας μίλησαν για αυτή, χόρεψαν τους χορούς της και χαμογέλασαν ευτυχισμένα όταν, ο γεμάτος από κόσμο, χώρος του γυμναστηρίου του 4ου Γυμνασίου Καρδίτσας σείστηκε από τα χειροκροτήματα όλων μας...

“ **Έφυγαν όταν ήμασταν ή ήταν όλοι/α πιο έτοιμοι/α να καταλάβουν, να αποδεχτούν και να συμβιώσουν μαζί τους. Ευχόμαστε να βρύνε επιτέλους ένα τόπο που θα γίνει ο «τόπος» τους, όπου οι «μονόλογοι» θα γίνουν διάλογοι με τους εαυτούς τους και με τους άλλους...** ”

- Μουζίνας Απόστολος, Διευθυντής Του Δημοτικού Σχολείου Καρδίτσας

Στο σχολείο μας παρακολούθησαν από το 2017 έως το 2022 πρόσφυγες και μετανάστες ηλικίας από έξι ετών έως δεκατρία, από το Ιράκ, τη Συρία, τη Λαϊκή Δημοκρατία, του Κονγκό, την Αγκόλα, το Κουβέιτ, περίπου 50 μαθητές στο τμήμα ΖΕΠ 1. Η φοίτησή τους ήταν κατά καιρούς συνεπής με ελάχιστα διαστήματα απουσιών. Κατά την περίοδο της πανδημίας τους χορηγήθηκαν τάμπλετ για την παρακολούθηση των μαθημάτων. Στους μαθητές χορηγήθηκαν σχολικές τσάντες από την προσφορά του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και απαιτούμενη γραφική ύλη από το σχολείο και το σύλλογο διδασκόντων. Σε συνεργασία με τους φορείς υλοποίησης του προγράμματος. Εντύπωση μας έκανε η συμμετοχή των μαθητών στις γιορτές του σχολείου μας χορεύοντας παραδοσιακούς χορούς με τις αντίστοιχες παραδοσιακές στολές που τους χορηγήθηκαν από το σχολείο. Ενεργή συμμετοχή στις σχολικές δραστηριότητες όπως εκδρομές, αποκριάτικο πάρτυ και σε παράσταση σχολικού θεάτρου. Οι μαθητές ήθελαν μόνο μια τυπική εκπαίδευση, μαθαίνοντας μόνο την ελληνική γλώσσα για επικοινωνία, αφού ο απώτερος σκοπός τους ήταν η μετάβαση σε χώρες της Ευρώπης.

- 7ο Γυμνάσιο Καρδίτσας, τα παιδιά μιλούν....

«Μιλάμε διαφορετικές γλώσσες, αλλά η κοινή μας γλώσσα είναι το παιχνίδι, η ζωγραφική, η μουσική... Ο φίλος μου ο Μπλίνο μαθαίνει τα ελληνικά πολύ γρήγορα και έχει κάνει ήδη πολλούς φίλους και ο φίλος μου ο Μπλίνο ζωγραφίζει και παίζει πολύ καλό ποδόσφαιρο.

Όλους όμως εμάς μας ενώνει η μουσική!!!»

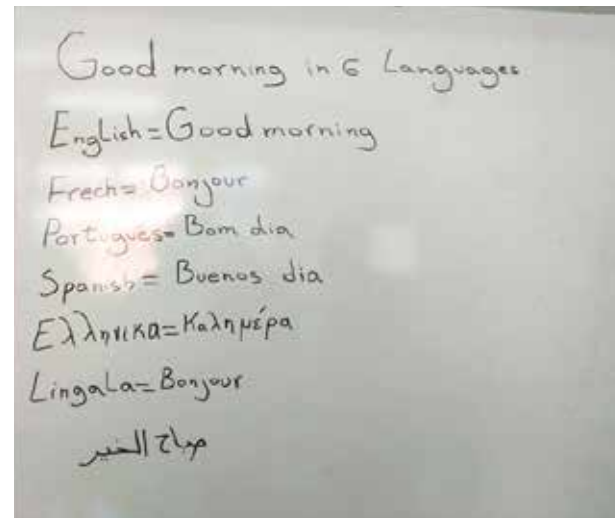
7ο Γυμνάσιο Καρδίτσας

Salut!

سليفا

سليفا

γεια σας

Τοπική κοινωνία

- Βασίλης Κωτούλας, Σύμβουλος Εκπαίδευσης

«Η εμπειρία της υποστήριξης ενήλικων προσφύγων για να εγκλιματιστούν στη νέα τους πατρίδα: ενημέρωση για τον ελληνικό πολιτισμό και διδασκαλία γραμματισμού»

Η εγκατάσταση προσφύγων από τη Συρία ανάμεσα στις/στους οποίες/οποίους ήταν και αρκετά παιδιά, στον αστικό ιστό της Καρδίτσας, ενεργοποίησε τη διοίκηση της Εκπαίδευσης για την υποστήριξή τους. Πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στην οποία συμμετείχε η Διευθύντρια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Καρδίτσας και οι Σχολικοί Σύμβουλοι της πόλης στην οποία αποφασίστηκε τα παιδιά πρόσφυγες να εγγραφούν στο σχολείο που ήταν πιο κοντά στο σπίτι τους. Προκειμένου να ξεπεραστούν πιο εύκολα οι δυσκολίες που υπήρχαν για την ίδρυση και λειτουργία τάξεων υποδοχής οι τρεις σχολικές μονάδες που ορίστηκαν σχημάτιζαν ένα τρίγωνο που κάλυπτε ουσιαστικά όλες τις γειτονιές της πόλης.

Οι δυσκολίες που έπρεπε να αντιμετωπιστούν είχαν αφετηρία τις αντιλήψεις μικρού αριθμού γονέων και εκπαιδευτικών που παρουσίαζαν τους πρόσφυγες ως έναν εν δυνάμει κίνδυνο για την αλλοίωση του πληθυσμού και την απώλεια θέσεων εργασίας. Δύο ήταν τα μέτρα που ακολουθήθηκαν για την αντιμετώπισή τους. Το πρώτο ήταν η οργάνωση ενημερωτικών συζητήσεων και επιμορφώσεων προς γονείς οι πρώτες και προς εκπαιδευτικούς οι άλλες, αντικείμενο των οποίων ήταν η παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και τα οφέλη της παρουσίας παιδιών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο στο τμήμα των παιδιών. Το δεύτερο ήταν η απόλυτη οργάνωση των διαδικασιών υποδοχής και υποστήριξης της φοίτησης των παιδιών προσφύγων στο σχολείο. Ο ερχομός / Η εγγραφή κάθε παιδιού στο σχολείο προετοιμαζόταν σε συνεργασία με το προσωπικό της Αναπτυξιακής Καρδίτσας. Το εκπαιδευμένο προσωπικό της Αναπτυξιακής Καρδίτσας, ψυχολόγος, κοινωνικός λειτουργός, ενημέρωναν αρχικά τη σχολική μονάδα και στη συνέχεια όταν ερχόταν το παιδί στο σχολείο με τους γονείς του, γινόταν ξενάγηση με την παρουσία αυτών και την υποστήριξη του μεταφραστή που εργαζόταν για την Αναπτυξιακή Καρδίτσας στο σχολείο, ενημέρωση για τον τρόπο λειτουργίας του σχολείου από τον Διευθυντή και γνωριμία με τις/τους εκπαιδευτικούς που θα δίδασκαν το παιδί. Οι διαδικασίες αυτές είχαν κωδικοποιηθεί με την συνδρομή του Σχολικού Συμβούλου και ακολουθούνταν πιστά. Αποτέλεσμα αυτών των ενεργειών ήταν η φοίτηση των παιδιών προσφύγων να κυλήσει ομαλά και με θετικά αποτελέσματα για τα παιδιά.

Ενέργειες καλλιέργειας συνθηκών αποδοχής και πλησιάσματος των παιδιών προσφύγων με τα παιδιά της κοινότητας οργανώθηκαν σε συνεργασία δομών της εκπαίδευσης, το Δίκτυο Παιδικών Βιβλιοθηκών του Δήμου Καρδίτσας και την Αναπτυξιακή Καρδίτσας. Διαβάστηκαν βιβλία και στις δύο γλώσσες, ακούστηκαν ιστορίες και παραμύθια από τα παιδιά στη γλώσσα τους και παίξαμε παιχνίδια τόσο μέσα στον χώρο όσο και κυνήγι θησαυρού που έπρεπε να επικοινωνήσουν και να συνεργαστούν για να προσεγγίσουν τον κρυμμένο θησαυρό. Οι δράσεις αυτές δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν χωρίς την ευαισθησία και την συνδρομή του μεταφραστή που εργαζό-

ταν για την Αναπτυξιακή Καρδίτσας που με την υπομονή και την αγάπη που έδειχνε προς τα παιδιά και τη συνέπειά του απέναντι στην αποστολή που είχε αναλάβει βοήθησε στην υλοποίηση των δράσεων.

Εκτός όμως της εκπαίδευσης των παιδιών προσφύγων, οργανώσαμε μαθήματα και για τους ενήλικες πρόσφυγες, άσχετα αν είχαν παιδιά. Στα μαθήματα αυτά εστιάσαμε στην γνωριμία με τον τόπο, τον πολιτισμό και το πολιτικό και διοικητικό σύστημα.

Σε συνεργασία με την υπεύθυνη του προγράμματος της στέγασης των προσφύγων και τη διοίκηση της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. αναζητήθηκε ο χώρος, η αίθουσα διδασκαλίας για να γίνονται τα μαθήματα, στην οποία έπρεπε να υπάρχουν τραπέζια και πίνακας και τα μέσα που θα χρησιμοποιούσαμε για την πρακτική εφαρμογή όσων παρουσιάζονται, δηλαδή, χαρτιά και μολύβια. Με δεδομένο πως ξεκινήσαμε προχωρημένο φθινόπωρο που οι θερμοκρασίες ήταν χαμηλές και δεν μπορούσαμε να βρούμε αίθουσα σε κάποιο σχολείο λόγω της λειτουργίας του ολοήμερου σχολείου και του κόστους που θα απαιτούνταν για να θερμανθεί καθώς και το γεγονός πως οι άνθρωποι αυτοί δεν είχαν την ευχέρεια της κίνησης στην πόλη καθώς γνώριζαν αποκλειστικά το κέντρο της, τα μαθήματα κρίθηκε πως θα μπορούσαν να γίνουν στον χώρο της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. που κάλυπτε τα βασικά χαρακτηριστικά.

Με πρωτοβουλία μας, αναζητήθηκαν εκπαιδευτικοί που θα δίδασκαν εθελοντικά και φτιάξαμε την ομάδα που αποτελούνταν από δύο άνδρες και δύο γυναίκες εκπαιδευτικούς, για την ιστορία, την Ευαγγελία Μάνου, την Ζωή Χαρούμενου, τον Ηλία Γεωργούλα και τον υπογράφοντα στο κείμενο αυτό. Οι γυναίκες εκπαιδευτικοί κρίθηκαν απαραίτητες καθώς το ενδιαφέρον των προσφύγων για τα μαθήματα και τις δράσεις μας ήταν μεγάλο και το τμήμα που δημιουργήθηκε ήταν μικτό. Τηρώντας τα δικά τους ήθη οι γυναίκες εκπαιδευτικοί προσέγγιζαν τις γυναίκες εκπαιδευόμενες και οι άνδρες αντίστοιχα τους άνδρες εκπαιδευόμενους. Πρέπει να σημειώσουμε εδώ πως η ομάδα των προσφύγων που αναλάβαμε να διδάξουμε δεν ήταν ομοιογενής σε ό,τι αφορά στις εμπειρίες και το επίπεδο γραμ-

Τοπική κοινωνία

ματισμού τους. Υπήρχαν ανάμεσά τους άτομα πολύ μορφωμένα και άτομα που δεν είχαν φοιτήσει σε σχολείο καθώς ήταν νομάδες κτηνοτρόφοι. Τους προσεγγίσαμε με απόλυτο σεβασμό στην πολιτιστική τους κληρονομιά και την ιστορία τους και από την πρώτη στιγμή δείξαμε πως στα μαθήματά μας θα φέρνουμε πληροφορίες και θα αναζητούμε ομοιότητες και διαφορές σε όσα παρουσιάζονται.

Με το ξεκίνημα των μαθημάτων διαπιστώσαμε πως η γνώση της αγγλικής και της γαλλικής που είχαμε δεν ήταν αρκετή για να εξασφαλιστεί η επικοινωνία. Η παρουσία του Φεράς Νταραχμέντ που συνεργαζόταν με την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. στο πρόγραμμα ως μεταφραστής/διερμηνέας ήταν ιδιαίτερα κρίσιμη και υποστηρικτική. Κάθε μάθημα διαρκούσε δύο ώρες και γινόταν μεσημεριανές - απογευματινές ώρες. Ο χρόνος μοιραζόταν σε διδασκαλία γλώσσας και μαθήματα γνωριμίας με τον ελληνικό πολιτισμό, τα ήθη και έθιμα της χώρας μας, το πολιτικό και δικαιοδικτικό σύστημα, ανάλογα πάντα με τα θέματα που αναδεικνύονταν ως επίκαιρα στην καθημερινότητα. Έτσι τα Χριστούγεννα, οι Απόκριες, το Πάσχα αποτέλεσαν θέματα συζήτησης και παρουσίασης των κύριων χαρακτηριστικών τους, η οργάνωση της κοινωνίας μας γύρω από θεσμούς και τον τρόπο λειτουργίας τους, η εκδήλωση σεβασμού και τήρησης εθιμοτυπιών και η ύπαρξη γιορτών και εκδηλώσεων και η συμμετοχή σε αυτές.

Σε ό,τι αφορά στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, παρουσιάστηκαν οι βασικές συντακτικές δομές και οι κατηγορίες λέξεων και αναδείχθηκαν οι ομοιότητες και οι διαφορές με τη δική τους γλώσσα. Αφού κατανοήθηκε η φιλοσοφία της γλώσσας μας, οργανώθηκαν κύκλοι μαθημάτων γύρω από συγκεκριμένα θέματα όπως η παρουσία τους σε κάποια δημόσια υπηρεσία (σε αυτές συμπεριλάβαμε το σχολείο και το νοσοκομείο), η αγορά προϊόντων στο σούπερ μάρκετ ή όποιο άλλο κατάστημα, η επικοινωνία με φιλικό πρόσωπο ή και με συνάδελφο στον χώρο εργασίας, το ασφαλιστικό σύστημα, η διασκέδαση και οι διακοπές, ο αθλητισμός και οι ευκαιρίες για κάποιον να ασχοληθεί με θέματα που του αρέσουν.

Γρήγορα διαπιστώσαμε πως οι κινήσεις των ανθρώπων αυτών ήταν εξαιρετικά περιορισμένες και πως γίνονταν μόνον στο κέντρο της πόλης. Συζητώντας μαζί τους μας δήλωσαν πως δεν ένιωθαν άνετα να περιτριγυρίζουν στην πόλη και προτιμούσαν να κινούνται στα γνωστά τους μέρη. Για να τους βοηθήσουμε να νιώσουν πιο άνετα και να εγκλιματιστούν στο νέο περιβάλλον, οργανώσαμε πεζοπορία στην πόλη στην οποία συμμετείχαν όλες/όλοι οι πρόσφυγες ανεξάρτητα από την ηλικία τους. Όταν είδαν τους χώρους που θα μπορούσαν να αθληθούν - τα αθλητικά πάρκα δηλαδή - ένιωσαν πολύ καλά γιατί είδαν χώρους που μπορούσαν να τους βοηθήσουν να μπουνε σε μια νέα ρουτίνα. Καταγράψαμε χαμόγελα, θετική διάθεση και χιούμορ. Φωτογραφίζονταν μεταξύ τους και έστελναν τις φωτογραφίες σε φίλους και συγγενείς και γενικά είδαμε συμπεριφορές που μέχρι τότε δεν τις είχαμε καταγράψει και νιώθαμε πως έκαναν τα πρώτα ουσιαστικά βήματα για να δεθούν με την πόλη.

Στις αρχές του Μάρτη του 2018, μας δόθηκε μια αίθουσα σε κεντρικό σχολείο που μπορούσαμε να κάνουμε το μάθημα πιο άνετα. Είχαμε επικοινωνήσει πλέον αρκετές πληροφορίες για τη λειτουργία του πολιτισμού, των

ηθών και εθίμων και του πολιτεύματός μας. Οι μαθητές/μαθήτριές μας μπορούσαν να διαβάζουν πινακίδες και να κινούνται με μεγαλύτερη άνεση στην πόλη. Μας εμπιστευόνταν και ζητούσαν να συζητούμε για θέματα φιλοσοφίας ζωής και ειδικά πειθαρχίας απέναντι στις οδηγίες της θρησκείας ή του νόμου που διαφοροποιούν τις δύο κοινότητες. Στις συζητήσεις αυτές που γίνονταν με τη βοήθεια του μεταφραστή μας, βλέπαμε την αγωνία τους να μειωθούν οι αποστάσεις που ένιωθαν πως μας χωρίζουν και τη διάθεσή τους να φέρουν στην καθημερινότητά μας κάποια χαρακτηριστικά από τη δική τους κοσμοθεωρία που έκριναν πως μπορούν να βοηθήσουν τη χώρα μας να βελτιωθεί.

Όταν ζητήθηκε να γράψουν για την προσωπική τους ιστορία και τα βιώματά τους, κάποιοι επέλεξαν να αναδείξουν την περιπέτειά τους να απομακρυνθούν από τον πόλεμο και τα όπλα. Ανέδειξαν την αγωνία τους για τη ζωή και την απορία τους για τον πόλεμο που κατέστρεφε την πατρίδα τους χωρίς οι ίδιοι να βλέπουν τον λόγο. Άλλος, με καταγωγή από άλλη χώρα της περιοχής, έγραψε για τον κίνδυνο να εκφράζει τη σκέψη και τα πιστεύω του που τελικά τον οδήγησε στο να εγκαταλείψει τη χώρα του καθώς ένιωθε να απειλείται η ζωή του.

Ιδιαίτερη αίσθηση είχε προκαλέσει η επίσκεψη που οργανώσαμε στο Μουσείο Πόλης της Καρδίτσας. Κρίναμε πως θα μπορούσε να λειτουργήσει τόσο ως συνδετικός κρίκος των δύο πολιτισμών καθώς εκτίθενται επιγραφές στην οθωμανική γλώσσα όσο και να δώσει την εικόνα της εξέλιξης της πόλης και της ευρύτερης περιοχής. Η οργάνωση της επίσκεψης ήταν καρπός συνεργασίας της υπεύθυνης του Μουσείου Φωτεινής Λέκκα, του προσωπικού που δίδασκε και του προσωπικού της ΑΝ.ΚΑ.Α.Ε. Ετοιμάσαμε τους μαθητές/τις μαθήτριες μας για τα εκθέματα στο μάθημά μας, έτσι κατά την επίσκεψη τα ερωτήματα που τέθηκαν από τη μεριά τους πραγματικά ανέδειξαν το ενδιαφέρον που είχαν για την περιοχή μας και την ιστορία της. Η ανάγνωση των επιγραφών από δύο μαθητές μας που είχαν σπουδάσει τη γραφή αυτή, ανέδειξε λεπτές αποχρώσεις στα νοήματα του κειμένου. Η επίσκεψη διήρκεσε τουλάχιστον δύο ώρες και στην ολοκλήρωσή της ζητήθηκε να επισκεφθούμε όλα τα Μουσεία που λειτουργούσαν στην περιοχή.

Θα ήταν ωστόσο παράλειψή μας να μην αναφέρουμε πως χαρακτηριστικό του διαστήματος από τις αρχές του Δεκέμβρη μέχρι το τέλος του Μάη που διήρκεσαν τα μαθήματα και οι παρεμβάσεις μας ήταν οι συνεχόμενες μετακινήσεις των προσφύγων κυρίως προς τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Συνήθως δεν μας ενημέρωναν αλλά το μαθαίναμε στη συνέχεια, μία έως δύο εβδομάδες αργότερα όταν πια τα πρόσωπα που αναζητούσαμε είχαν ήδη φτάσει στον προορισμό τους. Γνωρίζουμε πως εκεί που ήθελαν να πάνε βρισκόντουσαν ήδη συγγενείς τους που είχαν φροντίσει να εξασφαλίσουν και γι αυτούς μια θέση εργασίας. Εκτός αυτού, ένιωθαν πιο ασφαλείς όταν βρισκόντουσαν με συγγενείς τους εκτός φυσικά της επανένωσης της οικογένειάς τους.

Η εμπειρία μας από αυτό το εξάμηνο προσφοράς ήταν εξαιρετικά πλούσια. Γίναμε φίλοι και φίλες με τους/τις πρόσφυγες μαθητές και μαθήτριές μας και πλησιάσαμε μια διαφορετική φιλοσοφία και κουλτούρα. Μοιραστήκα-

Τοπική κοινωνία

με χρόνο και σκέψεις και νιώσαμε την ευγένεια στη συμπεριφορά τους και την αντίσταση στην αλλαγή υπερασπιζόμενοι την κουλτούρα τους στο νέο περιβάλλον. Η συνεργασία μας με το προσωπικό του προγράμματος κύλισε αρμονικά και σε κάθε στιγμή και σε ό,τι κι αν γινόταν νιώθαμε την υποστήριξή τους. Για την ιστορία – επίσης – πρέπει να αναφέρουμε τα ονόματα των συνεργατών της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. που συνεργαστήκαμε για τα μαθήματα αυτά: Σέγγη Χρυσαιγή, Χρυσούλα Καραγεώργου, Ειρήνη Ταξιάρχη, Φεράς Νταραχμέντ...

- Γιώτα Γάτον, Δρ. Α.Π.Θ, Επιμορφώτρια - Ερευνήτρια

Η επαφή μου με την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. αποτέλεσε για μένα μια από τις πιο θετικές εμπειρίες στο κομμάτι της ενασχόλησής μου με την εκπαίδευση των παιδιών με προσφυγική εμπειρία μιας και η δημιουργία συμπεριληπτικών με ενσυναίσθηση πλαισίων νομίζω ότι είναι αυτό που την ξεχωρίζει.

Τα παιδιά με προσφυγικό υπόβαθρο, οι άνθρωποι με προσφυγική ή μεταναστευτική εμπειρία βρήκαν μια μεγάλη αγκαλιά. Δεν θα ξεχάσω ποτέ πως κάθε ιδέα γινόταν αποδεκτή και πως με μεθοδικότητα γινόταν πράξη, υπεύθυνα με σεβασμό, ομαδοσυνεργατικά και διεπιστημονικά σε ένα ευχάριστο περιβάλλον. Τι να πρώτοθυμηθώ; Γιορτές, τραπέζια, φεστιβάλ, ημερίδες, στρογγυλές τράπεζες, επιτόπιες παρατηρήσεις, διαβουλεύσεις, συναντήσεις, zoom, team meetings...

Το κλειδί της επιτυχίας νομίζω είναι η ανοιχτή αγκαλιά της σε όλα, οι αναπτυγμένες διαπολιτισμικές δεξιότητες του προσωπικού της αλλά κυρίως γιατί η ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. σε κάθε βήμα της συνεργαζόταν ουσιαστικά με την ομάδα στόχο της. Η συνεργασία με την προσφυγική κοινότητα, η επικοινωνία με γονείς σε μια κατάμεστη αίθουσα μέχρι τα μαθήματα αραβικής γλώσσας από δασκάλους που εντοπίστηκαν και αξιοποιήθηκαν μέσα από την ίδια την κοινότητα, έδωσε ψυχοκοινωνικά κίνητρα σε ανθρώπους με προσόντα που στην Ελλάδα δυστυχώς είχαν μόνο την μονόπλευρη προσφυγική ιδιότητα, έδωσε χαρά σε ανθρώπους με πολλές δεξιότητες και ταλέντα, που τα παιδιά τους εξαιτίας της σκληρής προσφυγιάς ή της μετανάστευσης είχαν στερηθεί τις πρώτες τους γλώσσες, την παιδικότητά τους. Για εμάς, που μελετάμε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, όλα αυτά τα χρόνια, είδαμε το πως γίνονται πράξη οι βιβλιογραφικές αναζητήσεις μας. Οι άνθρωποι, οι φίλοι της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. ανέδειξαν την αξία των διαφορετικών πολιτισμικών και γλωσσικών ταυτοτήτων, ανασύροντας και αξιοποιώντας ως μαθησιακούς πόρους τις εμπειρίες και τα βιώματά των ωφελούμενων της. Δεν μπορώ να ξεχάσω ποτέ την επίσκεψή μου στο σχολείο αρα-

βικής γλώσσας, τα χαμόγελα των παιδιών, των εκπαιδευτικών, τα σημειώματα που πήρα στην μητρική τους γλώσσα που έμαθαν για πρώτη φορά στην Καρδίτσα. Απίστευτα συγκινητικό!

Στο πλαίσιο της συνεργασίας μου, ως Σύμβουλος Μη Τυπικής Εκπαίδευσης της UNICEF (2018-2021) αλλά και μετέπειτα ως εθελόντρια συνεργάτιδα διότι από την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. δεν θέλεις ποτέ να απομακρυνθείς, με τους ανθρώπους της δημιουργήσαμε μια ουσιαστική φιλία που οδήγησε σε μια πολυεπίπεδη και σταθερή συνέργεια, μιας και όλα αυτά για μένα και άλλους ερευνητές αποτέλεσαν και αποτελούν πηγή έμπνευσης. Αργότερα εξάλλου, ο απόηχος όλων αυτών των επιτυχημένων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων, έδωσε διπλωματικές εργασίες, άρθρα, παρουσιάσεις στον ακαδημαϊκό χώρο αλλά και θεωρήθηκαν ως βέλτιστες πρακτικές ένταξης στον Ελλαδικό και Ευρωπαϊκό χώρο.

Νιώθω περήφανη που δημιουργήσαμε από κοινού το σχολείο αραβικής γλώσσας, το Γαλλόφωνο εν συνεχεία σχολείο, συνεργαστήκαμε στην μη τυπική εκπαίδευση... ενδυναμώνοντας την ταυτότητα και την αυτοεκτίμηση των ανθρώπων αυτών, γεγονός που μελετήθηκε και ερευνητικά κατά την διάρκεια της πανδημίας, και αναδείχτηκαν τα πολλαπλά οφέλη της δημιουργίας σχολείων μητρικών γλωσσών, πρότυπα για τη συνέχεια αντίστοιχων σχολείων σε άλλους δήμους εντός και εκτός Ελλάδας, που ευελπιστώ σύντομα θα αναβιώσουν.

Κλείνοντας εγώ προσωπικά δηλώνω ότι θα συνεχίσω να είμαι μαζί σας έστω από μακριά στις όμορφες αναζητήσεις και χαίρομαι ιδιαίτερος που είμαι άτυπο μέλος όλης αυτής την φανταστικής ομάδας, διότι μέσα από εσάς συνεχίζω να ζω, να χαίρομαι και να αγαπώ τον Άνθρωπο..

- **Κικιλία Τουκαλά, Εκπαιδευτικός ΠΕ60, ΜEd - Ακαδημαϊκή ερευνήτρια**

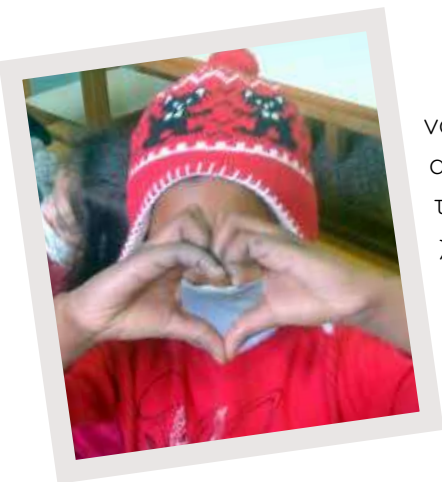
Αναμνήσεις...

Ήταν 2017 όταν πέρασαν την πόρτα του σχολείου δυο κοριτσάκια. Περπατούσαν με συστολή δίπλα από τη μαμά τους, η οποία κρατούσε στην αγκαλιά της ένα μωράκι. Δίπλα τους ένας διαερμηνέας κι ένας ψυχολόγος της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.

Κοίταξα τα μάτια των παιδιών κι αντίκρισα την αλήθεια τους. Έδωσα το χέρι μου στο μεγάλο κοριτσάκι... Πληγωμένο περιστεράκι που κουνούσε τη φτερούγα...

Τοπική κοινωνία

Κι έτσι ξεκινήσαμε την εκπαίδευση παιδιών με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο. Μέσα σε τέσσερα χρόνια πέρασαν από την τάξη μου 12 παιδιά από τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Κονγκό. Ήταν μια αξέχαστη εμπειρία, μια υπέροχη πρόκληση που ζήσαμε σε όλες τις εκφάνσεις της, θετικές κι αρνητικές. Ως εκπαιδευτικός και ακαδημαϊκή ερευνήτρια προσπάθησα να κάνω το καλύτερο δυνατό ώστε αυτά τα παιδιά να νιώσουν ζεστασιά, σεβασμό, αποδοχή και να γίνει εφικτή η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης, η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και του σεβασμού, η ενίσχυση της δημιουργικής συνύπαρξης, η διαμόρφωση ανθρωπιστικής συνείδησης για όλα τα παιδιά.

Τι θα θυμάμαι πιο πολύ;

Τα μάτια από κάθε προσφυγόπουλό μου, τα χαμόγελα, τις αγκαλιές... τα ενωμένα χέρια όλων των παιδιών της τάξης, τα μεταξύ τους παιχνίδια, στην τάξη, στην αυλή, με τα φύλλα των δέντρων, τα στεφάνια, τα ρομποτάκια, τους γυρίνους μας, τα πειράματα, τους χορούς, τα χειροκροτήματα των άλλων γονέων στις γιορτές, χίλια δυο παιχνίδια, συναισθήματα, γνώσεις, δεξιότητες... χίλιες δυο στιγμές!

Τι εύχομαι;

Νιώθω τυχερή που έζησα αυτή την εμπειρία στη ζωή μου, κι εύχομαι μέσα από την καρδιά μου κάθε ένα παιδί να έχει υγεία, χαμόγελα και καλή τύχη!

Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας

Το Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας, στο πλαίσιο υλοποίησης από την Αναπτυξιακή Καρδίτσας του προγράμματος ΕΣΤΙΑ για τη στέγαση και την υποστήριξη των προσφύγων, συνεργάστηκε με όλους τους σχετικούς Εθνικούς, Περιφερειακούς και Τοπικούς οργανισμούς. Ενδεικτικά αναφέρονται η Ύπατη Αρμοσθεία του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες, η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων ΓΓΔΟΠΦ, η Περιφέρεια Θεσσαλίας, ο Δήμος Καρδίτσας, η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Καρδίτσας, η «ΡΟ-ΔΑ», το Περιφερειακό Δίκτυο της ΕΡΑ Θεσσαλίας...

«Εργαστήριο εργασιακής ενδυνάμωσης»

- Υποστήριξε και ενδυνάμωσε με συμβουλευτική γυναίκες προσφύγισσες
- «La femme a le droit de faire toute chose comme l' homme, donc elle peut pas avoir honte», ή αποδίδοντας το «Η γυναίκα έχει το δικαίωμα να κάνει τα πάντα όπως ο άντρας, δεν πρέπει να ντρέπεται», ήταν το «σύνθημα» της μέρας!
- Υλοποίησε δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινότητας.
- Οργάνωσε δράσεις ενσωμάτωσης των γυναικών προσφυγισσών

Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας

Κύριος σκοπός της Συνεταιριστικής Τράπεζας Καρδίτσας είναι να υποστηρίζει και να συμβάλλει στην ανάπτυξη της περιοχής. Τα τελευταία χρόνια, η Τράπεζα δραστηριοποιείται σε όλη τη χώρα, υποστηρίζοντας αγρότες, ΜΜΕ, επαγγελματίες, εταιρείες ενέργειας. Περήφανο μέλος των FEBEA, GABV και EMN, με κύριο στόχο στον προσανατολισμό στον άνθρωπο / επιχείρηση και στις ανάγκες ανάπτυξής τους. Αξιολογούμε την ανάγκη, το οικονομικό και το κοινωνικό προφίλ, την φήμη του, τη δραστηριότητα και βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Στα πλαίσια τη μακροχρόνιας συνεργασίας με την ΑΝ.ΚΑ.Α.Ε., η συμμετοχή της Τράπεζας στην ένταξη των προσφύγων – μεταναστών στην περιοχή μας, είναι δεδομένη. Σε πλήρη συντονισμό με το αρμόδιο τμήμα, υποδεχόμαστε τους πρόσφυγες – μετανάστες, προκειμένου να ανοίξουν τραπεζικό λογαριασμό, απαραίτητο στοιχείο για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Τοπική κοινωνία

Η πιλοτική μας δράση

Ξεκίνησε με την ανάγκη δημιουργίας τραπεζικών λογαριασμών στο όνομα των προσφύγων και των μεταναστών. Η ιδέα μας αναπτύχθηκε περαιτέρω, όταν συνειδητοποιήσαμε ότι πολλοί από τους πρόσφυγες / μετανάστες ζουν και εργάζονται στην περιοχή.

Θεωρούμε ότι αυτοί οι άνθρωποι πρέπει να αισθάνονται ασφαλείς για τις συναλλαγές τους, επομένως θα ήταν ιδανικό αν είχαν τις πληροφορίες που αναζητούν στη γλώσσα τους.

Αποφασίσαμε να συμμετέχουμε στην προκήρυξη της πιλοτικής δράσης με τίτλο: «Επέκταση του κοινωνικού προσανατολισμού και της ένταξης των νεοαφιχθέντων τις αγροτικές περιοχές της Ευρώπης», όπου μετά από την επιλογή μας, προβήκαμε στις παρακάτω δράσεις:

- Μετάφραση του υφιστάμενου website της Τράπεζας σε Γαλλικά και Αραβικά (προυπήρχε σε Αγγλικά)
- Δημιουργία ειδικού προφίλ στο website με πληροφορίες τραπεζικού ενδιαφέροντος σε Αγγλικά, Γαλλικά, Αραβικά.
- Μετάφραση του WEB Banking της Τράπεζας σε Γαλλικά και Αραβικά (προυπήρχε σε Αγγλικά)

- Δημιουργία QR Poster με πληροφορίες κοινωνικού ενδιαφέροντος που τοποθετήθηκαν σε τριάντα περίπου σημεία στον Νομό – καταστήματα Τράπεζας, ΑΤΜ, ΚΤΕΛ, Δήμους, ΚΕΠ κλπ.
- Τα κείμενα είναι στις τρεις γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά, Αραβικά

Με προσανατολισμό στον άνθρωπο!

Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο (ΕΚ) Καρδίτσας

Στις 19 Μαρτίου 2022, στο χώρο του Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου (ΕΚ) Καρδίτσας υλοποιήθηκε η εκδήλωση νομικής πληροφόρησης προσφύγων/ισσών και μεταναστών/τριών με θέμα «Εργασιακές Σχέσεις Προσφύγων/ισσών και Μεταναστών/τριών» από τους νομικούς συμβούλους ΔΥΠΣΕΑ ΙΝΕ ΓΣΕΕ Θεσσαλίας.

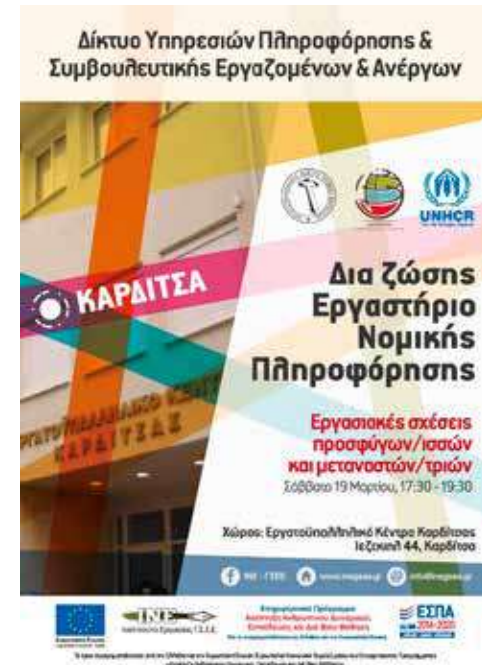
Το εργαστήριο νομικής πληροφόρησης υλοποιήθηκε στο χώρο του Εργατικού Κέντρου Καρδίτσας, μετά από πρωτοβουλία του, σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Καρδίτσας και την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες.

Σε ένα κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης καλλιεργήθηκε μια κοινότητα συνεννόησης, συνεργασίας, σεβασμού με σκοπό να προωθήσει την ενεργό συμμετοχή τους και να αναλυθούν ζητήματα που τους απασχολούν στο πεδίο της εργασίας και να λάβουν έγκυρες απαντήσεις από τη νομική ομάδα.

Σημειώνεται, ότι η δράση αυτή είχε ενταχθεί στο πλαίσιο των ενεργειών της Πράξης «Εξ αποστάσεως και δια ζώσης Υπηρεσίες Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης εργαζομένων και ανέργων», μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και το Ελληνικό Δημόσιο.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης - ΔΟΜ

Μία από τις σημαντικότερες πτυχές της ένταξης προσφύγων και μεταναστών είναι η δημιουργία δεσμών με τις τοπικές κοινότητες υποδοχής. Για τον σκοπό αυτό, το ενταξιακό πρόγραμμα HELIOS του Διεθνούς Οργανισμού

Τοπική κοινωνία

Μετανάστευσης, διοργανώνει και λαμβάνει μέρος σε μία σειρά πολιτιστικών και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων, επωφελείς όχι μόνο για τους πρόσφυγες, αλλά και για την τοπική κοινωνία.

Αυτές οι εκδηλώσεις δεν θα ήταν εφικτές χωρίς τους εταίρους και συνεργάτες μας. Η άψογη συνεργασία μας με την AN.KA A.E. στην Καρδίτσα τα τελευταία τέσσερα χρόνια οδήγησε στην επιτυχημένη διεξαγωγή μίας σειράς διαδραστικών εκδηλώσεων γύρω από την εκπαίδευση, την απασχολησιμότητα, την πρόσβαση και την συνεργασία με τις δημοτικές υπηρεσίες, τα κοινά της πόλης, τα πολιτιστικά δρώμενα και τις εναλλακτικές μορφές έκφρασης και επικοινωνίας. Για εμάς, ένα όμορφο ταξίδι κοινωνικής συνοχής, αμοιβαίας κατανόησης και εξέλιξης, με σεβασμό στην διαφορετικότητα, την ανοχή και την αρμονική συνύπαρξη.

Η ανθεκτικότητα, η καινοτομία και η αισιοδοξία που έφεραν οι πρόσφυγες στην προσπάθεια τους να ξαναχτίσουν τη ζωή τους από το μηδέν στην πόλη, ήταν η κινητήρια δύναμη για να συνεχίσουμε όλοι μαζί αυτό το ταξίδι της ένταξης.

Μερικές από τις δράσεις που συνεργάστηκε ο ΔΟΜ στο πλαίσιο του προγράμματος HELIOS με την AN.KA A.E. με σκοπό την προώθηση της ένταξης των προσφύγων μέσω της εκπαίδευσης, της εργασίας και της συμμετοχής σε δράσεις της πόλης:

Φεβρουάριος 2022 - Η αξία της εκπαίδευσης στη διαδικασία ένταξης.

Το πρόγραμμα HELIOS που χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου υλοποιείται στην Καρδίτσα σε συνεργασία με το DRC Greece και την INTERSOS HELLAS.

Διαδικτυακή Ημερίδα σε συνεργασία με την AN.KA A.E. και τον Συντονιστή Εκπαίδευσης Προσφύγων του Υπουργείου Παιδείας.

Μάιος 2022 - Εργασία για όλους

Ημέρα Καριέρας στη Δημοτική Αγορά Καρδίτσας σε συνεργασία με την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε.

Αύγουστος 2022 - Μουσικές Συναντήσεις στο Εκπαιδευτικό Κέντρο Ένταξης του HELIOS.

Πολυπολιτισμική μουσική εκδήλωση από τους ωφελούμενους των προγραμμάτων HELIOS και ESTIA σε συνεργασία με την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. και το Danish Refugee Council (DRC).

Τοπική κοινωνία

Εκπαιδευτική Δράση Back to School: Αύγουστος 2022

DRC Greece

- Εκπαιδευτική Ομάδα, DRC Greece

Στα πλαίσια του προγράμματος ESTIA, η AN.KA Α.Ε. συνεργάστηκε με το Δανικό Συμβούλιο για τους πρόσφυγες (DRC Greece) από το 2020 με στόχο την προαγωγή της ένταξης των φιλοξενουμένων στην πόλη της Καρδίτσας μέσω εκπαιδευτικών δράσεων που πραγματοποιήθηκαν από τα προγράμματα HELIOS και ACE.

Παράδειγμα για όλους μας ήταν το πάθος των ωφελούμενων του ESTIA στην Καρδίτσα για ένταξη μέσα από ένα ταξίδι γεμάτο ευκαιρίες αλλά και μεγάλες προκλήσεις. Η διαρκής προσπάθειά τους για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και η απόκτηση του κρατικού πιστοποιητικού θα αντιπροσωπεύει για μας τη δύναμη της ανθρώπινης θέλησης.

- Έυη Μπίτη

Μέσα από την επαφή μου με τους ωφελούμενους του ESTIA της Καρδίτσας, είδα ότι η ζωή των παιδιών στον αστικό ιστό ενίσχυσε το αίσθημα του «ανήκειν» και ο δρόμος της ένταξης έμοιασε πολύχρωμος. Βλέποντας τα χαμόγελα των παιδιών, ένοιωσα πως μέσα από τα μάτια τους τα όνειρα ανθίζουν και πως η παροχή συμπεριληπτικής εκπαίδευσης μπορεί να οδηγήσει στην πραγματοποίηση αυτών των ονείρων.

Ερευνητική ομάδα Εργ.Ο.Πολι.Σ.Σ., Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα ReRoot / Η «ΕΣΤΙΑ» της φροντίδας

Το 2020 ξεκίνησε για εμάς το ταξίδι του ReROOT: Arrival Infrastructures for Newcomers, (<https://rerootproject.eu>), ένα ερευνητικό έργο, που λαμβάνει χρηματοδότηση από την Ε.Ε. (Horizon 2020) και επιβεβαιώνει τους πολυάριθμους περιορισμούς που τίθενται στις μετακινήσεις και στο μέλλον των ανθρώπων, αλλά και τις προσπάθειες και τις ενέργειες που δημιουργούν ζωντανούς νέους κόσμους μέσα στις υποδομές άφιξης - κόσμοι, όπου ανοίγονται οι ορίζοντες του δυνατού. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας αποτελεί έναν από τους εταίρους του έργου στο οποίο συνεργάζονται ερευνητές από 12 πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα του Βελγίου, της Ολλανδίας, της Μ. Βρετανίας, της Ουγγαρίας, της Γαλλίας, της Τουρκίας, της Σουηδίας και της Γερμανίας. Η ομάδα μας, μέλη του Εργαστηρίου Οικο-

νομικής Πολιτικής και Στρατηγικού Σχεδιασμού (Εργ.Ο.Πολι.Σ.Σ.), αποτελείται από τους Πασχάλη Αρβανιτίδη, Καθηγητή του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και διδάσκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Αιμιλία Βουλβούλη, Ερευνήτρια της Ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου και διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Γιώργο Παπαγιαννίτη, Αρχιτέκτονα και Υποψήφιο Διδάκτορα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και την Αθηνά-Ζωή Δεσλή, Οικονομολόγο και Υποψήφια Διδασκώρισα του ίδιου τμήματος.

Η μελέτη μας επεκτείνεται σε 3 ελληνικές πόλεις - Θεσσαλονίκη, Καρδίτσα και Κατερίνη. Η Καρδίτσα είναι μία περιοχή με την οποία η ομάδα μας είναι εξοικειωμένη ερευνητικά εξαιτίας του Οικοσυστήματος Συνεργατισμού που υπάρχει στην περιοχή, το οποίο η ερευνητική μας εμπειρία αποτιμά ως ένα σημαντικό συλλογικό θεσμό που διατρέχει πολλούς τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής της πόλης. Η υλοποίηση του προγράμματος ESTIA από την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. η οποία αποτελεί κεντρικό πυλώνα του Οικοσυστήματος, επιβεβαιώνει αυτή μας την άποψη.

Κατά τη διάρκεια της επιτόπιας έρευνάς μας στο διαπολιτισμικό κέντρο «Σταυροδρόμι», διαπιστώσαμε ότι η εργασιακή συνθήκη που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος ESTIA, υπερέβη τις συμβατικές/τυπικές υποχρεώσεις του. Το εργασιακό και συνεργατικό «ήθος» της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. δημιούργησε συνθήκες αλληλεγγύης και αμοιβαιότητας μεταξύ των ωφελούμενων και των εργαζομένων οι οποίες διαπνέονται από μία 'ηθικής της φροντίδας', αποτύπωμα του Οικοσυστήματος και ταυτόχρονα παρακαταθήκη για όποια επόμενη προσπάθεια ενσωμάτωσης μεταναστών με όρους ενσυναίσθησης, κατανόησης και ισότιμης συνύπαρξης. Το πρόγραμμα ESTIA αγκαλιάστηκε από την τοπική κοινωνία της πόλης με τις κοινωνικές του διαστάσεις να είναι εμφανείς στην καθημερινότητα των μεταναστών και των ντόπιων.

Εκτός όμως από την κοινωνική διάσταση του προγράμματος, η ομάδα μας, προχώρησε και στην προσπάθεια αποτύπωσης του οικονομικού αντίκτυπου του προγράμματος ESTIA και του προγράμματος Cash Assistance στην τοπική κοινωνία της Καρδίτσας. Για την εκπλήρωση αυτού του σκοπού, χρησιμοποιήσαμε ανάλυση εισροών-εκροών

Τοπική κοινωνία

για την εκτίμηση του μεγέθους των περιφερειακών πολλαπλασιαστών στην Π.Ε Καρδίτσας. Η χρήση περιφερειακών πολλαπλασιαστών έχει ως σκοπό την εκτίμηση των επιπτώσεων που παράγουν οι δημόσιες επενδύσεις στην οικονομία της περιοχής που προέρχονται από το πρόγραμμα ESTIA. Σύμφωνα με τα μέχρι τώρα αποτελέσματα της ανάλυσης μας, η υλοποίηση του προγράμματος ESTIA δεν είχε μόνο ανθρωπιστικό χαρακτήρα αλλά και αναπτυξιακό πρόσημο. Το τέλος του προγράμματος στα τέλη του 2022 έχει αφήσει ερωτήματα τόσο για τον αντίκτυπο στους πρόσφυγες, στους φορείς και τους κατοίκους που αγκάλιασαν τη δράση αλλά και για την τοπική οικονομία που ενισχύθηκε από το πρόγραμμα. Η μελέτη αυτή που εκπονούμε είναι μοναδική, από την άποψη ότι οι περισσότερες έρευνες επικεντρώνονται στις κοινωνικές επιπτώσεις τέτοιων προγραμμάτων, αγνοώντας το οικονομικό όφελος που προκύπτει, δεδομένου ότι **τα προγράμματα ESTIA και Cash Assistance έφεραν ταμειακές ροές στην περιοχή της Καρδίτσας με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που ενίσχυσαν περαιτέρω την τοπική οικονομία.**

Μουσικό Γυμνάσιο Καρδίτσας

- Μιχάλης Ζαχαριζής, Καθηγητής Μουσικής

Τον Απρίλιο του 2022 το Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας αποδέχτηκε την πρόταση της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. για συμμετοχή σε εκδήλωση του προγράμματος ESTIA. Από την πλευρά του Σχολείου ορίστηκε ως υπεύθυνος, καθώς διευθύνω το σύνολο της ευρωπαϊκής χορωδίας.

Ξεκινήσαμε συναντήσεις στο χώρο του προγράμματος και με τη Βένια Παπακυρίτση οργανώσαμε την εμφάνιση των δυο ομάδων, που αποτελούνταν από μαθητές του Μουσικού Σχολείου και προσφυγόπουλα του προγράμματος.

Επιλέξαμε το τραγούδι "Ειρήνη" του Μίκη Θεοδωράκη και το "Bonse Aba", ένα παραδοσιακό τραγούδι από την Αφρική, το οποίο και διδάξα χρησιμοποιώντας και τη μέθοδο της χορωδιογραφίας. Τα χαμόγελα και οι αγκαλιές ήταν δεδομένα, τα περίμενα και τα βρήκα μαζί με τα απίστευτα κοτσιδάκια των κοριτσιών. Εντυπωσιάστηκα, όμως, από την αλληλεπίδραση των μαθητών μας με τα προσφυγόπουλα. Έντονα συναισθήματα, θετική διάθεση, κέφι και επιθυμία για γνωριμία και επαφή ανάμεσα στα παιδιά. Την ημέρα της εκδήλωσης με εντυπωσίασε ακόμη περισσότερο η αντίδραση των γονέων, η οποία εκδηλώθηκε μέσα από τις ευχαριστίες για τη συμμετοχή μας και τη συγκίνηση που προσφέρει μια τέτοια εμπειρία. Η αλήθεια είναι πως είναι συγκινητικό να ακούς από τα χείλη των παιδιών να τραγουδούν για την Ειρήνη, αλλά και πόσο αισιόδοξο να τους βλέπεις να συντονίζουν κινήσεις και φωνές σαν ένα ενιαίο σύνολο.

Δυστυχώς, το πρόγραμμα ESTIA ολοκληρώθηκε και τα παιδιά έφυγαν από την πόλη μας, χάνοντας όποιες ανθρώπινες σχέσεις είχαν καταφέρει να δημιουργήσουν μέσα στον κοινωνικό ιστό. Σε μένα μένει η ανάμνηση του αθώου βλέμματος, του χαμόγελου, της αγκαλιάς, μια αίσθηση υπερηφάνειας για τους μαθητές μου και η σκέψη πως οι απλοί άνθρωποι πάντα μα πάντα σηκώνουν στις πλάτες τους τις δυσκολίες μια ζωής, για την οποία αποφασίζουν άλλοι...

- Ευτυχία Τουλοπούλου, μαθήτρια Β΄ Γυμνασίου

Τέτοιες στιγμές προκαλούν άπειρα συναισθήματα. Αρχικά, το αίσθημα της αλληλοβοήθειας κυριαρχεί. Ο καθένας από εμάς βοήθησε αυτά τα παιδιά να καταλάβουν πως τα δεχόμαστε για αυτό που είναι και φυσικά εισπράξαμε και το αντίστροφο. Επιπλέον, σημαντικό είναι πως αυτή η συνάντηση πλημμύρισε τις ψυχές μας με συγκίνηση και χαρά, καθώς σπάνια συμβαίνει κάτι τέτοιο στις μέρες μας, ειδικά σε τόσο μικρές επαρχίες όπως είναι η δική μας πόλη. Πόσο όμορφο θέαμα είναι να βλέπει κάποιος παιδιά διαφορετικής εθνικότητας να αγκαλιάζονται και να τραγουδούν μαζί. Αυτό είναι ένα παράδειγμα πως δεν πρέπει να μας ενδιαφέρει η εξωτερική εμφάνιση, το χρώμα δέρματος και η εθνικότητα για να θεωρήσουμε κάποιον συνάνθρωπό μας.

Κάτι άλλο που μου στιγμάτισε το μυαλό εκείνο το βράδυ της συναυλίας, ήταν οι φωνές και τα γέλια όλων των παιδιών, μιας και περνούσαμε υπέροχα μέχρι να ξεκινήσει η συναυλία μας. Τα χαμόγελα στα πρόσωπά μας φώτισαν ολόκληρο το πάρκο και μεταδόθηκαν και στους γονείς που κάθονταν και μας παρακολουθούσαν. Όμως η καλύτερη ανάμνηση είναι όταν ήρθε η ώρα να ανέβουμε στη σκηνή με τους πρόσφυγες για να τραγουδήσουμε. Η εμπειρία αυτή δεν συγκρίνεται με οτιδήποτε άλλο συνέβη εκείνο το βράδυ. Χαρούμενες φωνές πλημμύρισαν το πάρκο σε πολύ λίγο χρόνο. Ξεκινήσαμε με το τραγούδι "ΕΙΡΗΝΗ" του Μίκη Θεοδωράκη και τελειώσαμε με το τραγούδι "BONSE ABA" που συνοδευόταν από έναν χαρούμενο χορό και εννοείται από πολύ κέφι!!! Ήταν τόσο όμορφα που τραγουδήσαμε με τόσα παιδιά και μοιράσαμε τόσα μηνύματα μέσα από τα τραγούδια που είπαμε!

Φυσικά η συναυλία περιλάμβανε και άλλες εκδηλώσεις. Ακολούθησαν παραδοσιακοί ελληνικοί χοροί με τους πρό-

Τοπική κοινωνία

σφυγες και τέλος τραγουδήσαμε χορεύοντας κυκλικά με τα παιδιά κι άλλα τραγούδια. Η συναυλία συνεχίστηκε και τελείωσε με την αφήγηση ενός παραμυθιού, με μουσική που έγραψε καθηγητής από το Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας.

Αυτή η εμπειρία μου έχει μείνει αξέχαστη και πιστεύω πως όλοι μας πρέπει κάποια στιγμή να πάρουμε μέρος σε μία τέτοια εκδήλωση. Αυτές οι εκδηλώσεις μόνο θετικά μπορούν να μας προσφέρουν και μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο προς το καλύτερο. Τα μηνύματα που περνάνε αυτού του είδους οι συναυλίες μας κάνουν καλύτερους ανθρώπους και μας μαθαίνουν να αποδεχόμαστε όλους τους ανθρώπους, ανεξαιρέτως από την εξωτερική εμφάνιση ή την καταγωγή τους. Σε έναν άνθρωπο πρέπει να κοιτάμε την εσωτερική του εμφάνιση, καθώς αυτή μόνο μετράει.

- Δέσποινα Κουλουκίθα, μαθήτρια Α΄ Λυκείου

Την ημέρα που σας γνώρισα χάρηκα πάρα πολύ και η χαρά μου δεν μπορεί να περιγραφεί με λέξεις ή με λόγια, αλλά με τραγούδια, γιατί αυτή ήταν η πιο όμορφη συναυλία της ζωής μου. Έβγαλα φωτογραφίες μαζί σας, επικοινωνήσα μαζί σας και σίγουρα θα μου μείνει μια αξέχαστη εμπειρία. Χαίρομαι που με το σχολείο μου είχα τη δυνατότητα να σας γνωρίσω και γενικά να είμαι παρούσα σε μια τόσο όμορφη εκδήλωση. Μακάρι να γίνουν και άλλες τέτοιες συναυλίες μαζί σας.

- Λένια Γιαννακοπούλου, μαθήτρια Α΄ Λυκείου

Η αλληλεγγύη, η αγάπη, η μουσική και η φιλία ενώνουν τα χρώματα όλων των λαών! Υ.Γ. στον όρο χρώματα περιλαμβάνονται του δέρματος, των ματιών, των μαλλιών, των σημαιών και όπου αλλού υπάρχει χρώμα.

- Φωτεινή Νταβέλη, μαθήτρια Α΄ Λυκείου

Φόβοι, ελπίδες, προβληματισμοί και ανασφάλειες. Ένα ευρύ φάσμα σκέψεων και συναισθημάτων αποτυπώθηκε στα πρόσωπα των παιδιών και των εφήβων που αναγκάστηκαν για άλλη μια φορά να αφήσουν άλλη μια πόλη όπου είχαν βρει τους ρυθμούς τους, όπου είχαν κάνει φιλίες και δημιούργησαν ισχυρούς δεσμούς και σχέσεις με άλλα παιδιά. Το καλοκαιρινό «αποχαιρετιστήριο πάρτι» -όπως θα το ονόμαζε κάποιος- με έβαλε σε ποικίλες σκέψεις και με έκανε να αναθεωρήσω πολλά.

Όλα αυτά τα φωτεινά χαμόγελα, τα χαρούμενα πρόσωπα με τα υπέροχα μάτια με ώθησαν στο να αναρωτηθώ βαθιά για το αύριο. Παρ' όλες τις σκέψεις μου, όμως, τα παιδιά αυτά, την ώρα που τραγουδούσαμε, παίζαμε αλλά και χορεύαμε όλοι μαζί με έκαναν να τα ξεχάσω όλα. Η ψυχή μου κυριεύθηκε από ευγνωμοσύνη και χαρά. Η αγάπη δεν χωράει διακρίσεις. Η ζωή είναι γεμάτη εμπειρίες και το καλοκαίρι του 2022 με όλα αυτά τα υπέροχα παιδιά.

Εύχομαι κάποια μέρα οι δρόμοι μας να συναντηθούν ξανά.

Η εμπειρία αυτή θα μείνει χαραγμένη στην καρδιά μου, καθώς οι -γεμάτες αγάπη και ζωηράδα-αγκαλιές δείχνουν τον πραγματικό στόχο και σκοπό της ζωής.

Villagers of Greece (VOG)

- Θωμάς

Ήταν χαρά μας να συνδιοργανώσουμε εργαστήρια μαγειρικής με νεαρούς πρόσφυγες που φιλοξενούνται στην Καρδίτσα. Ήταν μια μοναδική εμπειρία με γεύσεις, αρώματα και ανθρώπους που μας ταξίδεψαν νοερά σε μακρινά μέρη. Μέσα από τα εργαστήρια, εξερευνήσαμε όλοι μαζί νέους πολιτισμούς και συζητήσαμε τρόπους με τους οποίους η μαγειρική μπορεί να αποτελέσει μέσο ένταξης και κοινωνικοποίησης. Άλλωστε, η μαγειρική, πέρα από τον επισιτιστικό της ρόλο, αποτελεί ένα ταξίδι γεμάτο νέα γνώση, ανθρώπους και κουλτούρες.

Με το πρόγραμμα ESTIA μας δόθηκε η ευκαιρία να συνεργαστούμε με νέα παιδιά, τους ωφελούμενους του προγράμματος. Μαζί με την Εβίτα δημιουργήσαμε ένα εκπαιδευτικό – καλλιτεχνικό εργαστήριο με θέμα την επαναχρησιμοποίηση. Αυτό που μας έκανε εντύπωση είναι ότι τα παιδιά είχαν περισσότερα πράγματα να μας πουν και άλλα τόσα να δημιουργήσουν από αυτά που εμείς είχαμε ετοιμάσει στα πλαίσια του εργαστηρίου. Τα παιδιά πάντα έχουν περισσότερα να πουν! Αρκεί να τους ακούμε και να τους δίνουμε αυτή την ευκαιρία. Μέσω αυτού του προγράμματος δόθηκαν τέτοιες ευκαιρίες!

- Εβίτα

Στα πλαίσια του προγράμματος ESTIA είχαμε τη δυνατότητα με τον Θωμά και τους Villagers of Greece να έρθουμε σε επαφή με ανθρώπους, από έναν άλλο πολιτισμό. Έναν πολιτισμό με μια ξεχωριστή κουλτούρα. Στην πρώτη μας συνάντηση, είχα αγχωθεί πως λόγω της γλώσσας η επικοινωνία μας θα είναι δύσκολη. Από την πρώτη κιόλας μέρα τα παιδιά μας αγκάλιασαν, μας εμπιστεύτηκαν και δουλέψαμε μαζί δημιουργώντας υπέροχες κατασκευές από επαναχρησιμοποιούμενα υλικά. Επομένως, η δεύτερη μας δράση ήξερα πως θα είναι μια ακόμη υπέροχη εμπειρία. Μαγειρέψαμε μαζί, μου έφτιαξαν κοτσινάκια, χορέψαμε ατελείωτα από το πρωί έως το βράδυ και πραγματικά ένιωσα μέρος της κοινότητας τους. Η υπερηφάνεια τους όταν μας παρουσίασαν τις συνταγές τους, ο τρόπος που αλληλοεπιδράσαμε, οι χοροί που μας δίδαξαν αλλά και τα γέλια μας είναι πράγματα που δεν θα ξεχάσω ποτέ. Το σημείο του αποχωρισμού βέβαια είναι πάντα το δύσκολο κομμάτι. Ήταν η πιο μαγική εμπειρία που έχω βιώσει και πραγματικά θέλω να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όσους μας δώσανε τη δυνατότητα να το ζήσουμε όλο αυτό.

Τοπική κοινωνία

Γείτονες

Κα Στέλλα

Ένωσα μεγάλη συμπόνια για τον ξεριζωμό αυτών των ανθρώπων. Αλλά ως γειτόνισσά τους διαπίστωσα ότι είναι δύσκολο να συνυπάρξουμε με αυτούς τους ανθρώπους λόγω των πολιτιστικών διαφορών. Άλλα ήθη, άλλα έθιμα. Να είναι καλά οι άνθρωποι και εύχομαι να βρουν μια καινούρια πατρίδα!

Κα Σταματία

Τους χαιρόμουν που τους έβλεπα. Χαιρόμουν με τις χαρές τους και στενοχωριόμουν με τις στενοχώριες τους. Ταυτίστηκα με τα προβλήματά τους. Δεν θα ξεχάσω την Maria – Lema που είχε προβλήματα υγείας, ούτε και το ζευγάρι, τον Daniel και τη Mimi που ζούσε στον τέταρτο όροφο και ήταν τόσο ευγενικοί κι αυτοί και τα παιδιά τους. Όταν έφυγαν για Γερμανία τους είπα να με πάρουν τηλέφωνο να μου πουν ότι έφτασαν καλά. Και με πήραν. Πολύ χάρηκα που με πήραν τηλέφωνο. Θα ήθελα να έχω νέα τους και να ξέρω ότι είναι καλά.

Κα Εύα Σκούπρα

Ως γείτονες, μαζί με το άντρα μου και την κόρη μου βοηθήσαμε πολύ αυτούς τους ανθρώπους. Με τη στήριξη της εκκλησίας μας, κάναμε μαθήματα ελληνικών, μαθηματικά, φυσική και μουσική στα παιδιά τους. Τους δίναμε τρόφιμα και ήδη ρουχισμού και τους βρήκαμε δουλειά στα αμπέλια. Νιώσαμε ευλογία με την προσφορά μας σε αυτούς τους ανθρώπους. Με πολλούς από αυτούς έχουμε ακόμη επαφές.

Εργοδότες

Κος Αλέξανδρος Αλμανίδης

Περίπου 10 άτομα δούλεψαν σε μένα. Έφευγε ο ένας έρχονταν ο άλλος. Δεν έμεναν για πολύ εδώ. Παρότι δεν μιλάγανε τη γλώσσα ήθελα να βοηθήσω. Καταλαβαίνω πως η ζωή είναι δύσκολη για αυτούς τους ανθρώπους. Μακάρι να μην βρεθούμε ποτέ στη θέση τους και χρειαστεί κάποιος να βοηθήσουν κι εμάς.

Κος Γεώργιος Μεν. Κατοάρης

Οι πρόσφυγες της Συρίας θύμισαν τους Έλληνες της δεκαετίας του 1970. Άνθρωποι με ήθος και με όρεξη για δουλειά.

Κος Αναστάσης Μαυρογιάννης

Είμαι ο Αναστάσης Μαυρογιάννης σεναριογράφος και σκηνοθέτης και συνεργάστηκα με την Jodelle σε ένα διαφημιστικό σποτ που δημιούργησα για μια εταιρεία της Καρδίτσας. Η διαδικασία των γυρισμάτων είναι πάντα

Τοπική κοινωνία

χρονοβόρα και κουραστική, ειδικά για τους ηθοποιούς. Παρ' όλα αυτά νομίζω πως θα μπορούσα να πω με σιγουριά πως η Jorelle ήταν η πιο υπομονετική στο σετ καθώς δεν διαμαρτυρήθηκε ούτε μια φορά για την όλη διαδικασία. Σημαντικό είναι επίσης να τονιστεί πως η γλώσσα δεν αποτέλεσε εμπόδιο καθώς παρόλο που δεν μιλούσαμε την ίδια γλώσσα τα θέλω μας ενώθηκαν ώστε να βγάλουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Μακάρι στο μέλλον να συνεργαστώ και με άλλες ηθοποιούς όπως η Jorelle.

Εθελοντές

Κα Μιχαέλα Βόβες, Χημικός - Καθηγήτρια στο Μουσικό Σχολείο Καρδίτσας

Γιατί όχι; Αυτό σκέφτηκα όταν, πριν χρόνια είχα την ιδέα μιας επαφής μεταξύ των παιδιών των προσφύγων/μεταναστών της περιοχής και των μαθητών μου, του Μουσικού Σχολείου Καρδίτσας. Η χαρά και των δύο πλευρών δεν περιγράφεται! Ζωγράφισαν στο ίδιο πανί, έπαιξαν παιχνίδια γνωριμίας, τραγούδησαν. Γιατί όχι; Σκέφτηκα, όταν από

την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. μου πρότειναν να δείξω σε μια ομάδα αιτούντων άσυλο πως ράβονται μάσκες.

Εκείνη την εποχή ήταν δυσεύρετες οι μάσκες. Εκτίμησα την αφοσίωσή των προσφύγων που ανέλαβαν να ράψουν μάσκες για όλους, την προσήλωση στο στόχο, το γεγονός πως δεν δέχθηκαν παθητικά την κατάσταση αναμονής στην οποία βρισκόντουσαν. Εκεί, ακούγοντας το «τραγούδι» των ραπτομηχανών, συνέλαβα την ιδέα δημιουργίας ενός παιδικού βιβλίου, με παραμύθια των χωρών τους και ελληνικά, ώστε όλοι να καταλάβουν πόσα κοινά στοιχεία έχουμε, πόσα πολλά μας ενώνουν.

Θεωρώ πως όποιος γεύεται την ικανοποίηση του εθελοντισμού, «τακτοποιεί» το βαθύτερό του είναι χτίζοντας μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Ευχαριστώ την ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. και ειδικά την κ. Σέγγη που μου προσέφερε αυτές τις ξεχωριστές ευκαιρίες.

Το λεύκωμα **«Καρδίτσα, η ΕΣΤΙΑ μας! 2017-2022»** είναι μια σύνοψη των δράσεων, γεγονότων και εμπειριών που καταγράφηκαν από την ομάδα έργου της ΑΝ.ΚΑ Α.Ε. κατά την περίοδο υλοποίησης του προγράμματος **«ΕΣΤΙΑ 2022: Στεγαστικό Πρόγραμμα στο Δήμο Καρδίτσας για αιτούντες διεθνή προστασία»** του Υπουργείου Μετανάστευσης & Ασύλου.

Το βιβλίο / λεύκωμα με ISBN: 978-618-86757-1-1 στην ελληνική γλώσσα αποτελείται από 153 σελίδες και εκτυπώθηκε σε 500 αντίτυπα από την «Καρκαλέτσος Ηλίας - Σύγχρονες Ψηφιακές Τέχνες - Εκδόσεις ΦΑΟΣ».

Η έκδοση του βιβλίου / λευκώματος συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ε.Ε. (Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης 2021-2027).

Αναπτυξιακή Καρδίσσας
Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου

ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΥΛΟΥ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ & ΕΝΤΑΞΗΣ 2021-2027

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ε.Ε.

ISBN: 978-618-86757-1-1